

Kronika města Litomyšle

Rok 2017

Úvod

Zdá se, že přituhlo. Teploty prvních týdnů letošního roku klesaly hluboko pod bod mrazu, a to nejen v noci. Bohužel však neklesaly jen teploty venku. Také teploměr společnosti vykazoval během roku 2017 jistý pokles hodnot. Ne, ještě nemrzlo, ale určitého ochlazení jsme byli bohužel svědky. Mohli jsme sledovat, jak se naše společnost štěpí, jak v ní narůstají xenofobní tendence, jak se ke slovu stále častěji dostávají populisté či jak silným nástrojem politické moci může být strach z neznámého – a vlastně strach z čehokoliv.

A přece na následujících stranách nic podobného nenajdete. Litomyšl totiž i v roce 2017 žila (či se snažila žít) optimistickým a pozitivním přístupem ke všemu, co přicházelo. Neznamená to, že by se jí vyhýbaly problémy, neznamená to ani, že by její představitelé neřešili složité případy a kauzy. Přesto všechno však Litomyšl v rámci naší společnosti byla (nejen postojem svých představitelů, nýbrž i občanskou angažovaností řady obyvatel) jakýmsi pomyslným ostrůvkem pozitivní „deviace“. Deviace, která věří, že můžeme proměnit svět kolem sebe, uděláme-li něco proto, abychom k lepšímu změnili místo, v němž žijeme. A to se v Litomyšli přes řadu těžkostí dařilo. Snad se alespoň střípek z výše uvedeného podařilo kronikáři na následujících stranách zaznamenat.

Město v roce 2017

Také rokem 2017 provázelo město Litomyšl speciální marketingové heslo, a sice „Litomyšl – srdeční záležitost“. Vedoucí odboru kultury a cestovního ruchu Michaela Severová jeho volbu vysvětlila slovy: „Věříme, že v roce se šťastnou sedmičkou na konci bude i pro vás Litomyšl srdeční záležitostí. Téma srdcí nás bude provázet i díky nové trojici živých zvonů, které budou již brzy bít v chrámu Nalezení sv. Kříže. Z velké lásky vyrostla i litomyšlská chloub – zámek. Vratislav z Pernštejna ho dal stavět pro svoji choť Marii Manrique de Lara. Ta zase do Čech přivezla slavné Pražské Jezulátko, jehož má v úctě nejen velká část španělsky mluvícího světa.“¹

Rozpočet na rok 2017

Dne 28. února zastupitelstvo města schválilo rozpočet ve výši 332 milionů korun. Příjmy jsou ve stejné výši, přičemž došlo též k zapojení přebytků z uplynulého roku (57 milionů). Investice byly naplánovány v částce vyšší než 120 milionů korun.

Nejvýznamnější plánované projekty roku 2017:

- dokončení proměny nábřeží Loučné
- úprava komunikace na ulici Vodní valy (nový povrch vozovky, chodníky)
- oprava ortoptiky
- rekonstrukce povrchu dráhy na atletickém stadionu (nerealizováno, spojeno s úpravou „kozího plácku“ na stadionu, plánuje se v dalších letech)
- dokončení turistického zázemí na Smetanově náměstí
- vybudování sociálního zařízení na hřbitově (nakonec nerealizováno, plánováno na rok 2018)

Litomyšl v čele Českého dědictví UNESCO

Začátkem roku 2017 převzala Litomyšl předsednictví v Českém dědictví UNESCO. České dědictví UNESCO je dobrovolný svazek obcí a měst České republiky, na jejichž území se nachází památka zapsaná na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví, nebo také zkráceně řečeno na Seznam UNESCO. Zakladatelská listina Sdružení České dědictví UNESCO byla podepsána 29. června 2001. Sdružení chce být jakousi lobby skupinou hájící zájmy "unescových měst", důležitá je však také oblast společné propagace, ale i cíl osvětový a vzdělávací. Zapsání památky na Seznam UNESCO je jednak vysoce prestižní záležitostí, ale jde i o jakousi záruku kvality v oblasti turismu a motivaci k návštěvě.

Nový šéf Městské policie Litomyšl

Na konci února vybralo zastupitelstvo města nového šefa městské policie. Tím se po Karlu Rajmanovi stal Tomáš Rádek.

---

¹ Az: Kam v roce 2017 za kulturou? In: Lilie. Ročník XXVII., číslo 1, s. 1.

Tomáš Rádek pochází z Opavy, ale již 25 let žije v Budislavi. Je absolventem Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy. U Městské policie Litomyšl již v minulosti pracoval, a sice mezi léty 2002 a 2010. Od roku 2011 do roku 2016 vykonával funkci referenta správního úřadu pro silnice II. a III. třídy nacházející se na území ORP Litomyšl a pro místní komunikace na území města Litomyšl, na Odboru místního a silničního hospodářství Městského úřadu Litomyšl. Od začátku roku 2017 působí opět u městské policie.

Hospodaření města na webu

Kromě rozklikávacího rozpočtu (viz zápis do kroniky za rok 2016) je možné od přelomu let 2016/2017 najít na webu města také veškeré faktury. Výjimku tvoří ty, které obsahují osobní údaje. I tak jich je zhruba tři a půl tisíce ročně. Zatím lze však jen spekulovat, jak moc bude nová služba k užítku. Starosta města Radomil Kašpar k tomu dodal: „Je to další vstřícný krok vůči veřejnosti. Zavázali jsme se, že budeme otevřenou radnicí, takže jsou na webu nejen smlouvy a objednávky nad padesát tisíc korun, které nám ukládá zveřejňovat zákon.²

Obavy o zánik archivu

Začátkem roku proběhla Litomyšlí informace, že Město Litomyšl bude mít v následujících letech zájem o budovu konírny, kde je nyní umístěn depozitář Státního okresního archivu Svitavy se sídlem v Litomyšli. Mohla za to schůzka starosty města s ředitelem Státního oblastního archivu v Zámrsku, pod který místní archiv spadá. Spekulovaným důvodem ukončení pronájmu konírny má být fakt, že její aktuální využití neodpovídá připravované koncepci zámeckého návrší.

Budovu konírny na zámeckém návrší, která byla v polovině 90. let rekonstruována z prostředků tehdejšího okresního úřadu, má archiv až do roku 2025 bezplatně v pronájmu. Důvodem někdejší rekonstrukce bylo nejen vyřešení katastrofální prostorové situace archivu, ale i tristní stavební stav konírny, pro kterou se hledalo vhodné využití.

Na informaci o možném ukončení pronájmu konírny reagoval otevřeným dopisem představitelům města také emeritní ředitel litomyšlského archivu Milan Skřivánek. Ten zástupce města vyzval k odpovědnosti vzhledem k potřebě zachování místního archivu zejména pro budoucí generace.

Diskuze nad sochou Zdeňka Nejedlého před budovou základní školy na Zámecké ulici

Socha litomyšlského rodáka Zdeňka Nejedlého stojí před základní školou na Zámecké ulici od roku 1978. Mnozí Litomyšlané ji však pro Nejedlého působení v komunistické straně a postoj k místním studentům, které v roce 1950 přímo v Litomyšli soudil komunistický Státní soud, vnímají jako kontroverzní (zvláště s ohledem na to, že se socha nachází před budovou základní školy).

---

² (pš): Hospodaření města lidí sledují na webu. In: Svitavský deník, 12. 1. 2017, s. 1.

V roce 2017 se socha stala znovu předmětem diskuze. Tu rozpoutal komunistický leták „Miluji Zdeňka Nejedlého“, který se v březnu objevil ve schránkách Litomyšlanů. Leták obsahoval některé životopisné údaje o Nejedlém, případně jeho citáty. Problém byl v tom, že se snažil tohoto kontroverzního litomyšlského rodáka vylicit jako ryze kladnou postavu našich dějin – ať už coby vědce, bojovníka druhé světové války či poválečného ministra školství a národní osvěty. Popisoval zkrátka Zdeňka Nejedlého úhlem komunistické propagandy.

Na komunistický pamflet reagoval na stránkách Lilie například historik Martin Boštík, který k uvedenému letáku mimo jiné uvedl: „Náhle jako by mne obestřela mlha a já si prohlížel krásný barevný leták propagující postavu Zdeňka Nejedlého. Ocitl jsem se za příkrovem takřka dávnověku, měl jsem v ruce tisk, který bych tipoval do 70., maximálně do první poloviny 80. let. Zářivá osobnost „slavného“ litomyšlského rodáka hrála všemi barvami – mohl jsem se seznámit v krátkosti a rychle s nezměrnou bohatostí jeho života a kulturního díla, vidět jeho zápasy za lepší budoucnost i výsledky neutuchající práce.... Nejedlý (však) po značnou část života svým jednáním podporoval politiku KSČ a po válce se na ní svou osobní účastí podílel. O jeho spoluzodpovědnosti za směřování poválečného Československa a realitu 50. let včetně monstrprocesů není sporu. On byl aktivním spoluvůdcem této skutečnosti, spoluvůdcem prostředí, které z ryze politických důvodů přivedlo na popraviště jen v letech 1948 – 1953 přibližně 230 obyvatel Československa, o ostatních obětech - např. otrocích v uranových dolech – nemluvě.“³ K letáku se kriticky vyjádřili také zástupci školy, před níž se socha nachází. I oni kritizovali jeho jednostrannost.

To ale nebylo vše. V průběhu roku někdo připevnil k soše Zdeňka Nejedlého oprátku, kterou doplnil Nejedlého citátem. Vedení ZŠ Zámecká, které oprátku objevilo, ji nechalo sundat. Starosta města následně přes facebookový profil Lilie apeloval na to, aby občané projevovali své názory v mezi demokratického zřízení a v rámci mezilidské slušnosti. O oprátce rovněž informovala některé média.

Uvedené události vedly k otevření diskuze nad tím, zda sochu před školou ponechat a například rozšířit text dodatkové tabulky, která byla k soše po roce 1989 připevněna, či ji odstranit (nebo přemístit na jiné místo). Úvahy a diskuze nad osudem probíhaly několik měsíců. Na podzim 2017 k nim starosta města Radomil Kašpar poznamenal: „Sochu nepřestěhujeme, nezboříme, nebudeme do ní nijak zasahovat, ale zároveň připouštíme, že v okolí může vzniknout umělecké dílo připomínající zločinnost komunistického režimu, které by bylo protipólem monumentální soše.“⁴

Litomyšl ve studii Nadačního fondu proti korupci

Litomyšl byla v roce 2017 uvedena ve studii Nadačního fondu proti korupci jako příklad města, kde zákaz hazardu pozitivně ovlivnil míru kriminality. Porovnání se týká Litomyšle, Vysokého

³ Martin Boštík: Lidi nešťastný, už zase ten Nejedlý. Dostali jste taky leták?. In: Lilie. Ročník XXVII., číslo 4, s. 15.

⁴ -mv-: Socha Zdeňka Nejedlého zůstává. V okolí se ale možná objeví nové umělecké dílo. In: Lilie. Ročník XXVII., č. 12, s. 3.

Mýta, Svitav a Moravské Třebové. Autoři studie se zabývali vlivem hazardu na kriminalitu v těchto městech a vycházeli z dat nashromážděných za období tří let.

Slavnostní žehnání živým zvonům

V neděli 11. dubna byly kolem 11. hodiny do opravené zvonice chrámu Nalezení svatého Kříže vyzvednuty a umístěny tři nové zvony (Svatý Václav, Svatý Josef a Panna Marie). Původní trojici zvonů, která nesla stejná jména jako jejich nástupci, zrekvírovala protektorátní správa v roce 1942. Zvony byly následně roztaveny a použity pro potřeby zbrojního průmyslu. Teprve v roce 2014 zahájil tehdejší starosta města Michal Kortyš veřejnou sbírku, v níž se za tři roky podařilo vybrat půl milionu korun. Za tyto peníze byly pořízeny zvony Panna Marie a Svatý Josef. Na výrobu tří zvonů to však nestačilo. Do celé záležitosti tehdy vstoupil podnikatel Jiří Mach, který zaplatil výrobu zvonu největšího.

Slavnostního vyzdvižení zvonů (které se uskutečnilo prostřednictvím jeřábu) se zúčastnily stovky lidí. Zvonům ještě předtím požehnal Pavel Konzbul, titulární biskup litomyšlský. Ten také k novým zvonům poznamenal: „Všichni asi známe úsloví, že zvony odlétají o Velikonocích do Říma. Vždy na Zelený čtvrtek, po odeznění modlitby Sláva na výsostech Bohu totiž zvony umlkají, aby se rozezněly při téměř zpěvu o sobotní vigílii. Podle pověsti zvony letí zcela tiše, první ty nejstarší, které znají cestu, na konci malé, aby se neztratily. Kudy přesně letí a jak překonávají Alpy, nevíme... My máme před sebou trojici zvonů, které první let do Říma teprve čeká příští Velikonoce, ale poletí vzadu za těmi zkušenějšími, a tak se nemusí bát. Čím jsou ale na rozdíl od pověsti zajímavé a co je pravda, tak jsou jedinými zvony, které se dnes reálně vrací. Proč? Proto, aby jejich hlasy mohly zde nejen oznamovat čas, ale také zvát lidi k modlitbě, upozorňovat na významné události lidských životů, církve, farnosti, města Litomyšle, našeho státu a případně celého světa.“⁵

Ocenění Výjimečný počin v soutěži Česká cena za architekturu

Ocenění Výjimečný počin v soutěži Česká cena za architekturu obdrželi v roce 2017 čtyři starostové Litomyšle, a sice Miroslav Brýdl, Jan Janeček, Michal Kortyš a Radomil Kašpar.

Akademie ČCA ocenění odůvodnila těmito slovy: „Starostové města Litomyšl po roce 1989 Miroslav Brýdl, Jan Janeček, Michal Kortyš a Radomil Kašpar si zaslouží uznání a ocenění za svoji soustavnou práci pro město, která vedla ke vzniku mimořádného fenoménu města Litomyšl, kde se daří koncepčnímu uvažování o městě i dobré architektuře. Zvláštní ocenění si pak v této souvislosti zaslouží jejich schopnost spolu komunikovat i poté, co odešli z funkce starosty, což vede ke kontinuitě této práce, kdy změna starosty neznamená změnu v přístupu k rozvoji města (jev u nás dosti ojedinělý). První porevoluční starosta Miroslav Brýdl se zasloužil o počáteční správné nastavení pravidel a o následný rozkvět svého města po roce 1989. Díky jeho postojům, názorům a úsilí se významně posunulo vnímání a role architektury ve městě. Jeho snažení vedlo k zápisu zámeckého areálu na seznam světového dědictví UNESCO. Za dvanáct let v úřadu se zasadil o řadu významných staveb projektovaných špičkovými architekty, z nichž mnohé získaly ocenění. Miroslav Brýdl ani v náročnějších

---

⁵ -mv-: Zvonice v chrámu Nalezení svatého Kříže po 75 letech nezeje prázdnotou. In: Lilie. Ročník XXVII., s. 1 a 5.

situacích neustával v podpoře architektury a duchovního prostředí. Prokázal, jak důležité je pro město naslouchání městské architektce Zdeňce Vydrové a také spolupráce s dalšími architekty, a dokázal možností využít. Podílel se významně na proměně architektury v Litomyšli jako politik a nyní je stále aktivní i jako občan.“⁶

Plakety Rady města Litomyšle

Také v roce 2017 udělila Rada města ocenění pro osobnosti, které výrazným způsobem v pozitivním duchu ovlivňují život města. Oceněnými se stali Petr Jiříček, Ivo Strnad a Karel Rajman.

Petr Jiříček byl nejmladším oceněným. Již ve svých 37 letech je však výraznou osobností města. Působí jako sbormistr, hudební skladatel a pedagog. Plaketu Rady města získal za své letité působení v Základní umělecké škole Bedřicha Smetany. Je rovněž aktivní osobností, která svou tvorbou (lze uvést například jeho kantátu *Hodinky*) přispívá k rozvoji kulturního života v Litomyšli.

Ivo Strnad je sportovec. Ve svých 66 letech se stal halovým mistrem světa v atletice veteránů. Z akce, která se konala v jihokorejském městě Tegu, si na jaře 2017 přivezl tři medaile v kategorii M65 – zlatou ve skoku o tyči za výkon 340 cm a dvě bronzové medaile: Za výkony ve skoku do výšky (151 cm) a běh na 60 metrů překážek (9,97 vteřiny).

Karel Rajman pracoval od roku 1991 u městské policie, od roku 1994 pak coby její velitel. Za tu dobu vykonal pro obyvatele i město řadu záslužné činnosti a aktivně se podílel na udržování pořádku, zajišťování dopravní bezpečnosti a poskytování pomoci při nejrůznějších kulturních akcích.

Stavba roku 2017 v Pardubickém kraji stojí v Litomyšli

Stala se jí přístavba piaristické koleje. Ta měla u odborné poroty úspěch v kategorii staveb občanské vybavenosti, a to díky provedení exteriéru budovy a interiéru knihovny.

Vyhlášení výsledků se konalo 19. září. Porota se skládala ze zástupců Pardubického kraje, České komory autorizovaných inženýrů a techniků, Svazu podnikatelů činných ve stavebnictví ČR a představitelů odborné veřejnosti. Její členové u přístavby ocenili zejména navázání soudobé přístavby na významnou barokní stavbu, kde zůstala zachována původní stavební čára i výška stávajících sousedních říms.

Přístavba piaristické koleje byla dokončena v roce 2015. Jednalo se o poslední část projektu revitalizace zámeckého návrší za 400 milionů korun, který byl financován z evropských dotací.

---

⁶ Miroslav Brýdl, Jan Janeček, Michal Kortyš, Radomil Kašpar *STAROSTOVÉ MĚSTA LITOMYŠL* [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: <https://ceskacenazaarchitekturu.cz/projekty/2017/starostove-mesta-litomysl/?awards=2017>

Úspěch Informačního centra v Litomyšli

Informační centrum v Litomyšli se zapojilo do hlasování v anketě Informační centrum 2017. Veřejnost mohla hlasovat během hlavní turistické sezóny, v době, kdy je o služby těchto institucí největší zájem. Díky hlasům příznivců a zákazníků se litomyšlské „íčko“ umístilo v rámci Pardubického kraje na skvělém prvním místě. V republice pak obsadilo výborné páté místo.

Best of Reality

V úterý 7. listopadu se v Praze uskutečnilo slavnostní vyhlášení výsledků 19. ročníku soutěže Best of Reality - Nejlepší z reality. Nominaci v roce 2017 získalo 43 projektů v pěti základních kategoriích. Litomyšl získala Cenu ARTN „Award for Excellence“ za dlouhodobou významnou podporu soudobé architektury a investice do obnovy a rozvoje.

Úvahy o nových prostorách pro městskou knihovnu a jejím možném přejmenování

V průběhu roku se vedly diskuze o možnosti pojmenování knihovny po nějaké významné osobnosti (například Boženě Němcové) a rovněž o plánech na její přestěhování (jednou z úvah bylo využití prostor bývalého ředitelství Vertexu v Ropkově ulici). Přes prázdniny architekti dopracovali studii na rekonstrukci těchto prostor.

Úkolem architektonické studie bylo najít řešení, jak do historické budovy vtěsnat městskou knihovnu s desítkami tisíc svazků. Práce na studii přitom nebyla jednoduchá. Architekti museli řešit například několik omezení – například to, že radniční domek byl v minulých letech kompletně zrekonstruován a je v něm nové turistické centrum a sociální zázemí. Zároveň v budově muselo najít místo pro desítky tisíc svazků – nová knihovna by totiž měla pojmut přes 50 tisíc knih. V současné době jich je veřejnosti přístupných asi 23 tisíc, dalších 48 tisíc jich je ve skladu, kde jsou přístupné prostřednictvím online katalogu. Nejstarší fond je pak uložen v půdním archivu.

Rekonstrukce by pro čtenáře znamenala především více místa. V přízemí se počítá s víceúčelovým sálem, který zároveň sloužil jako čítárna. Ve druhém nadpodlaží by mohl vzniknout oddělení pro dospělé s velkými policovými regály. O patro výše je pak plánováno s dětským oddělením, přednáškovým sálem a administrativními prostorami.

Alej roku 2017 Pardubického kraje je z Litomyšle

Alej roku je anketa, která upozorňuje na význam alejí a stromořadí v tradiční krajině České republiky. Účastí v anketě lidé vyjadřují úctu ke stromům, vnímavost a vztah ke svému okolí, ke svému městu, obci a kraji. Současně je anketa vzkazem pro správce komunikací, představitele obcí a další subjekty, že lidem není zacházení se stromy lhostejné.

Nominovat je možné jakékoliv stromořadí od klasické zámecké nebo parkové aleje až po stromořadí lemující silnice a cesty, jednostranné i oboustranné. Cílem ankety není mapovat

pouze historické aleje staletých stromů nebo krásná zámecká stromořadí - anketa poskytuje prostor pro osobité příběhy a vlastní kritéria výjimečnosti a kouzla nominovaných alejí.

V letošním ročníku této ankety bodovala také Litomyšl. Nejhezčí alejí Pardubického kraje totiž lidé zvolili Alej filosofů nacházející se v prostoru mezi poštou a regionálním muzeem.

Politické události v roce 2017

V čele města stál po celý rok 2017 Radomil Kašpar (KDU-ČSL). Místostarostou byl Josef Janeček (ODS).

Ve složení zastupitelstva města k žádným změnám nedošlo. Dále se jej účastnily tyto politické subjekty (řazený v abecedním pořadí):

- Česká strana sociálně demokratická
- Komunistická strana Čech a Moravy
- Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
- Nezaníci
- Občanská demokratická strana
- Patriot – Sdružení nezávislých kandidátů
- Sdružení nezávislých kandidátů „Fórum občanů Litomyšle“
- Sdružení nezávislých kandidátů „Generace 89“
- TOP 09

Informace z jednání Zastupitelstva města Litomyšle

Zastupitelstvo města Litomyšl se v roce 2017 sešlo pětkrát, a sice 28. února, 18. dubna, 22. června, 21. září a 14. prosince.

Největší novinkou letošního roku z pohledu jednání zastupitelstva bylo schválení rozpočtu na následující kalendářní rok ještě na konci roku starého (došlo k němu na prosincové schůzi).

Jednání zastupitelstva 28. února

- zastupitelstvo schválilo rozpočet pro rok 2017 (podrobněji viz kapitola Město v roce 2017)
- zastupitelstvo schválilo přijetí úvěrového rámce na investice města od České spořitelny, a. s. ve výši 100 milionů korun. Úvěr bude čerpán do 31. prosince 2019, splatnost je 20 let
- zastupitelstvo vzalo na vědomí rezignaci Michala Kortýše na funkci člena dozorčí rady obchodní společnosti Městské služby Litomyšl s.r.o. a navrhlo jmenovat do stejné funkce místostarostu města Ing. Josefa Janečka
- zastupitelstvo na základě návrhu starosty města pověřilo řízením Městské policie Litomyšl Mgr. Tomáše Rádka, který již předtím předložil platné lustrační osvědčení

Jednání zastupitelstva 18. dubna

- zastupitelstvo vzalo na vědomí petici občanů Kornic s názvem „Nesouhlas s výstavbou odpočívadla na D35 v území obce Kornice“ ze dne 28. března 2017
- zastupitelstvo schválilo poskytnutí peněžitého daru ve výši 250 tisíc korun Nadačnímu fondu pro rozvoj zdravotnictví Litomyšlska

- zastupitelstvo schválilo závěrečný účet města Litomyšle za rok 2016 včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření města za rok 2016
- zastupitelstvo rozhodlo o prodloužení stávající ulice V. K. Jeřábka a ulice Portmanka a o pojmenování nové ulice "Bohdana Kopeckého" v městské části Záhradí v oblasti Na Prokopu – Lidická

Jednání zastupitelstva 22. června

- zastupitelstvo požádalo Ředitelství silnic a dálnic ČR – správa Pardubice o projednání varianty č. 1 k trasování D35 okolo Litomyšle s Ministerstvem dopravy a Ministerstvem životního prostředí
- zastupitelstvo schválilo poskytnutí dotace ve výši 10 000 Kč pro TJ Jiskra Litomyšl na podporu „Mistrovství ČR veteránů v atletice 16. – 17. 9. 2017 v Litomyšli a souhlasilo s poskytnutím dotace ve výši 5000 Kč na podporu účasti člena TJ Ivo Strnada na Mistrovství Evropy veteránů na dráze v Dánsku
- zastupitelstvo schválilo poskytnutí dotace ve výši 100 tisíc korun společnosti LIKO Svitavy a.s. na nákup kontejnerů na tříděné složky odpadů na území města Litomyšl v roce 2017

Jednání zastupitelstva 21. září

- zastupitelstvo schválilo vedení trasy D35 v okolí města Litomyšle variantou „0“ (více informací v kapitole Rozvoj města v roce 2017)
- zastupitelstvo schválilo poskytnutí dotace ve výši 32 tisíc korun pro TJ Jiskra Litomyšl na podporu projektu „bezpečné branky“
- zastupitelstvo zvolilo MUDr. Zdenku Fenclovou členkou správní rady Nadačního fondu pro rozvoj zdravotnictví Litomyšlska
- zastupitelstvo souhlasilo s poskytnutím dotace ve výši 50 000 Kč žadateli Evropské školicí centrum o.p.s. na úhradu nákladů souvisejících s organizací akce Litomyšlské dvorky
- zastupitelstvo souhlasilo s poskytnutím dotace ve výši 15.000 Kč žadateli Evropské školicí centrum o.p.s. na úhradu nákladů souvisejících s organizací podzimní části festivalu Studentská jízda, který proběhne od 2. do 5. října 2017

Jednání zastupitelstva 14. prosince

- zastupitelstvo souhlasilo s vedením trasy D35 dle projektové dokumentace pro územní řízení „Dálnice D35 Ostrov - Vysoké Mýto" zpracované firmou SATRA, spol. s r.o., Sokolovská 32, Praha. Dálnice je umístěna mimo jiné na pozemcích ve vlastnictví a spoluvlastnictví Města Litomyšle v katastrálním území Stradouň
- zastupitelstvo souhlasilo s vedením trasy D35 v okolí města Litomyšle dle předloženého projektu pro územní řízení na stavbu "D35 3506 Džbánov – Litomyšl" dle projektové dokumentace vypracované HBH Projekt, spol. s r.o., Kabátníkova 5, 602 00 Brno

v roce 2017. Podmínkou souhlasu se stavbou je, že u částí stavby, kde hrozí riziko překročení hlukových norem, město požaduje vykoupení širšího pásu pozemků a realizaci protihlukových stěn a výsadbu dřevin s více vegetačními patry z důvodu omezení hlukového zatížení okolní zástavby

- zastupitelstvo schválilo rozpočet města na rok 2018 s těmito souhrnnými údaji (v tis. Kč):

- příjmy roku 2018	290.520,40 Kč
- zapojení zdrojů z roku 2017	12.396,00 Kč
- celkové zdroje rozpočtu na rok 2018	302.916,40 Kč
- běžné výdaje	238.740,40 Kč
- kapitálové výdaje	56.657,00 Kč
- splátky úvěrů vedených v rozpočtu	7.519,00 Kč
- celkové výdaje rozpočtu na rok 2018	302.916,40 Kč

- zastupitelstvo souhlasilo s poskytnutím individuální dotace ve výši 40 000 Kč na koncertní turné pěveckého sboru KOS do Kanady a USA. Příjemcem dotace bude Nadační fond Pedagogické školy v Litomyšli
- zastupitelstvo schválilo poskytnutí dotace ve výši 100 000 Kč Sboru Církve bratrské v Litomyšli na úhradu nákladů na vybudování nuceného větrání v Novém kostele - 1. fáze (odsávání a rekuperace vydýchaného vzduchu)
- zastupitelstvo schválilo poskytnutí dotace ve výši 195 000 Kč Římskokatolické farnosti - probošství Litomyšl na opravy farní budovy
- zastupitelstvo vzalo na vědomí „Petici ve věci urychlení výstavby nového domova důchodců v Litomyšli“ ze dne 27. 11. 2017

Informace z jednání Rady města Litomyšle

Rada města Litomyšle se v roce 2017 sešla celkem pětadvacetkrát. Na následujících řádcích jsou uvedeny ty body, které kronikář považoval za důležité zaznamenat. Podobně jako v předchozím roce nejsou uváděna všechna jednání.

Jednání rady 3. ledna

- rada souhlasila s vydáním bezplatných parkovacích známek na rok 2017 pro služební vozidla města Litomyšle, jeho příspěvkových organizací, Farní charity Litomyšl a okolních měst
- rada jmenovala v souladu s ust. § 102 odst. (2) písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů Ing. Josefa Janečka předsedou Likvidační komise a předsedou Pracovní skupiny pro oblast bytové politiky

Jednání rady 17. ledna

- rada souhlasila s uzavřením smlouvy o podmínkách provedení stavby na stavbu „Chodník ul. T. G. Masaryka - Husova čtvrť Litomyšl“ s Pardubickým krajem, IČ 70892822, se sídlem Komenského náměstí 125, Pardubice jako vlastníkem p. p. č. 2361/1 ostatní plocha v katastrálním území Litomyšl. Smlouvou bude dán městu souhlas s vydáním stavebního povolení na stavbu chodníku dle projektu zpracovaného společností KIP s.r.o. Litomyšl. Chodníkem zastavěné pozemky kraje budou po výstavbě a zaměření převedeny bezplatně do vlastnictví města
- rada souhlasila s podáním žádosti o dotaci na projekt „Hasičská zbrojnice Litomyšl“ do IROP. Max. výše dotace může dosáhnout až 90 % ze způsobilých výdajů akce. Předmětem projektu je výstavba nové stanice IZS pro JPOII Litomyšl
- rada souhlasila s podáním žádosti o poskytnutí dotace z Programu podpory Kultury a památkové péče v Pardubickém kraji na rok 2017. Obsahem žádosti je zahájení 6. litomyšlské lázeňské sezóny. Celkové náklady nepřesáhnou 600 tisíc Kč, požadovaná výše dotace 70 tis. Kč

Jednání rady 31. ledna

- rada souhlasila s tím, aby spolek Fotbaltgolf klub Litomyšl, z. s., měl sídlo v budově č. p. 1057, která je součástí st. p. č. 1813 zastavěná plocha a nádvoří v katastrálním území Litomyšl, části obce Litomyšl-Město a obci Litomyšl. Jedná se o budovu v areálu autokempu, která je pronajata firmě Fotbaltgolf klub Litomyšl s.r.o.
- rada projednala žádost předsedy SMO ČR Mgr. Františka Lukla a kardinála Dominika Duky OP a schválila poskytnutí daru ve výši 10 000 Kč Nadačnímu fondu Svatovítské varhany, IČ 02794471, se sídlem Hradčanské náměstí 56/16, 119 02 Praha 1 – Hradčany. Účelem nadačního fondu je pořízení nových reprezentativních varhan pro svatovítskou katedrálu

Jednání rady 13. února

- rada schválila přijetí finančního daru od SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o., Sokolovská 106, 570 21 Litomyšl, ve výši 30 000 Kč. Dar je určený na nákup dvou kusů výjezdových tabletů a software pro JPO II Litomyšl

Jednání rady 14. března

- rada souhlasila s navýšením nejvyššího povoleného počtu žáků Základní školy ŠKOLAMYŠL na 68 žáků
- rada souhlasila s přijetím účelové dotace od Pardubického kraje pro Centrum sociální pomoci (CSP) Litomyšl v částkách – 3 355 000 Kč pro DZR (domov se zvláštním režimem) a 4 356 000 Kč pro DS (domov pro seniory) a souhlasí s jejím přeposláním na CSP po připsání dotace na účet města

- rada souhlasila s podáním žádosti o dotaci na projekt „Domov pro seniory v Litomyšli“ do programu 013 310 Rozvoj a obnova materiálně technické základny sociálních služeb. Cílem projektu je výstavba nového domova pro seniory v Litomyšli
- rada souhlasila s tím, aby se město Litomyšl připojilo k akci Hodina Země. V sobotu 25. března 2017 od 20:30 do 21:30 hodin vypne vnější osvětlení zámku Litomyšl a totéž doporučuje správě Státního zámku Litomyšl

Jednání rady 11. dubna

- rada souhlasila s tím, aby děti a mládež do 18 let mohly navštěvovat výstavy a stálou expozici Městské galerie Litomyšl zdarma a aby z tohoto důvodu bylo zrušeno tzv. rodinné vstupné

Jednání rady 24. dubna

- rada souhlasila s podáním žádosti o dotaci na projekt „Dotace pro JSDH obcí – pořízení nové cisternové automobilové stříkačky“ do národního programu „Dotace pro jednotky SDH obcí“. Max. výše dotace může dosáhnout až 70% nákladů. Cílem projektu je pořízení nové automobilové cisterny vč. vybavení pro JPOII Litomyšl

Jednání rady 25. května

- rada souhlasila s přijetím dotace v částce 10 tisíc korun od Pardubického kraje na podporu Sportovních her mateřských škol a 25 tisíc korun na podporu projektu Křížem krážem prázdninami 2017

Jednání rady 6. června

- rada souhlasila s přijetím dotace z Pardubického kraje (titul: Podpora kulturních aktivit) ve výši 40 000 Kč na náklady spojené s akcí „Zahájení 6. litomyšlské lázeňské sezóny“
- rada souhlasila a doporučila zastupitelstvu schválit podání žádosti o dotaci z programu 133D531 Podpora materiálně technické základny sportu – ÚSC, SK a TJ z MŠMT na projekt „Retoping AS a odvodnění FH“. Projekt řeší retoping stávajícího umělého sportovního povrchu na ploše atletického oválu vč. jeho odvodnění a nové drenáže fotbalové plochy. Max. výše dotace je 60% z oprávněných nákladů

Jednání rady 27. června

- rada schválila poskytnutí dotace ve výši 18.800 Kč Veterán klubu Litomyšl, z. s. na úhradu nákladů souvisejících s výstavou historických vozidel a divácké soutěže elegance v rámci programu Zahájení 6. litomyšlské lázeňské sezóny v Litomyšli 2017
- rada souhlasila s uzavřením smlouvy na zhotovení evakuačních skluzů z MŠ 17. listopadu s firmou ALFEKO s.r.o.

Jednání rady 25. července

- rada souhlasila s uzavřením smlouvy se Správou a údržbou silnic Pardubice na uložení vodovodu do komunikace v ul. Zámecká, poplatek za uložení ve výši 164 tisíc Kč bez DPH
- rada souhlasila s přijetím dotace v částce 20 tisíc Kč od Pardubického kraje na podporu konference Současnost a perspektiva sociální péče ve společnosti 21. století
- rada projednala (v souladu s ustanovením článku IV odst. 1 organizační směrnice č. 11/11, pravidla pro jmenování a odvolávání ředitelů příspěvkových organizací města, ev.č. OS/1318/R) výsledek výběrového řízení na ředitele příspěvkové organizace města Litomyšl, Městská galerie Litomyšl, se sídlem Smetanovo nám. 110, 570 01 Litomyšl a jmenovala od 01. 11. 2017 jako vedoucího zaměstnance do funkce ředitele výše uvedené příspěvkové organizace paní Mgr. Danu Schlaichertovou. Jmenování do funkce ředitele je na dobu určitou do 31. 10. 2023

Jednání rady 17. srpna

- rada projednala návrh trasování D35 kolem Litomyšle a konstatuje, že jakékoliv významnější časové zpoždění výstavby D35 je pro Litomyšl nepřijatelné. Z tohoto důvodu RaM schvaluje a doporučuje ZaM ke schválení vedení trasy D 35 v okolí města variantou „0“ /ZUR/

Jednání rady 29. srpna

- rada souhlasila s podáním žádosti o dotaci na projekt „Sběrný dvůr v Litomyšli“ do OPŽP (Operační program Životní prostředí). Maximální výše dotace může dosáhnout až 85 % ze způsobilých výdajů akce. Předmětem projektu je navýšení kapacity stávajícího sběrného dvora
- rada schválila poskytnutí dotace ve výši 20 000 Kč žadateli Bohemian Multimedia spol. s r. o. na úhradu nákladů souvisejících s pronájmem prostor v rámci vzdělávacího projektu ANOMALIA v Evropském školicím centru Litomyšl

Jednání rady 12. září

- rada souhlasila s uzavřením smlouvy o dílo na zpracování návrhu urbanistické studie průtahu I/35 v Litomyšli. Zpracovatelem je Ing. arch Svatopluk Sládeček (New Work, s.r.o. Brno), a to za cenu 140 000 Kč vč. DPH
- rada byla seznámena se závěry komise pro sport a tělovýchovu z jednání dne 11. 9. 2017:
  - o 1/ Komise pro sport a tělovýchovu se seznámila s návrhem oddílu LA na rozšíření běžecké dráhy na letním stadionu Černá hora Litomyšl o jeden metr v prostoru pod krytou tribunou a doporučila RaM nechat tuto možnost projektově prověřit ještě před začátkem případného retopingu.

- 2/ Komise pro sport a tělovýchovu se seznámila s fotodokumentací oddílu volejbalu o stavu hřišť na odbíjenou v areálu Černá hora Litomyšl a žádala RaM o pověření kompetentního odboru jednáním s nájemcem o nutnosti provádět alespoň elementární údržbu pronajatého areálu.
- 3/ Komise pro sport a tělovýchovu doporučila sloučit žádost o dotaci na retoping atletické dráhy, melioraci hřiště a úpravu vržště do jedné žádosti.
- 4/ Komise pro sport a tělovýchovu žádala o průběžné informování o stavu projektové dokumentace investic v oblasti sportu a možnost být přizvána ke konzultacím.

Jednání rady 26. září

- rada souhlasila s podáním žádosti o poskytnutí dotace z programu Podpora pro památky UNESCO na rok 2018. Obsahem žádosti je marketingový projekt „Oslavy 450 let od zahájení stavby zámku a 220 let od otevření zámeckého divadla“. Projekt je připravován ve spolupráci se Státním zámkem Litomyšl a Regionálním muzeem v Litomyšli
- rada souhlasila s poskytnutím individuální dotace ve výši 6 000 Kč na pořádání XIII. mezioborové konference Litomyšlské nemocnice, která se bude konat od 14. 10. 2017 v zámeckém pivovaru. Příjemcem dotace bude Nemocnice Pardubického kraje a.s.

Jednání rady 24. října

- rada souhlasila s podáním žádosti o dotaci na projekt „Pořízení traktoru - město Litomyšl“. Žádost bude předložena do Programu rozvoje venkova. Max. výše dotace může dosáhnout až 50 % ze způsobilých výdajů akce. Předpokládané výdaje jsou cca 2 miliony Kč

Jednání rady 7. listopadu

- rada souhlasila s vyhlášením výtvarné soutěže o návrh na přeměnu místa se sochou Zdeňka Nejedlého z roku 1978
- rada souhlasila s přijetím dotace od ministerstva vnitra, Generálního Ředitelství HZS ČR na výdaje jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí na rok 2017 ve výši 21 089 Kč

Jednání rady 21. listopadu

- rada schválila a doporučila zastupitelstvu schválit poskytnutí dotace na rok 2018 ve výši 2 981 Kč/provozní den MHD společnosti Zlatovánek, spol. s r.o., Starohradská 407, Polička, IČ 15036278 na úhradu prokazatelné ztráty ve veřejné linkové dopravě - městské hromadné dopravě Litomyšl dle stanoveného jízdního řádu

- rada souhlasila a doporučila zastupitelstvu schválit poskytnutí dotace ve výši 9 500 000 Kč společnosti Městské služby Litomyšl s.r.o. na krytí úhrady provozní ztráty sportovišť (krytý bazén, letní stadion, zimní stadion a sportovní hala, plovárna) v roce 2018
- rada souhlasila s uzavřením smlouvy s Univerzitou Pardubice, Fakultou restaurování, Studentská 95, 532 10 Pardubice na restaurování části nástěnných maleb v tzv. očišcové kapli v Litomyšli
- rada souhlasila s uzavřením smlouvy o spolupráci při výrobě televizního pořadu s pracovním názvem Josef Váchal. Spolupráce s Českou televizí bude probíhat od prosince 2017 do května 2019. Město Litomyšl uhradí část nákladů na přípravu filmu ve výši 40 tisíc Kč bez DPH

Jednání rady 5. prosince

- rada souhlasila a doporučila zastupitelstvu schválit vedení trasy D35 v okolí města Litomyšle dle předloženého projektu pro územní řízení na stavbu "D 35 3506 Džbánov – Litomyšl" dle projektové dokumentace vypracované HBH Projekt, spol. s r.o., Kabátníkova 5, 602 00 Brno v 2017. Podmínka souhlasu se stavbou je, že u částí stavby, kde hrozí riziko překročení hlukových norem, požaduje město vykoupení širšího pásu pozemků a realizaci protihlukových stěn a výsadbu dřevin s více vegetačními patry z důvodu omezení hlukového zatížení okolní zástavby

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

Ve dnech 20. a 21. října proběhly volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Do sněmovny se dostaly ANO 2011 (29, 64%), Občanská demokratická strana (11, 32%), Česká pirátská strana (10, 79%), Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (10, 64%), Komunistická strana Čech a Moravy (7, 76%), Česká strana sociálně demokratická (7, 27%), Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová (5, 80%), TOP 09 (5, 31%) a Starostové a nezávislí (5, 18%).⁷

Výsledky voleb v Litomyšli:⁸

Strana		Platné hlasy	
číslo	název	celkem	v %
1	Občanská demokratická strana	893	16,85

⁷ Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2017. www.volby.cz [online]. [cit. 2018-01-12]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2017nss/ps2?xjazyk=CZ>

⁸ Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2017 - výsledky za Litomyšl. www.volby.cz [online]. [cit. 2018-01-12]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2017nss/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=9&xobec=578347&xvyber=5303>

2	Řád národa - Vlastenecká unie	4	0,07
3	CESTA ODPOVĚDNÉ SPOLEČNOSTI	4	0,07
4	Česká str. sociálně demokrat.	313	5,90
6	Radostné Česko	5	0,09
7	STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ	234	4,41
8	Komunistická strana Čech a Moravy	275	5,18
9	Strana zelených	77	1,45
10	ROZUMNÍ - stop migraci, diktátu EU	50	0,94
12	Strana svobodných občanů	71	1,33
13	Blok proti islamizaci.- Obrana Domova	3	0,05
14	Občanská demokratická aliance	6	0,11
15	Česká pirátská strana	579	10,92
19	Referendum o Evropské unii	10	0,18
20	TOP 09	411	7,75
21	ANO 2011	1 312	24,75
22	Dobrá volba 2016	8	0,15
23	SPR – Republikánská str. Čsl. M. Sládka	8	0,15
24	Křesťanská a demokratická Unie - Čs. str. lid.	515	9,71
26	REALISTÉ	29	0,54
27	SPORTOVCI	13	0,24
28	Dělnická strana sociální spravedlnosti	3	0,05
29	Svoboda a přímá demokracie -T. Okamura (SPD)	468	8,83
30	Strana Práv Občanů	8	0,15

Z dalších událostí

Problémy Pavla Severy

Pavel Severa je bývalým regionálním i celostátním politikem. Několik let byl členem Zastupitelstva města Litomyšle (taktéž Rady města Litomyšle), později poslancem Parlamentu České republiky. V roce 2017 působil jako generální sekretář TOP 09. Ve stejném roce bylo jeho jméno skloňováno v jedné z údajných politických kauz.

Protože výše uvedená záležitost nebyla v roce 2017 definitivně uzavřena (navíc je značně složitá a plná rozporů), a protože se jednalo vzhledem k dějinám města o věc spíše marginálního významu, rozhodl se kronikář o ní blíže nereferovat. Podrobnější informace musí proto čtenář dohledat v podkladech, které byly odevzdány ke zpracování Státnímu okresnímu archivu Svitavy se sídlem v Litomyšli.

Rozvoj města v roce 2017

Město Litomyšl žilo v roce 2017 řadou stavebních aktivit či jejich přípravou. Těmi nejvýznamnějšími byly bezesporu dokončení opravy Vodních valů, oprava budovy ortoptiky nad autobusovým nádražím či přípravy na rekonstrukci ulice 9. května, k níž by mělo dojít v roce 2018. Největší emoce však přinesly diskuze nad stavbou dálnice D 35, která má Litomyšli pomoci při řešení dopravní situace.

Nové turistické centrum na Smetanově náměstí

Začátek léta přinesl obyvatelům Litomyšle i dočasným návštěvníkům města novinku. Od prvního července slouží veřejnosti nové turistické centrum umístěné v budově staré radnice na Smetanově náměstí. V centru lidé najdou služby, kterých je v Litomyšli stále nedostatek – úschovnu kol, zavazadel, sprchu, přebalovací pult, nové sociální zařízení a informační kiosek. Vstup je řešen bezbariérově.

S výstavbou turistického centra se začalo již v roce 2016. Opravy historické budovy a pořízení nového vybavení stály dohromady 5, 6 milionu korun. V rámci původního projektu za 4, 4 milionu se opravila budova, další prostředky se využily na nákup vybavení a rekonstrukci vnitřních prostor. Město Litomyšl získalo pro účely vybudování turistického centra dotaci z Ministerstva pro místní rozvoj v hodnotě 2 miliony korun.

Určitou diskuzi vzbudila na začátku roku informace, že nové turistické centrum bude třeba propagovat (podmínka dotace) a že město bude muset vynaložit na tuto propagaci 273 tisíc korun (bez DPH). Město původně plánovalo propagovat nové turistické centrum na nejrůznějších akcích. Z toho však nakonec sešlo. Litomyšl proto objednala inzerci ve vybraných tištěných médiích za více než 150 tisíc korun, která čtenářům nově vybudované centrum představí. Pro potřeby prezentace objednalo také 50 propagačních fotografií, grafické zpracování inzerátů, přípravu a tisk 2000 kusů plakátů formátu A2 či tisk 2000 kusů letáků.

Oprava ortoptiky

Město Litomyšl předalo na konci června stavební firmě budovu bývalé ortoptiky nad autobusovým nádražím. Oficiálně tak začaly práce na přestavbě budovy, která by v budoucnu měla sloužit jako zázemí pro Dům dětí a mládeže. Celková vnitřní i vnější rekonstrukce budovy by měla město přijít na více než 15, 5 milionu korun.

Po jejím dokončení čeká přestavbu také současná budova DDM na ulici 17. listopadu, která by nově měla sloužit potřebám I. MŠ. Ta se totiž bude muset vystěhovat z prostor Panského dvora, který chce Národní památkový ústav prostřednictvím evropských dotací opravit a následně jej využívat jiným způsobem.

Spuštění úsekového měření

V březnu 2017 bylo na třech místech ve městě spuštěno tzv. úsekové měření, jehož cílem je zklidnit dopravu na vybraných místech. Oproti plánům, které byly veřejnosti prezentovány na podzim roku 2015, došlo v projektu „Zklidnění dopravy ve městě Litomyšl“ k několika změnám. Předně se nepodařilo dodržet původní termín pro zahájení provozu úsekového měření, a to kvůli opakovaným výběrovým řízením na dodavatele. Ke konci roku 2016 bylo rovněž rozhodnuto o zredukování počtu měřených úseků. To od března 2017 probíhá ve třech lokalitách – ve směru od Svitav do centra na silnici I/35 (cca 450 m), stejně jako v opačném směru od Nového kostela k čerpací stanici. Další sledovanou oblastí je okolí nemocnice (výjezd z města směrem na Poličku včetně opačného směru). Poslední oblastí úsekového měření je ulice T. G. Masaryka, a to od autobusového nádraží po základní školy.

Měřiče ve formě bran zaznamenávají rychlost v celých úsecích. Řidiči jsou na ně upozorněni dopravním značením. Radary zaregistrují vjezd a výjezd vozidla, jeho poznávací značku i čas, za jakou dobu automobil trasu projel. Od začátku měření do konce roku lidé na pokutách za překročení nejvyšší povolené rychlosti zaplatili již několik milionů. Zklidnění dopravy však úsekové měření (přes řadu kritiků) jednoznačně přineslo.

Dokončení opravy Vodních valů

Po téměř pěti letech od oficiálního začátku projektu „Obnova nábřeží řeky Loučné v Litomyšli“ a rok a půl od zahájení stavebních prací se v sobotu 3. června veřejnosti znovu zpřístupnila lokalita Vodních valů. Program slavnostního otevření byl spojen s oslavou Mezinárodního dne dětí.

Obnova nábřeží Loučné měla lokalitě vrátit funkce, o které místo přišlo kvůli necitlivým úpravám ve druhé polovině 20. století. Šlo především o to přiblížit řeku zpátky každodennímu životu města, vytvořit prostor, který lidé budou moci využívat k trávení volného času, a lépe propojit historickou část Litomyšle s okolím řeky a parkem u Smetanova domu.

Součástí opravy bylo i vybudování unikátního dětského hřiště s umělecky ztvárněnými herními prvky od sochařů Dušana Zahoranského a Pavly Scerankové. Díla s názvy Ucho, Krystal, Hora, Lochneska nebo Cik cak přinášejí netradiční pojetí klasických herních prvků, v jejichž řešení se odráží motiv zvuku a hudby v nejrůznějších podobách. Jedním ze symbolů obnovených Vodních valů se rovněž stala červená zídka procházející celým územím podél pravého břehu řeky.

Obnova byla z velké části financována z Nadace Proměny Karla Komárka (23 milionů korun), město investovalo 7 milionů, dalších 8 si pak vyžádala obnova části silnice a chodníků na ulici Vodní valy, kterou navrhli architekti Rusina a Frei. O realizaci obnovy nábřeží se postarala společnost Litomyšl Loučná Eurovia – Vykrut s.r.o.

Nová hvězdárna

Od září stojí v Litomyšli nová hvězdárna. Tou se stala nenápadná dřevěná stavba, která vyrostla na zahradě areálu Domu dětí a mládeže a II. MŠ Litomyšl.

Projekt na vybudování hvězdárny se řešil několik let. Jeho počátky spadají do roku 2012. O tři roky později začalo jednání o výkupu pozemku, v roce 2016 projekt posvětilo zastupitelstvo a letos v dubnu se začalo se stavbou. Nová budova hvězdárny, která je vybavena dalekohledem Newtonova typu o průměru 35 centimetrů, bude zároveň sloužit jako sklad mateřské školy. Stavba stála 360 tisíc korun, které dodalo město.

Opravená hájenka v Budislavi

Téměř tři miliony korun investovala radnice do oprav hájenky, která se nachází v Budislavi. Odmítla tím variantu, že dům prodá nebo dlouhodobě pronajme. Jedná se tak o třetí zařízení, které nabízí turistům k ubytování. Ti tedy nemusí bydlet pouze v hotelích a penzionech přímo ve městě, ale mohou vyrážet na výlety rovnou z lesů v okolí Litomyšle.

V Budislavi jsou pro návštěvníky připraveny celkem dva apartmány, technické zázemí, uzavřený dvůr s posezením, úschovna kol, zahrada s pergolou i dětské hřiště. Oba apartmány se skládají z ložnice, obytné místnosti, kuchyňky a sociálního zařízení. Celková kapacita je dvanáct lůžek. Koncem prázdnin bylo rovněž upraveno okolí hájenky a pracovníci města také doladřovali provozní záležitosti.

Projekt Strategické plánování a vzdělávání v Mikroregionu Litomyšlsko

Svazek obcí Mikroregion Litomyšlska se stal v roce 2017 úspěšným žadatelem projektu Strategické plánování a vzdělávání v Mikroregionu Litomyšlsko.

Projekt se skládá ze čtyř aktivit. Dvě aktivity zahrnují vytvoření strategických plánů rozvoje jednotlivých obcí i celého mikroregionu. Třetí je zaměřena na vzdělávání formou školení. Ta vycházejí z požadavků členských obcí a dotýkají se odborných témat veřejné správy. Poslední klíčovou aktivitou, která přispěje ke zlepšování úrovně veřejné správy a zdokonalování jejich postupů, je přenos zkušeností a dobré praxe z jiných lokalit a regionů a implementace a využití těchto zkušeností v rámci Mikroregionu Litomyšlska.

Projekt, jehož způsobilé výdaje činí 2,1 milionu korun, je podpořen z 85% z Evropského sociálního fondu, z 10 % ze státního rozpočtu, zbytek z rozpočtu svazku obcí.

Dálnice D35

Diskuze kolem stavby dálnice D35 probíhají již několik let – a několik let se o připravovaně dálnici diskutuje poměrně živě. V roce 2017 se jednalo především o tom, jakým způsobem bude stavba vedena. K celé záležitosti se již muselo vyjádřit také město. Učinilo tak prostřednictvím usnesení Rady města Litomyšle, k jednání se však vyjadřovalo také Zastupitelstvo města Litomyšle.

Není v silách kronikáře, aby obsáhl všechny informace, které se k této složité a (nejen v Litomyšli) emotivní problematice pojí. Přesto se pokusí uvést alespoň základní informace, které se ke stavbě dálnice D35 pojí. Vyjde přitom z podkladů, které získal z Městského úřadu v Litomyšli, stejně jako z informací, které byly uveřejněny v městském zpravodaji Lilie (často půjde o doslovné přepisy).

První významnější jednání proběhlo na konci června ve Smetanově domě, kde došlo ke schůzce projektantů z kanceláře APIS, vedení pardubické pobočky Ředitelství silnic a dálnic, Státního pozemkového úřadu a zástupců města s veřejností. Cílem diskuze bylo občanům představit plány na výstavbu dálnice D35 v okolí Litomyšle.

Přítomní byli seznámeni se dvěma variantami stavby, které existují. První, původní variantou, kterou preferuje Ředitelství silnic a dálnic i ministerstvo dopravy, a druhou, upravenou studií, kterou připravila projekční kancelář na základě připomínek Zastupitelstva města Litomyšle, některých okolních obcí, ale i občanských iniciativ.

Obě varianty se v okolí Litomyšle musí držet schváleného koridoru o šířce 600 metrů. Navzájem se však liší například tím, že upravená varianta více respektuje ráz okolní krajiny a je vedena v zářezu v okolí Černé hory a Strakova. Tím pádem by nebyly automobily jedoucí po dálnici tolik vidět. Upravená varianta vychází v některých úsecích lépe o několik decibelů v propočtech týkajících se hluku spojeného s provozem. Místní zemědělci by také nepřišli o tolik kvalitní hospodářsky využitelné půdy. Tuto upravenou variantu preferují obce Strakov, Janov i zástupci spolku „Pro Litomyšl“ a někteří občané a zastupitelé. Odmítá ji obec Němčice a někteří občané Litomyšle bydlící v okolí současné silnice I/35.

ŘSD však obhajovalo první variantu – a argumentovalo tím, že původní plán trasy respektuje všechna zákonná nařízení – a hladina hluku bude podle nich i tak nižší, než hygienické normy předepisují. Její příprava je podle ŘSD navíc v mnohem pokročilejší fázi než v případě studie. Dle propočtů ŘSD lze původní variantu realizovat dříve a levněji. V neposlední řadě pak tato varianta splňuje všechna kritéria, která musí být při stavbě dálnice dodržena.

V následné debatě o kladech a záporech jednotlivých variant s otázkami vystupovali především občané a členové spolku „Pro Litomyšl“, kteří preferují upravenou variantu. Hlavní část debaty se týkala toho, zda by v případě odklonu od varianty preferované ŘSD došlo ke zpoždění výstavby dálnice. Dle občanů, kteří si měli zjišťovat informace dokonce i na ministerstvech dopravy a životního prostředí, by případné zdržení bylo jen v rámci měsíců. S tím však zásadně nesouhlasí vedení ŘSD, protože podle nich je trasa dražší a nepředstavuje, s výjimkou několika decibelů v části trasy, žádnou další výhodu. Navíc kvůli přípravám nutných podkladů a administrativním procesům se stavba dle ŘSD v případě zvolení upravené trasy zdrží o dva a půl roku. Národohospodářská ztráta dle jejich výpočtu pak představuje při zvolení trasy ze studie jednu miliardu ročně.

Na jednání vystoupili kromě zástupců občanského sdružení i další obyvatelé Litomyšle, kteří apelovali na urychlení výstavby dálnice z důvodu nadměrné dopravní zátěže, kterou trpí lidé

bydlící poblíž průtahu I/35 městem. V diskuzi vystoupili také obyvatelé Kornic, a to připomínkou, že obec bude výstavbou dálnice nejvíce poškozena. S ohledem na až 11metrové násypy v okolí žádali o zpracování úpravy trasy dálnice podobně, jak o to usiluje Strakov a Janov.

Vzhledem k uvedeným nejasnostem vedení města oslovilo příslušné ministry a úředníky, aby se k dané problematice vyjádřili a přesně sdělili, zda by si výstavba upravené varianty vyžádala nové posouzení vlivu stavby na životní prostředí (EIA) a další kroky, které by výstavbu zdržely, a pokud ano, tak na jak dlouho. Dle vyjádření ŘSD totiž v obdobných případech posuzování čtyřpruhových silnic situace vždy skončila vypracováním nové EIA a zdržením v řádu let.

V úterý 22. srpna 2017 zasedla Centrální komise Ministerstva dopravy ve věci trasování dálnice D35. Ta měla rozhodnout o tom, jakou variantu dálnice v okolí Litomyšle ŘSD v budoucnu postaví. Její členové při jednání konstatovali, že urychlená výstavba této komunikace patří mezi nejvyšší priority v plánech na dostavbu české dálniční sítě. Z tohoto důvodu se přiklonili k původní variantě, tedy variantě č. 0 (DÚR). Ostatní alternativní varianty zpracované v rámci studie APIS byly shledány jako nepřijatelné. Už 17. srpna přitom Rada města Litomyšle schválila a doporučila zastupitelstvu ke schválení stejnou variantu. Argumentovala především tím, že by se v případě varianty č. 1 stavba významně zpozdila, což považovala za nepřijatelné.

Rozhodnutí Rady vyvolalo ve městě silnou odezvu. Mnozí zastupitelé (i občané) takovému rozhodnutí nerozuměli a považovali jej v jistém slova smyslu za zradu. Jiní naopak rozhodnutí vítali v očekávání, že urychlená stavba dálnice pomůže vyřešit problém s průtahem silnice I/35, která je přetížená a život ve městě značně komplikuje.

Dalo se tedy předpokládat, že zářijové jednání zastupitelstva, jehož hlavním bodem měla být právě výstavba dálnice D35, bude těžké a plné emocí.

Zastupitelstvo města se ke svému jednání sešlo 21. září. Hlavním bodem programu bylo přijetí stanoviska k plánům na výstavbu dálnice D35 v okolí Litomyšle. Jednání bylo dlouhé, zastupitelé o výše uvedeném diskutovali čtyři hodiny. Zastánci varianty č. 1, tedy studie, podle níž by dálnice v okolí Černé hory více respektovala ráz okolní krajiny, a dle propočtů by provoz na této komunikaci byl o několik decibelů tišší, zastupitelům připomněli výhody této varianty. Rovněž se odmítavě vyjádřili na adresu vedení Ředitelství silnic a dálnic, jež podle nich při trasování neodvedlo dobrou práci, a varianty v dostatečném předstihu neprojednalo s obcemi - ani jim nedodalo všechny potřebné dokumenty. Zástupci spolku Pro Litomyšl se rovněž vrátili k srpnovému jednání Centrální komise ministerstva dopravy, jež podle nich přijala pouze doporučení k výstavbě dálnice v původní verzi 0, nikoli však závazné rozhodnutí. „Byli jsme na konferenci o stavu dálnic v České republice a zjistili jsme, že situace na jednotlivých úsecích se od sebe v podstatě nijak neliší. Ve zkratce – zamlžování informací ze strany ŘSD, pozdní dodávání podkladů i to, že ŘSD posílá dopisy zásadně bez data,“ řekl přítomným Ladislav Sýkora ze spolku Pro Litomyšl. Jiří Lux ze stejného spolku následně vyjádřil lítost nad

rozhodnutím rady města, jež v srpnu přijala usnesení, v němž zastupitelstvu doporučuje z důvodu obav o zdržení výstavby schválit variantu 0.

Starosta města Radomil Kašpar v reakci prohlásil, že chápe postoj zastánců studie č. 1, ale s ohledem na všechny obyvatele Litomyšle preferuje variantu 0. „Obávám se, že by v případě našeho příklonu k „jedničce“ mohlo dojít ke zpoždění, na což jsme byli z ministerstva dopravy již upozorněni, a bojím se, že pak na tom několik let budeme s dopravou, jako když ve tři hodiny odpoledne jedete přes Vysoké Mýto,“ dodal starosta a upozornil na stanovisko centrální komise, která ostatní varianty k trase 0 jednomyslně shledala jako nepřijatelné. Zastupitel Radek Pulkrábek (Patriot SNK) následně přítomným sdělil, že ke zpoždění výstavby může dojít i při zvolení varianty 0: „To, že rada a vedení města do médií a ŘSD sdělili, že chtějí variantu 0 bez názoru zastupitelstva, beru jako podraz. Navíc se nám neustále podsouvá, že dojde k velkému zpoždění stavby, pokud budeme chtít variantu 1. Přitom to může také být jenom pár měsíců. Hrozí nám také ale zdržení i při variantě 0 kvůli archeologickému průzkumu či výběrovému řízení.“ Radek Pulkrábek zároveň kritizoval radu města za návrh na to, aby se o trasách dálnice jednalo v režimu tajného hlasování. K tomu nakonec nedošlo, protože se zastupitelé shodli na veřejném hlasování.

Na zasedání rovněž vystoupili zástupci Kornic, kteří přinesli petici, v níž požadovali vypracování variantního řešení dálnice u obce, a podpořili variantu 1. Zároveň upozornili na to, že podle nich jsou plány ŘSD na výstavbu dálnice ve variantě 0 v okolí obce v rozporu se studií o vyhodnocení vlivů stavby na životní prostředí. „Až se toho chytí někdo z Děti země, tak vám to celé shodí ze stolu a ke zpoždění v řádu let stejně dojde. Je zbytečné se tady hádat mezi sebou, máme společného nepřítele, což je ŘSD. Pokud budeme ustupovat, tak budou soudní procesy a dálnice nebude nikdy,“ uvedl Petr Chaloupka ze spolku Živé Kornice. Místostarosta Josef Janeček (ODS) přítomné informoval o tom, že z ministerstva dopravy a životního prostředí má město stanoviska tvrdící, že stavba dle varianty 1 by požadovala zpracování nových podkladů a studie o vlivu na životní prostředí, což by stavbu mohlo výrazně zpozdit. „Korničáci právem argumentují tím, že v doposud nedotčené krajině povede dálnice, nicméně postavit ji musíme a vždy bude někdo, komu to bude vadit,“ prohlásil.

„Slyšel jsem, že se ve městě objevují hlasy, že jsme ŘSD placení za to, že jim jdeme na ruku. To je lež. Na trasování můžeme mít různé názory, ale ohrazuji se vůči tomu, že varianta 0 je tragédií pro Litomyšl. Tak to není. Navíc se plánuje výkup širšího pásu pozemků, aby bylo možné u Kornic a dalších místech naistalovat protihlukové stěny, byť celá trasa splňuje normy,“ reagoval na kritiku vedení města starosta Radomil Kašpar. Po čtyřech hodinách jednání, kdy vystoupili i zástupci obyvatel bydlících poblíž průtahu města, kteří chtějí vybudování dálnice co možná nejdříve, zastupitelé schválili ve veřejném hlasování kompromisní usnesení. Podpořili sice výstavbu varianty 0, ale zároveň tento souhlas podmínili celkem pěti body – u částí stavby, kde hrozí riziko překročení hlukových norem, požadujeme vykoupení širšího pásu pozemků a realizaci protihlukových stěn a výsadbu dřevin s více vegetačními patry z důvodu omezení hlukového zatížení okolní zástavby; u obslužné komunikace mezi Suchou a Strakovem požadujeme doplnit do PD a následně realizovat

výhybnu; nesouhlasíme s realizací připojení města na mimoúrovňovou křižovatku Litomyšl sever; nesouhlasíme s umístěním odpočívky pro kamiony na území města Litomyšle.⁹

Pro úplnost kronikář města přikládá veškerá usnesení Rady města Litomyšle a Zastupitelstva města Litomyšle, které se k dané problematice v roce 2017 vztahovala (jedná se o doslovné přepisy).

Usnesení zastupitelstva:

č. 4/17 ze dne 28. 02. 2017

ZaM přijalo s krajním znepokojením informaci o možné přípravě výstavby odpočívadla pro kamiony v lokalitě Kornice v trase budoucí D35. ZaM se záměrem zásadně nesouhlasí a vyzývá všechny instituce odpovědné za trasování D35, aby od záměru bezodkladně odstoupily.

č. 32/17 ze dne 18. 04. 2017

ZaM vzalo na vědomí petici občanů Kornic s názvem „Nesouhlas s výstavbou odpočívadla na D35 v území obce Kornice“ ze dne 28. 03. 2017.

č. 33/17 ze dne 18. 04. 2017

ZaM schvaluje připomínky města Litomyšl k trase D35 dle přílohy č. 01/STA/02Z/2017.

č. 59/17 ze dne 22. 06. 2017

ZaM žádá Ředitelství silnic a dálnic ČR - správa Pardubice o projednání varianty č. 1 k trasování D35 okolo Litomyšle s Ministerstvem dopravy a Ministerstvem životního prostředí.

č. 91/17 ze dne 21. 09. 2017

ZaM vzalo na vědomí podnět nazvaný „Podnět zastupitelstvu města Litomyšl – k výběru varianty dálnice D35 Litomyšl – Janov“ doručený dne 21. 9. 2017.

č. 92/17 ze dne 21. 09. 2017

ZaM si vyhrazuje dle § 84 odst. 4 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, pravomoc rozhodnout o trasování D35.

č. 93/17 ze dne 21. 09. 2017

ZaM schvaluje vedení trasy D35 v okolí města Litomyšle variantou "0" /ZUR/ dle předloženého projektu pro územní řízení na stavbu "D35, 3507 Litomyšl-Janov" vypracovaného firmou Atelier projektování inženýrských staveb s.r.o., Ohradní 24B, Praha pod číslem zakázky 3045/05 v listopadu 2016. Podmínky souhlasu se stavbou jsou:

- 1) u částí stavby, kde hrozí riziko překročení hlukových norem, požadujeme vykoupení širšího pásu pozemků a realizaci protihlukových stěn a výsadbu dřevin s více vegetačními patry z důvodu omezení hlukového zatížení okolní zástavby
- 2) u obslužné komunikace mezi Suchou a Strakovem požadujeme doplnit do PD a následně realizovat výhybnu

---

⁹ Výše uvedené texty jsou vyjma komentářů kronikáře téměř doslovně převzaty z článků, které během roku vyšly v městském zpravodaji Lilie.

- 3) nesouhlasíme s realizací připojení města na MUK Litomyšl sever
- 4) nesouhlasíme s umístěním odpočívky pro kamiony na území Města Litomyšle

č. 94/17 ze dne 21. 09. 2017

ZaM vzalo na vědomí „Petici za vypracování varianty D35 u Kornic a zvaní zástupců spolku Živé Kornice na všechna jednání o D35" ze dne 15. 9. 2017.

č. 124/17 ze dne 14. 12. 2017

ZaM souhlasí s vedením trasy D35 v okolí města Litomyšle dle předloženého projektu pro územní řízení na stavbu "D35 3506 Džbánov – Litomyšl" dle projektové dokumentace vypracované HBH Projekt, spol. s r.o., Kabátníkova 5, 602 00 Brno v 2017. Podmínka souhlasu se stavbou je, že u částí stavby, kde hrozí riziko překročení hlukových norem, požadujeme vykoupení širšího pásu pozemků a realizaci protihlukových stěn a výsadbu dřevin s více vegetačními patry z důvodu omezení hlukového zatížení okolní zástavby.

č. 123/17 ze dne 14. 12. 2017

ZaM souhlasí s vedením trasy D35 dle projektové dokumentace pro územní řízení "Dálnice D 35 Ostrov - Vysoké Mýto" zpracované firmou SATRA, spol. s r.o., Sokolovská 32, Praha. Dálnice je umístěna mimo jiné na pozemcích ve vlastnictví a spoluvlastnictví Města Litomyšle v katastrálním území Stradouň.

Usnesení rady

č. 259/17 ze dne 28. 03. 2017

RaM schvaluje připomínky města Litomyšl k trase D35 dle přílohy č. 01/MST/07R/2017.

č. 283/17 ze dne 11. 04. 2017

RaM v návaznosti na usnesení RaM č. 259/17 ze dne 28. 3. 2017 po předložení projektu na další úsek D35 schvaluje doplněné připomínky města Litomyšle k trase D35 dle přílohy č. 01/MST/08R/2017.

č. 593/17 ze dne 17. 08. 2017

RaM projednala návrh trasování D35 kolem Litomyšle a konstatuje, že jakékoliv významnější časové zpoždění výstavby D 35 je pro Litomyšl nepřijatelné. Z tohoto důvodu RaM schvaluje a doporučuje ZaM ke schválení vedení trasy D 35 v okolí města variantou „0“ /ZUR/.

č. 698/17 ze dne 12. 09. 2017

RaM doporučuje ZaM hlasovat o návrhu usnesení týkajícího se trasování D35 (usnesení RaM č. 593/17) tajnou volbou dle přílohy č. 2 k jednacímu řádu zastupitelstva města.

č. 939/17 ze dne 05. 12. 2017

RaM souhlasí a doporučuje ZaM schválit vedení trasy D35 v okolí města Litomyšle dle předloženého projektu pro územní řízení na stavbu "D35 3506 Džbánov – Litomyšl" dle projektové dokumentace vypracované HBH Projekt, spol. s r.o., Kabátníkova 5, 602 00 Brno v 2017. Podmínka souhlasu se stavbou je, že u částí stavby, kde hrozí riziko překročení hlukových

norem, požadujeme vykoupení širšího pásu pozemků a realizaci protihlukových stěn a výsadbu dřevin s více vegetačními patry z důvodu omezení hlukového zatížení okolní zástavby.

č. 940/17 ze dne 05. 12. 2017

RaM souhlasí a doporučuje ZaM schválit uzavření smlouvy o zajištění přípravy a realizace objektů vyvolaných stavbou a o vypořádání některých práv a povinností souvisejících s přípravou a realizací stavby D35 Džbánov - Litomyšl s Ředitelstvím silnic a dálnic ČR, IČ 65993390, Na Pankráci 546/56, 145 05 Praha 4 ve znění dle přílohy č. 4/MJ/25R/2017.

č. 941/17 ze dne 05. 12. 2017

RaM souhlasí a doporučuje ZaM schválit uzavření smlouvy o zajištění přípravy a realizace objektů vyvolaných stavbou a o vypořádání některých práv a povinností souvisejících s přípravou a realizací stavby D35 Litomyšl-Janov s Ředitelstvím silnic a dálnic ČR, IČ 65993390, Na Pankráci 546/56, 145 05 Praha 4 ve znění dle přílohy č. 5/MJ/25R/2017.

Průmysl a služby v roce 2017

Rok 2017 přinesl pokračování ekonomického růstu, což se odrazilo také v rozvoji místních firem. Na následujících řádcích najde čtenář stručné zprávy o těch, o nichž se kronikáři podařilo získat bližší informace buď přímo od jejích zástupců, nebo z médií.

Deset let s tiskárnou H.R.G.

V roce 2017 oslavila tiskárna HRG 10. výročí od svého přestěhování do průmyslové zóny na okraji města směrem na Svitavy. Za těch 10 let se v zóně tiskárna rozrostla a v roce 2017 otevřela další přístavbu – tentokrát tzv. halu 5 – velké skladovací prostory (2 000 m²). Proběhla výměna tiskového stroje, která by měla vést k dalšímu zkvalitnění tisku a širší nabídce tiskovin, opouštějících brány HRG. Rozvíjely se také digitální divize tiskárny a obalářská sekce. Ke konci roku 2017 čítala tiskárna HRG Litomyšl 170 zaměstnanců.

Kromě dosažení obrátu bezmála 300 mil. Kč se zaměstnanci HRG dokázali i bavit – například na plese HRG, který se konal začátkem roku ve Smetanově domě s podtitulem „Ples v opeře“, na běžeckém memoriálu Zdeňka Javůrka, spojeném s charitou, nebo během tradičních Lázní ducha, na kterých provozuje tiskárna Fotoateliér na ulici. Tradičně bylo červené logo HRG možno spatřit jako podporovatele desítek událostí a partnerství – tiskárna podporuje množství charitativních, dobrovolnických, kulturních i sportovních akcí ve městě a regionu.

Story design – dva roky v nové rodině

Na podzim uplynuly dva roky od vstupu STORY DESIGN do rakouské skupiny Umdasch. A ačkoliv se v té době našli tací, kteří měli obavy, jestli a jak se bude firma dále rozvíjet, následující měsíce tyto obavy rozptýlily.

Už rok 2016 byl například s ohledem na tržby rekordním rokem za celou dobu existence firmy. Tržby v hodnotě 660 milionů korun totiž firmě zajistily přední místo ve svém oboru v rámci celé republiky. Firma se však neztratí ani v evropském měřítku, export totiž činí přibližně 75% tržeb. Se svými 220 zaměstnanci pak patří k předním zaměstnavatelům nejen města, ale celého regionu.

Sami představitelé společnosti představili své aktivity čtenářům měsíčníku Lilie takto: „Obhlížíte nový SEAT nebo Škodovku? Dostali jste chuť na hamburger v McDonaldu? Kupujete mobil v prodejně Samsung nebo Vodafone, nebo si vyřizujete účet u Reiffeisen banky? Dobře se rozhlédněte kolem sebe, tyto interiéry, které můžete vidět jak u nás, tak v zahraničí, ba dokonce na druhém konci světa, totiž pravděpodobně vznikaly v Litomyšli. A nejen ty. Například novým významným klientem pro následující čtyři roky se stala Česká spořitelna. STORY DESIGN pro ni bude zajišťovat výrobu nábytků, zejména ale v roli generálního dodavatele stavby zajistí i kompletní rekonstrukci interiérů až 250 poboček... Nové projekty k nám plynou i díky naší mateřské společnosti. Ve spolupráci s Umdasch připravujeme nebo

dodáváme zakázky pro automobilky Mercedes, Jaguar a Audi, výrobce sportovního oblečení Nike, drogistický řetězec Marionnaud, prodejce zboží Baldessarini a další.“¹⁰

„Nikdo není tak drzý jako já“

Velmi zajímavý článek o majiteli místních líhní Jiřím Machovi přinesl v květnu týdeník Ekonom. „Když má zrovna řidičák, jezdí ve ferrari, miluje koňak a rock 'n' roll. I takový je majitel největších českých líhní“,¹¹ dočteme se v něm mimo jiné.

Článek formou rozhovoru mapoval příběh jednoho z neúspěšnějších místních podnikatelů, který v roce 2017 zaměstnával kolem 300 lidí, a který právě v roce 2017 oslavil 25 let od chvíle, kdy formou privatizace získal (tehdy) malý drůbežářský závod. Dnes jsou jeho líhně největším podnikem ve střední a východní Evropě. Jiří Mach, jakkoliv je pro řadu Litomyšlanů tak trochu kontroverzní osobností, je rovněž velkým mecenášem místní kultury. Dlouhodobě podporuje Smetanovu Litomyšl, v roce 2017 zaplatil také největší z nových zvonů piaristického kostela.

Nejen o investici Saint-Gobain v České republice

S francouzskou skupinou Saint-Gobain je v ČR spojena hlavně výroba autoskel a skleněných technických vláken pro stavebnictví. Jen v roce 2016 dosáhla na tržbách přes 15 miliard a zisku 2,5 miliardy korun. Za rok 2017 pak očekává výsledek ještě o deset procent lepší. Největší část tržeb přitom připadá na výrobu skleněných vláken a mřížek pro stavebnictví, která spadá pod společnost Saint-Gobain v Litomyšli.

Za rozvoj firmy v posledních letech jistě mohou i investiční pobídky ve výši 348 milionů korun od českého státu, které mířily jednak do Litomyšle, jedna do Hořovic.

Saint-Gobain se však v Litomyšli prezentuje také svými neziskovými projekty, o které je možné žádat prostřednictvím grantu, který v roce 2017 čítal 250 000 korun. Letos byla daná částka určena pro léčebný pobyt devítileté dívky, která trpí závažným svalovým onemocněním, na lepší integraci hendikepovaného žáka do výuky či na rekonstrukci vyhořelého rodinného domu.

Nezaměstnanost stále na nízké úrovni

I v roce 2017 se nezaměstnanost v našem regionu držela na velmi nízké úrovni. Na konci roku vykazovala v celém Pardubickém kraji hodnotu 2,4%, na území ORP Litomyšl dokonce jen 1,6% (nejnižší v celém kraji). V praxi to znamená, že nezaměstnanost v podstatě není. Uvedené číslo totiž ukazuje zejména dlouhodobě nezaměstnané bez aktivního zájmu o práci.

---

¹⁰ Dvacet měsíců v nové rodině. In: Lilie. Ročník XXVII., číslo 6, s. 18.

¹¹ Pšenička, Jiří: Kuřecí král Jiří Mach: Nikdo není tak drzý jako já. In: Ekonom, 18. 5. 2017.

Problémy Profistavu

14. ledna došlo krátce před oficiálním otevřením (a jen pár dní po kolaudaci) nové sportovní haly v České Třebové ke zřícení její střešní konstrukce. V hale právě probíhal florbalový turnaj. Všem zhruba osmdesáti návštěvníkům, kteří se v danou dobu nacházeli uvnitř, se podařilo včas uniknout.

Střechu haly s konstrukcí z dřevěných vazníků pro generálního dodavatele Profistav Litomyšl stavěla formou subdodávky firma Cecolegno specializující se na dřevěné konstrukce. Jméno litomyšlské firmy pak plnilo stránky nejen regionálních, ale i celostátních deníků (a dalších médií) prakticky po celý rok. Policie navíc celou věc šetřila pro podezření z obecného ohrožení.

Pardubický kraj se coby investor zavázal, že do roka halu opraví. Svůj slib splnil. Nová sportovní hala byla v České Třebové otevřena začátkem roku 2018. V té době ještě nebylo o případných vinících pádu původní střechy rozhodnuto.

Školství v roce 2017

Litomyšlské školy nabízely v průběhu roku 2017 řadu zajímavých aktivit pro své žáky, ale i jejich rodiče. Díky programu Cestou vzájemného porozumění ve vzdělávání na území ORP Litomyšl pak čerpaly významnou podporu pro žáky ohrožené školní neúspěchem, případně žáky se sociálním znevýhodněním. Úplnou novinkou se pak stal festival vzdělávání „Nakopněte svoji školu!“, který se setkal s mimořádným ohlasem u pedagogické i rodičovské veřejnosti.

Kromě zajímavých vzdělávacích aktivit však Litomyšl řešila také jednu ožehavou otázku: Co bude s MŠ Zámecká? Ta se totiž nachází v prostorách Panského domu, který vlastní Národní památkový ústav. Národní památkový ústav usiluje o jeho rekonstrukci a jiné využití – a dal městu jasně najevo, že mu nájemní smlouvu neprodlouží. Větší část mateřské školy se tedy bude muset přestěhovat – jedno oddělení pravděpodobně na MŠ Lidická, další pak do budovy, kde nyní sídlí DDM (ten by se měl v létě 2018 přestěhovat do opravené budovy ortoptiky nad autobusovým nádražím). Výše uvedené vyvolalo samozřejmě značné emoce a rozčarování. Lepší řešení – a zároveň řešení, které by bylo v souladu se všemi právními a dalšími předpisy – však město nenalezlo.

Rok 2017 pak přinesl také jednu novinku na celostátní úrovni – povinný poslední rok předškolní docházky (po dovršené pátého roku věku dítěte).

Nakopněte svoji školu!

Tak trochu provokativní název měl festival vzdělávání, který ve dnech 20. – 21. února proběhl na Zámeckém návrší. Jak už název napovídá, šlo o festival, který se snažil reagovat na nové trendy ve vzdělávání, na potřeby žáků a rodičů, na požadavky odborníků, ale i na překážky, kterým musí učitelé čelit. Festival si podle organizátorů kladl za cíl usnadnit školám zavádění takových postupů, které usnadní nastavení inkluzivního vzdělávání, podpoří čtenářskou a matematickou gramotnost, zdravé sociální prostředí a kritické myšlení.

Akce festivalu byly rozděleny do čtyř tematických sekcí: „Jak na čtenářskou gramotnost? – podpora kritického myšlení, dovedností pracovat s texty a informacemi, Jak na matematickou gramotnost? – Hejného matematika, která respektuje, že každé dítě má jiný potenciál, Jak na dobré vztahy ve škole? – vstřícná atmosféra a bezpečí jako základní předpoklady pro učení každého žáka a výkon povolání každého učitele a Jak vést školu pro všechny? – z pohledu managementu škol.“¹²

Festival byl určen pro učitele, asistenty pedagoga, vedoucí pracovníky, ale i rodiče. Jeho první ročník měli velký úspěch, pořadatelé tedy brzy oznámili, že se v příštím roce určitě uskuteční ročník druhý.

---

¹² Hendrych, Helena Marie: Nakopněte svoji školu! In: Lilie. Ročník XXVII., číslo 1, s. 20.

Cestou vzájemného porozumění

V roce 2017 uplynul přesně rok od zavedení inkluzivního vzdělávání v českých školách – přesněji – uplynul rok od chvíle, kdy vstoupila v platnost vyhláška 27/2016 Sb., která toto vzdělávání zásadním způsobem proměnila.

Jak už kronikář poznamenal v předchozím roce, také město Litomyšl, které je zřizovatelem místních mateřských a základních škol, se snažilo s inkluzí pomoci, a to prostřednictvím dotačního programu Cestou vzájemného porozumění ve vzdělávání na území ORP Litomyšl. V rámci tohoto projektu školy získaly peníze na školní asistenty, mohly nabídnout doučování slabším žákům, ale i pomoc prostřednictvím speciálních pedagogů a školních psychologů. Dětem, které nemají jednoduché rodinné zázemí, a které často neznají nic, než jen vlastní dům či byt a školu, nabídlo město službu Starší kamarád. Ta je založena na setkávání absolventů jednotlivých škol s jejich současnými žáky, kteří takovou pomoc a podporu potřebují. Společně se pak učí, případně využívají prostor a podmínky DDM Litomyšl k tomu, aby se ve svém životě poznali také trochu štěstí.

Přes počáteční nedůvěru, možná i neochotu některých škol přijmout nabízenou pomoc, lze projekt označit za úspěšný. Podobně jej také při společných setkáních hodnotí zapojené školy, které si na poskytnutou (i) finanční podporu velmi rychle zvykly a již nyní si kladou otázku: Co bude po jejím skončení (tedy po červnu 2019)? Odpověď jim však zatím nikdo poskytnout nedokáže.

Místní akční plán rozvoje vzdělávání

V pondělí 20. listopadu 2017 se v prostorách Evropského školícího centra uskutečnilo závěrečné jednání Řídícího výboru Místního akčního plánu. Hlavním bodem programu bylo projednání a schválení dokumentu Strategický rámec MAP pro ORP Litomyšl do roku 2023, který má následující priority:

- 1) Zvýšit kvalitu vzdělávacích či výchovných procesů a zajistit dostupnost vzdělávání
- 2) Zajistit dostatečně odborné a motivované lidské zdroje
- 3) Zlepšit infrastrukturu a zajistit technické a materiální vybavení
- 4) Zajistit dostatečné financování investičních a neinvestičních aktivit
- 5) Zefektivnit spolupráci, komunikaci a vztahy všech aktérů ve vzdělávání

Čtvrtstoletí Trading Centre Litomyšl

V roce, kdy se konaly olympijské hry v Barceloně, a v Československu probíhala první vlna kuponové privatizace, vznikla jedna z prvních soukromých škol v dnešním Pardubickém kraji – Trading Centre. 25 let od svého založení si škola připomněla 1. září 2017.

Trading začínal jako jazyková škola. Posléze přibýlo dvouleté pomaturitní studium orientované na ekonomiku a management. Nakonec se Trading Centre transformoval na střední školu se čtyřletým maturitním oborem zaměřeným na podnikání. Nejde o velkou školu – možná i proto její pracovníci během oslav hovořili o tom, že jsou svým způsobem školou rodinného typu.

A jak škola uvedla na svých webových stránkách, některé rodiny zde nechaly vystudovat všechny své potomky.

Ocenění pro pěvecký sbor Kos

Pěvecký sbor Kos působící při SPgŠ a VOŠ pedagogické v Litomyšli získal v letošním roce další ocenění. Tentokrát byl nominován ve čtvrtém ročníku Cen Pardubického kraje, v rámci něhož obdržel Cenu za zásluhy o Pardubický kraj.

Pěvecký sbor se v posledních letech proslavil na nejednom pódiu. V roce 2017 vystupoval například na Slovensku, v létě pak v rámci programu Smetanovy Litomyšle a na podzim se zúčastnil turné po USA a Kanadě. Za svůj úspěch bezesporu vděčí zejména sbormistrovi, kterým je Milan Motl.

Z dalších událostí

Aktivity základních škol

Všechny tři základní školy nabízejí široké spektrum aktivit pro děti i jejich rodiče. Existuje mezi nimi sice určitá konkurence (každá se snaží do svých tříd přilákat co nejvíce žáků), nejedná se však o konkurenci, která by vedla k tomu, aby si školy mezi sebou škodily.

Základní škola Zámecká (I. ZŠ) se v roce 2017 prezentovala mimo jiné akcemi na podporu fair trade. Organizovala například (ve spolupráci s Rodinným centrem Litomyšl) Férovou snídani – happening na podporu fair trade a odpovědné spotřeby – či Férový piknik v Klášterních zahradách – akci spojenou se soutěží o „Férovou“ palačinku apod. Jistě nejvýraznější akcí, kterou o sobě největší litomyšlská základní škola dala vědět, však byla panelová diskuze Svět na rozcestí, která se uskutečnila 22. března v zámecké jízdárně. Na diskuzi přijali pozvání Prof. Tomáš Halík, ředitel Knihovny Václava Havla v Praze Michael Žantovský, šéfredaktor týdeníku Respekt Erik Tabery a zástupce ředitele společnosti ARPOK Pavel Žwak. Moderátorem byl kazatel Církve bratrské v Litomyšli Daniel Kvasnička. Na akci, na níž se hovořilo o soudobých světových problémech, vystoupila také bývalá žákyně školy Kateřina Macková se svou autorskou písní. Panelová diskuze přilákala přibližně tři stovky návštěvníků.

Základní škola Zámecká bodovala také v řadě soutěží. Mimořádné místo mezi nimi měl projekt Co s tím jako?, který se věnoval problematice tzv. vycpávkových slov a s nímž základní škola uspěla na Festivalu vědy a techniky Pardubického kraje. Projektu se účastnily pod vedením učitelky českého jazyka tři žákyně 9. ročníku. Za svou práci získaly stipendium proděkanky Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové a také týdenní studijní stáž ve Francii.

Základní škola U Školek (II. ZŠ) pokračovala i v letošním roce v projektu EDISON, v rámci kterého školu ve dnech 11. až 15. září navštívila šestice vysokoškolských studentů z různých zemí světa – Mexika, Indie, Gruzie, Iráku, Egypta a Turecka. Ti žákům ve škole přiblížili život ve svých zemích a ve volných chvílích poznávali naše město. „Účast v projektu EDISON mi nabídla naše bývalá žákyně Barbora Horáčková a myšlenka se mi hned líbila. V dnešní době mezi lidmi narůstá kvůli migrační krizi a teroristickým útokům mezikulturní bariéra. Proto se mi projekt

zdál být skvělou možností, jak předsudky bořit a bariéru prolomit¹³, uvedla pro zpravodaj Lilie ředitelka školy Miroslava Jirečková.

Žáci Základní školy U Školek byli dále mimo jiné úspěšní v celostátní soutěži Eurorebus, jejíž celostátní finále proběhlo v pondělí 5. června v Praze. Jedná se o celorepublikovou zeměpisnou soutěž, určenou pro základní a střední školy, ve které se soutěžící snaží vyřešit otázky na různá témata. Letošním tématem byl „Svět v pohybu“. Školu reprezentovali žáci 9. ročníku Pavel Chadima, Eliška Vodehnalová a Pavla Horáčkové. V soutěži, které se účastnilo 1000 žáků, se škole dařilo. Žákovský tým získal celkem 24 bodů, od vítězného jej dělilo pouhých pět bodů, což stačilo na výborné 22. místo.

Základní škola T. G. Masaryka (III. ZŠ) pozvala v letošním roce na půdu školy zřejmě nejznámějšího současného novináře a publicistu České republiky Václava Moravce, který do Litomyšle přijel 19. září. Václav Moravec nejprve navštívil studenty gymnázia, odpoledne pak natáčel postřehy dětí školní družiny do svého pořadu Fokus Václava Moravce. Do pamětní knihy pak škole napsal: „Už dlouho jsem nezažil tak inspirativní odpoledne aneb Děti nám to řeknou! Přeji jen to dobré všem žákům, učitelům, vychovatelkám a asistentkám této skvělé základní školy. Rád se budu vracet....“¹⁴

Základní škola na ulici T. G. Masaryka si také letos připomněla 20. výročí od otevření nové školní budovy. Stalo se tak v sobotu 11. listopadu slavnostním Dnem otevřených dveří, který nabídl bohatý program a přilákal přibližně 1300 návštěvníků.

Vánoční koncerty Základní umělecké školy Bedřicha Smetany

Adventní čas je (nejen) pro ZUŠ nejnabitějším obdobím celého roku. V předvánočním shonu totiž nabízí řadu aktivit a koncertů. Ne jinak tomu bylo letos.

Ve čtvrtek 7. prosince se v rámci Litomyšlských hudebních večerů ve Smetanově domě uskutečnil koncert akordeonisty Tomáše Benedikta Sršně s názvem Chtíc, aby spal.

V pondělí 11. prosince se pak v kostele Povýšení sv. Kříže uskutečnil vánoční koncert dětských pěveckých sborů Kvítek a Lilium. Program byl zpestřen smyčcovým souborem a nejšikovnějšími varhaníky školy.

V sobotu 16. prosince se ve Smetanově domě uskutečnil koncert pěveckého sboru Lilium. Po loňské a předloňské zkušenosti s Bárou Basikovou a Danielem Hůlkou vznikl tentokrát koncert ve spolupráci s mladým českým zpěvákem Josefem Vágnerem.

Kromě výše uvedeného připravila ZUŠ Bedřicha Smetany také několik menších a spíše interních vánočních koncertů, na nichž vystoupili například jejich malí instrumentalisté, připraven byl však také muzikál Neobyčejná noc.

---

¹³ -red-: Zahraniční návštěva na II. ZŠ. In: Lilie. Ročník XXVII., číslo 10, s. 7. (v Lilii je však mylně uvedeno, že projekt realizovala I. ZŠ).

¹⁴ Jirsa, Pavel: Fokus Václava Moravce na III. ZŠ. In: Lilie. Ročník XXVII., číslo 10, s. 7.

Zájmová činnost Domu dětí a mládeže

Kromě tradičních aktivit nabídl DDM ve školním roce 2017/18 několik novinek. Jedna z nich souvisela se zavedením dílniček háčkování. Ty se v nabídce domu dětí objevily už v loňském školním roce, nejednalo se však o pravidelné akce. To se letos změnilo. Kromě háčkování dílničky nabídly možnost vyšívání, pletení a šití.

Další novinkou pak bylo zavedení kroužku Parkour, který byl určen pro děti od 8 let. Atraktivní pohybová aktivita spojující prvky akrobacie a gymnastiky a využívá přírodní i umělé překážky ve veřejném prostoru. Aktivita je mezi dětmi a dospívajícími v poslední době velmi oblíbená.

Mladý talent Pardubického kraje

Mladý talent Pardubického kraje je anketa vyhlašovaná odborem školství Krajského úřadu Pardubického kraje. Jejím smyslem je ocenit žáky a studenty základních a středních škol, kteří v uplynulém školním roce dosáhli mimořádných úspěchů na poli sportu či humanitních, přírodovědných, uměleckých i technických vědních odvětvích. Tři letošní ocenění pocházeli z litomyšlských škol, dva ze základní školy, jeden z gymnázia.

Jednalo se o:

Martu Mackovou, žákyni Základní školy Litomyšl, Zámecká 496, která získala ocenění Mladý talent Pardubického kraje za úspěšnou realizaci projektů Příběhy bezpráví, Fairtradová škola a Světová škola, stejně jako za vynikající prospěch v období celé školní docházky.

Jana Šmída, žáka Základní školy Litomyšl, Zámecká 496, který získal ocenění Mladý talent Pardubického kraje za významné úspěchy v oblasti matematiky.

Jindřicha Lněničku, studenta Gymnázia A. Jiráka v Litomyšli, který byl úspěšný na Festivalu vědy a techniky Pardubického kraje a zúčastnil se Vernadského soutěže v Moskvě.

Nový děkan Fakulty restaurování v Litomyšli

Osm posledních let vedl Fakultu restaurování Univerzity Pardubice Karol Bayer. Podle vysokoškolského zákona však stejná osoba nemůže tuto pozici vykonávat déle než dvě po sobě jdoucí funkční období (které je čtyřleté). V roce 2017 tak Karola Bayera vystřídal Radomír Slovík, který byl dosud vedoucím Ateliéru restaurování papíru, knižní vazby a dokumentů.

Zdravotnictví a sociální služby

Hlavním tématem letošního zápisu do kroniky města Litomyšle jsou události týkající se místní nemocnice. Ta totiž dostala nového ředitele, zároveň se však potýkala s personálními problémy i zásahem policie.

Litomyšlská nemocnice

Ani v roce 2017 neopustila místní nemocnici obava o její budoucnost. Hned na počátku roku se objevily spekulace o možném zavření iktového centra, které přinesla i celostátní média. Hovořilo se dokonce o přesunu iktového centra do Ústí nad Orlicí. Důvodem byla nestabilní personální situace na neurologickém oddělení, které nemocnice považuje za svoji vlajkovou loď. Iktové centrum nakonec zůstalo zachováno, personální problémy však oddělení provázely i v dalších částech roku.

Obava o budoucnost místní nemocnice však měla i jiné příčiny. Jistě k tomu přispěl fakt, že Rada Pardubického kraje schválila 6. února směr, kterým by se nemocnice měla v následujících letech ubírat. A ten mimo jiné naznačoval postupné omezování akutní péče v některých (zejména menších) nemocnicích, v nichž by se měla pacientům poskytovat především plánovaná péče. Proti avizovaným změnám se postavili lékaři místního chirurgického oddělení, kteří na ně reagovali otevřeným dopisem, který byl adresován obyvatelům Litomyšlska, Generálnímu ředitelství Nemocnice Pardubického kraje a Krajskému úřadu v Pardubicích. Otevřený dopis byl otištěn také v březnovém čísle městského zpravodaje.

Lékaři v dopise vyjádřili nejen obavy o budoucnost akutní chirurgické péče, ale upozornili také na (podle nich) nedostatečnou informovanost ze strany vedení nemocnice i kraje. Zároveň zdůrazňovali, že výše uvedené kroky mohou vést k personální destabilizaci, sociálnímu tlaku, ale i k nerovnému postavení v péči o nemocné.

Vedení nemocnice i kraje v následných reakcích uvedlo, že jde pouze o první nástřely budoucí strategie, která si vyžádá podrobnou analýzu situace s pojmenováním kroků, které by měly teprve následovat, a které budou řádně projednány s představiteli jednotlivých nemocnic. Uklidnění však příliš nepřinesly, spíše řadu otázek. Budou do Litomyšle přicházet mladí lékaři, když kraj a vedení nemocnice nemohou poskytnout záruky dalšího jejího dalšího rozvoje? Zůstane stávající péče zachována, nebo jde jen o chlácholení, které má přinést dočasný klid? Vedení nemocnice sice deklarovalo, že žádný stávající obor v Litomyšli nezanikne, je však otázkou, zda se tak opravdu stane. Přitom nejen chirurgické oddělení, ale mimo jiné i ortopedie či oční oddělení patří k vyhlášeným nejen v Litomyšli, ale i v širším okolí.

Tomáš Julínek ředitelem Litomyšlské nemocnice

Od dubna 2017 došlo k zeštíhlení managementu Nemocnice Pardubického kraje. Až dosud mělo všech pět nemocnic svého ředitele, od dubna jsou jen dva. Jeden pro Pardubickou a Chrudimskou nemocnici, druhý pro Ústeckoorlickou, Litomyšlskou a Svitavskou nemocnici. A právě jím se stal někdejší ministr zdravotnictví Tomáš Julínek.

Tomáše Julínka nelze považovat za všeobecně přijímanou autoritu. Již v době působení na ministerstvu zdravotnictví se některé jeho kroky (z nichž mnohé byly zásadní pro stabilizaci finanční stránky českého zdravotnictví či přispěly k tomu, aby zdravotnická péče nebyla nadužívána) setkaly s nevolí a nepřijetím. Jeho jmenování do funkce ředitele (i) Litomyšlské nemocnice s sebou tedy rovněž neslo řadu otázek, možná i obav. Sám Julínek pak uvedl, že jeho cílem je optimalizovat náklady a centralizovat drahé provozy, u nichž je potřeba počítat s většími investicemi a vyššími nároky na počet personálu. Je nesnadné však odhadovat, jaké konkrétní důsledky bude mít tato optimalizace právě pro místní nemocnici.

Policejní zásah v Litomyšlské nemocnici

Dne 11. října čekalo pacienty i zdravotnický personál místní nemocnice velké překvapení. Hned brzy ráno totiž do areálu zamířili policisté Národní centrály proti organizovanému zločinu. Podle zpráv, které se objevily v médiích, šetřily centrální nákupy a problematiku takzvaných zpětných bonusů za roky 2008 až 2014 – tedy v době, kdy ještě každá nemocnice byla samostatnou akciovou společností.

Poněkud nezodpovězenou otázkou zůstalo, proč policie zasahovala právě v Litomyšli. V případě zpětných bonusů totiž nešlo v případě Litomyšlské nemocnice o ojedinělý případ – podobných jich v českém zdravotnictví najdeme více. Také místostarosta Litomyšle Josef Janeček potvrdil, že jde o letitý standard většiny českých nemocnic. Na přetřes se tedy dostaly spekulace o možných osobních křivdách z minulosti, které se však nepotvrdily. Policie navíc po zásahu nakonec nikoho neobvinila.

Modernizace interny

Budova litomyšlské interny září novotou už dva roky. Zatím však spíše zvenčí, rekonstrukce interiéru nebyla dokončena ani v roce 2017 (mělo by se tak stát v roce následujícím).

Přesto si pacienti určitých proměn již všimnout mohli, a sice v ambulancích a v části prvního patra. Kromě ordinací a čekáren jsou plně vybavené i pokoje. Jeden z nich je speciální, určený pro potřeby stacionáře. Je vybaven dvěma lůžky, křeslem a přístrojem pro monitor srdce a dechu. Bude sloužit pro pacienta, který přijde s potížemi, a lékaři ještě nebudou vědět, zda jej hospitalizovat či léčit ambulantně. Podobný stacionář je v plánu i pro oddělení LDN, které vznikne v prvním patře. Měli by se sem přesunout pacienti z vily Klára, která je v havarijním stavu.

Netradiční oživení léčebny dlouhodobě nemocných

Léčebna dlouhodobě nemocných na Zámecké ulici je smutným místem. Nejen proto, že sem jsou umísťováni pacienti, u nichž je naděje na zlepšení zdravotního stavu mizivá, ale i proto, že budova, v níž LDN sídlí, už několik let volá po rekonstrukci. Zatím však marně. Přesto se v roce 2017 dočkala drobného vylepšení. Mohla za to iniciativa Městské galerie v Litomyšli, která bílé zdi na pokojích vyzdobila polepy a plakáty (i velkoformátovými). Polepy zůstaly

galerii po výstavě V. Bittnera – a v léčebně našly své smysluplné uplatnění. Kromě toho galerie léčebně zapůjčila také dva obrazy. To všechno dohromady má jediný cíl – aspoň trochu zpříjemnit pacientům pobyt v místech, které nemůže přirůst k srdci nikomu – zároveň však lidé sem umístění mohou přirůst k srdci každému. LDN proto vyslovila přání, aby podobných počinů bylo více.

Mezinárodní kongres Arthrex Days 2017

Méně zatěžující výkony, rychlejší rekonvalescence, dřívější návrat k pracovním a sportovním aktivitám. To jsou podle lékařů benefity, které pacientům nabízejí artroskopické operační metody. Právě na ně byl zaměřen výše uvedený kongres, který se konal ve dnech 14. a 15. září v Litomyšli.

Dalo by se říci, že kongres, který pořádalo ortopedické oddělení Litomyšlské nemocnice, byl zaměřen na sportovní medicínu. Dvoudenní program, na němž se sešlo kolem tří stovek účastníků z České republiky a z řady evropských zemí, nabídl bezmála šest desítek přednášek v lékařské i sesterské sekci. Novinky v artroskopické operativě představili kromě předních českých odborníků také významní specialisté ze Slovenska, Rakouska, Německa a Portugalska. Součástí kongresu byly také dva živé přenosy z operačních sálů. Vít Heblt z ortopedie v Litomyšli vedl plastiku předního zkříženého vazů metodou All – inside a Robert Frei z Centra pohybové medicíny Pavla Koláře z Prahy měl operovat přetržený přední zkřížený vaz metodou InternalBrace, tedy vnitřní ortézou. Nakonec však pro tíži poranění provedl pouze suturu menisku a následně Vít Heblt InternalBrace přetrženého postranního vazů kolene.

Památky 2017

Litomyšl se o své památky příkladně stará. O to hůř Litomyšlané nesou fakt, že nemohou nijak zásadně ovlivnit a posunout opravu památky nejvýznamnější – zámku. Patří totiž Národnímu památkovému ústavu. V roce 2017 se sice objevily rozsáhlé plány na jeho rekonstrukci, obtížnější se však jeví získat potřebné finanční prostředky na její provedení.

Plány na opravy zámku a Panského domu

S rozsáhlými plány vstupoval do roku 2017 Národní památkový ústav. Rozhodl se totiž podat dvě žádosti o dotace, z nichž chtěl kompletně opravit litomyšlský zámek a Panský dům. Projekty v souhrnné výši 300 milionů korun (na zámek mělo jít 250 milionů) měly formálně dokončit revitalizaci zámeckého návrší. Dotace měla být poskytnuta z evropských strukturálních fondů.

Plány na opravy zámku (projekt nazvali Zámek Litomyšl – Božský zámek) byly vskutku velkolepé. Památkáři chtěli v první řadě obnovit vzácné krovy, z nichž některé pocházejí ze 30. let 17. století. Počítalo se rovněž s pracemi na střeších a dvaceti komínech z renesanční a raně barokní doby. Upravená střecha měla poskytnout lepší ochranu sgrafitům, s jejichž restaurováním se rovněž počítalo.

Další část projektu byla zaměřena na vybudování zázemí pro návštěvníky v místech, kde se nachází pokladna. Mělo se rovněž přistoupit k rozšíření kavárny a k rekonstrukci prostor pro správu zámku a velkého sloupového sálu, s nímž se počítalo pro konání kulturních akcí. Pro podporu konání kulturních akcí v areálu byla navržena speciální konstrukce, které by bylo možné využít v rámci Smetanovy Litomyšle. Památkáři si totiž často stěžují na to, že ta stávající se staví i rozebírá velice dlouho.

Ale nejen to. Ve třetím nadzemním podlaží se zvažovalo vybudování kulturního společenského sálu, v němž se mohly konat menší koncerty. V této části zámku měla vzniknout rovněž nová expozice zaměřená na dochované zámecké divadélko z roku 1797 a na divadelní kulturu v aristokratických sídlech obecně.

Druhý projekt byl zaměřen na opravu Panského domu. Nesl název Panský dům v Litomyšli – depozit krásných umění. Podle památkářů je Panský dům ve velice špatném technickém stavu. Navíc v něm v minulosti měly být provedeny poměrně necitlivé zásahy pro potřeby mateřské školy, která v budově od roku 1947 sídlí – vybudování vývodů plynu, změna využití odvodňovacích chodeb na chodby provozní, vybourání kuchyní, zazdění příček v přízemí a prostoru dveří mezi místnostmi. Před budovou také vzniklo asfaltové dopravní hřiště, zavřel se průchod z města a začala chátrat vstupní brána. Na opravu Panského domu chtěl NPÚ získat dotaci ve výši 50 až 60 milionů korun.

Ačkoliv to na začátku roku 2017 vypadalo, že by informace o přidělení dotace mohla být známa ještě do konce kalendářního roku, nestalo se tak. Na začátku roku následujícího pak Litomyšl zastihla smutná zpráva – NPÚ dotaci nezískal. Obě památky si tak na svoji opravu zřejmě ještě bohužel počkají.

Portmoneum v nové sezóně

V sobotu 25. března se pro návštěvníky opět otevřelo Portmoneum – Museum Josefa Váchala (od konce roku 2016 je majetkem Pardubického kraje). To prošlo v předchozích měsících řadou změn. Ta nejvýraznější se týkala nové expozice „otců zakladatelů“, lidé však mohli nahlédnout také do dosud nepřístupné zahrady, kde se otevřela minikavárna. Do budoucnosti se plánuje vytvoření unikátního dokumentu, v němž by pamětníci vzpomínali na vznik Portmonea a hlavní aktéry jeho zrodu.

Portmoneum pro Pardubický kraj spravuje Regionální muzeum v Litomyšli. To přes zimu rozhodně nezahálelo i v jiných oblastech – došlo na slaboproudé instalace, nainstalování požárních hlásičů, ale i odborné posudky stavu budovy a Váchalových maleb. Ty jsou dle těchto posudků ve velmi dobrém stavu a další restaurátorské zásahy by měly být třeba až za patnáct let.

Je třeba připomenout, že památku, která je unikátním dílem v rámci celého Pardubického kraje, koupil na začátku 90. let Ladislav Horáček. Ten budovu, která byla v dezolátním stavu, opravil, a v roce 1993 v ní otevřel Portmoneum – Museum Josefa Váchala. Teprve jemu se podařilo učinit z budovy významnou turistickou atrakci.

Oprava hodin ve věži na náměstí

Hodiny ve věži na Smetanově náměstí pocházejí z roku 1947 až 1949. Letos v únoru se zastavily. Při výpadku proudu došlo totiž k poškození vnitřního mechanismu stroje a město tedy muselo sehnat specializovanou firmu, která hodiny opraví. Stala se jí firma L. Hainz. Shodou okolností stejná firma, která hodiny krátce po druhé světové válce pro Litomyšl vyrobila. Po výměně prasklé hřídele, která byla příčinou výše uvedeného výpadku, došlo také na výměnu spínání nátahu (na věži se používala stará rtuťová varianta, nová je elektromagnetická) a čištění.

Pokračující opravy Smetanova domu

Také v letošním roce pokračovaly opravy Smetanova domu. Ty se týkaly především oprav 24 otvorových prvků, od vstupních dveří až po malá okna. Jednalo se o opravy v částce téměř půl milionu korun. Kromě uvedeného získal Smetanův dům také plošinu pro vozíčkáře. Ta byla instalována již v březnu na zadním schodišti.

Otevření Očistcové kaple piaristického kostela

Kaple Očistec, jak se kapli také přezdívá, patří k piaristickému kostelu a těsně přiléhá k západnímu křídlu kolejní budovy, za níž je rovněž možné do kaple vstoupit. Kaple byla postavena na podzim roku 1732, její vznik je spojen s rozvojem tzv. Dušičkového kultu. Vznikla pro účely mší a modliteb za zemřelé, které měly ukrátit jejich čas strávený v očistci. „Kaple Očistec chrámu Nalezení sv. Kříže je prostor s překrásnými kulisami, nástěnná malba je zde personifikací nebeského Jeruzaléma, tudíž dokonalého chrámu. Tento chrám je však značně

poznamenán stářím, jsou zde jasné hranice pomíjivosti lidského času, stárnutí a přeměny materiální. Malby zobrazují zbořené zdi, zadržované brány, schodiště, které vzhledem ke svému rozkladu již neumožňuje cestu vzhůru. Je zde sloup, který doslova ztratil svou hlavici. Tyto skutečnosti ještě mocně násobí přítomnost popínavých rostlin, které už tak značně zničenou architekturou ještě prorůstají a tím ji rozervávají....“¹⁵

Očistcová kaple se letos otevřela veřejnosti. Bylo ji možné navštívit v rámci architektonických prohlídek zámeckého návrší a komentovaných prohlídek chrámu Nalezení sv. Kříže. Na podzim 2017 se však do ní „nastěhovali“ restaurátoři, kteří by měli do září roku 2018 opravit přibližně 50 metrů čtverečních maleb, a to v hodnotě za více než 400 tisíc korun. Přibližně polovinu této částky dodá Pardubický kraj.

Úvahy nad možnostmi proměny okolí morového sloupu

Vedení města zadalo architektonické kanceláři P. A. W. vypracovat návrh na úpravu lokality kolem morového sloupu na Smetanově náměstí. Chce z ní vytvořit klidovou zónu, kde návštěvník nalezne lavičky, pítka a podobně. Momentálně prostor slouží spíše jen jako parkoviště, byť několik laviček okolo morového sloupu nalezneme.

Architekti si vytkli za cíl vytvořit u morového sloupu protipól prostoru se sochou Bedřicha Smetany na opačné straně náměstí. Kromě plochy bez aut zde chtějí mít výchozí bod pro turisty, u morového sloupu pak „oázu“ s vodním prvkem.

Na podzim se následně uskutečnilo setkání představitelů města a občanů s architekty, jehož cílem bylo získat zpětnou vazbu od lidí, kteří na náměstí žijí, pracují nebo se po něm často pohybují. Výsledkem byly některé návrhy, které se architekti mají pokusit zapracovat. Šlo zejména o zakomponování více zeleně či nástupních a výstupních míst pro autobusy.

Svazky z piaristické knihovny se vrací

Vzácná sbírka 8875 knih ze 17. století se po desítkách let vrátila zpět do budovy piaristické koleje. V průběhu letních měsíců došlo k zasklení historických regálů, během září se pak vzácné knihy, které městu v roce 2015 bezplatně darovala Českomoravská provincie Řádu zbožných škol – piaristů, začaly vracet do míst, v nichž se kdysi nacházely.

Většina svazků pochází z doby, kdy řád piaristů do Litomyšle přišel. Jejich zaměření je zejména vědecké – najdeme mezi nimi knihy o astronomii a matematice. Výjimkou však nejsou ani knihy s náboženskou tematikou. V knižním fondu jsou pak rovněž vzácné prvotisky a rukopisy. Svazky byly původně uloženy v budově muzea. Když však došlo na jeho rekonstrukci, musely se přestěhovat. V uplynulých letech byly v úschově města, které spolu s restaurátory pracovalo na tom, aby se mohly vrátit zpět do koleje.

---

¹⁵ Hendrych, Helena Marie: Očistcová kaple chrámu Nalezení sv. Kříže se otevře veřejnosti. In: Lilie. Ročník XXVII., číslo 4, s. 20.

Hradozámecká noc

Hradozámecká noc letos připadla na 26. srpen. Opět se do ní svými gurmánskými prohlídkami zapojil i litomyšlský zámek. Jeho návštěvníci mohli při speciálních večerních prohlídkách poznat nejen historii zámku, ale také zámeckého kuchařství a cukrářství. Součástí bylo rovněž několik ochutnávek pokrmů podle historických receptů se sklenkou šumivého vína.

Gurmánské prohlídky však nebyly jedinou akcí na litomyšlském zámku. Každou srpnovou neděli se totiž průvodci převlékli do historických kostýmů, díky nimž návštěvníkům přibližovali život na zámku za doby jeho šlechtických majitelů.

Kulturní události roku 2017

Litomyšl žije kulturou. A kultura žije v Litomyšli. Každý den nabízí naše město řadu akcí ke kulturnímu vyžití, na jejichž organizaci se podílejí veřejné instituce, školy, spolky, ale i jednotlivci. Rok 2017 nebyl výjimkou. Na následujících řádcích však čtenář nalezne jen zlomek akcí, které v letošním roce proběhly, a které kronikář považoval za správné zaznamenat.

Kouzla bratří Formanů v Litomyšli

Od 5. února do 3. září byla v Regionálním muzeu k vidění výstava Imaginárium, která představila loutky, obrazy i dekorace z představení Divadla bratří Formanů. Návštěvníci mohli vidět kulisy a předměty, ale i obludární postavy a malované panely Josefa Sodomky, fotografie Ireny Vodákové, hybohledy a inspektákly Pavla Macka a mnoho dalšího. Regionální muzeum o výstavě uvedlo, že je určena pro všechny, kteří si rádi hrají, rádi putují ve světě fantazie a objevují nové věci.

Benefiční dobový ples

Členové Veterán klubu Litomyšl a Sboru paní a dívek uspořádali opět Benefiční dobový ples. Ten letošní se konal 24. března od 19 hodin ve Smetanově domě. A znovu byl pro všechny zúčastněné velkým zážitkem. V sále panovala atmosféra, která se nesla v duchu třicátých až sedmdesátých let. Před Smetanovým domem si mohl každý návštěvník prohlédnout dobová historická vozidla a při vstupu do foyer byla k vidění výstava dobových dětských kočárků. K tanci i poslechu zahrál Big band Základní umělecké školy pod vedením Libora Každý, stejně jako skupina Reflex Lukáše Petráně. Zazpíval rovněž Sbor paní a dívek, tentokrát netradičně v duchu šedesátých let. O předtančení se postarali tanečníci z tanečního klubu Orel Telnice Brno. Chybět nemohla retro módní přehlídka týkající se známých českých seriálů.

Výtěžek z plesu byl (jako každý rok) věnován na dobročinné účely. Celková částka 53 416 Kč putovala organizaci Ruka pro život o.p.s. Ta v Litomyšli provozuje sociální službu v podobě denního stacionáře, který je určen lidem s mentálním a kombinovaným postižením, poruchou autistického spektra a seniorům. Peníze z plesu by měly být použity na nákup kompenzačních pomůcek – výškově a úhlově nastavitelných stolů pro vozíčkáře, zátěžové přikrývky a dalších pomůcek pro uživatele denního stacionáře.

Uvedený Veterán klub Litomyšl patří ve městě k velmi aktivním spolkům. Jen v roce 2017 se účastnil mimo jiné Lázní ducha, Výstavy veteránů a zemědělské techniky v Českých Libchavech, závodu veteránů Studenecká míle ve Studenci u Horek, Srazu přátel Jawy a veteránů v Leducích (rodišti světoznámého zakladatele firmy Jawa Františka Janečka) či Dne se Škoda Auto, který proběhl jako doprovodný program Smetanovy Litomyšle v Klášterních zahradách.

Vzpomínkový večer věnovaný pilotovi RAF Bedřichu Dvořákovi

Při příležitosti 105. výročí narození československého letce, chotěnovského rodáka, plukovníka in memoriam Bedřicha Dvořáka (1912 – 1973), se 20. února uskutečnil

v přednáškové místnosti Městské knihovny Litomyšl vzpomínkový večer věnované této významné osobnosti. Životní osudy československého a francouzského letce, který se stal po porážce Francie v roce 1940 pilotem RAF ve Velké Británii, představil ředitel Státního okresního archivu Svitavy se sídlem v Litomyšli Mgr. Oldřich Pakosta. Osobní vzpomínky pak doplnil emeritní chotěnovský starosta Josef Tmej. Při přednášce však byly zmíněny nejen události týkající se druhé světové války, ale i ty, které Bedřicha Dvořáka potkaly po jejím skončení. Po válce se z něj totiž stal vysoce postavený důstojník československé armády. Bohužel jen krátce. Když se v roce 1948 dostali k moci komunisté, čekala Bedřicha Dvořáka perzekuce.

Dvořákovy statečné postoje, jeho odmítavý postoj k bezpráví a důvěru ve vítězství demokracie přítomným posluchačům připomenul zástupce skupiny leteckých modelářů v Litomyšli Jindřich Krčmář. Vzácnou návštěvou pak byla neteř plukovníka Bedřicha Dvořáka Marie Černíková, která v listopadu 2016 převzala z rukou ministra obrany ČR Kříž obrany státu in memoriam, který ministr Martin Stropnický plk. Bedřichu Dvořákovi udělil.

V objetí jarní renesance

S pozvolným nástupem jara přišel také čas každoročního otevření zámku v Litomyšli návštěvníké veřejnosti. Již tradičně bylo zahájení návštěvníké sezóny spojeno s květinovou výstavou, tentokrát v renesančním duchu. Rok 2017 byl totiž Rokem renesanční šlechty. Výstavu s názvem V objetí jarní renesance tvořily přírodní floristické objekty vytvořené pedagogy a studenty oboru Výstavnictví a floristický design Střední školy zahradnické a technické Litomyšl na témata jako renesanční architektura, Leonardo da Vinci nebo náměty ze slavných renesančních uměleckých děl.

Výstava byla přístupná zdarma, a to na zámeckých nádvořích a v zahradě ve dnech 1. a 2. dubna 2017.

Výroční Litomyšlského symfonického orchestru

Litomyšlský symfonický orchestr si letos na jaře připomněl 105 let od založení Filharmonie Litomyšlské (založena v dubnu roku 1912) a 70 let od znovuoobnovení činnosti Litomyšlského symfonického orchestru. Obě výročí oslavil na slavnostním koncertem ve Smetanově domě, který se uskutečnil 26. dubna. Při koncertu byla pokřtěna publikace, v níž orchestr shrnul své působení a činnost včetně vzpomínek a zážitků významných hostujících umělců za posledních dvacet let.

Lázně ducha 2017

Zahájení v pořadí již šesté litomyšlské lázeňské sezóny proběhlo ve dnech 26 – 30. dubna. Ta letošní přinesla tři novinky. První přišla ze zámku - pokud totiž návštěvníci přišli v sobotu či v neděli na prohlídku zámku v lázeňském kostýmu, čekala na ně sleva ze vstupného, děti pak měly vstup zcela zdarma.

Další novinka se týkala soutěže Lázeňské prameny. Ta byla letos „vícerychlostní“ – gurmánské prameny bylo možné nasbírat buď v rámci lázeňské soboty 29. dubna (a hned vyhrát), nebo si je vychutnávat až do konce roku a být součástí slosování příští rok.

Třetí novinka se týkala toho, že místo jednorázových kelímků byly nápoje čepovány do kelímků vratných. Lépe se držely, lépe se z nich pilo, daly se připnout na opasek či spojovat dohromady. A navíc krásně vypadaly – měly totiž speciální Váchalovskou výzdobu. Litomyšl si od nich slibovala méně odpadu, který každou podobnou akci provází.

V sobotu 29. dubna opět ožila lázeňská promenáda slavnostním průvodem, stejně jako hudební a divadelní produkcí. Nechyběly oblíbené lázeňské prameny, lázeňské lavičky, výstava historických vozidel. Veškeré dění bylo opět pod dohledem prvorepublikového četnictva. Sobotním programem opět provázel moderátor Václav Žmolík.

Také celkový program byl velmi bohatý – nabídl například kapely Žlutý pes, Jananas či Dědovy blechy, taneční skupinu Amapola Tribe a mnoho dalších. O několik desetiletí zpět pak návštěvníky přenesly Sestry Havelkovy, Stanley's Dixie Street Band nebo taneční Swing Busters a swingová kapela AppenDixie.

Ani letos nechyběl oblíbený Knižní čtvrtek ve středu – tentokrát na téma Lázně kuřácké. Ve čtvrtek pak mohli návštěvníci zavítat na Večer s galerií nebo si ve Smetanově domě užít Poprask na laguně – výjimečné představení Studia DVA s Evou Holubovou a Bohumilem Kleplem v hlavních rolích. Páteční večerní program zahájili Ondřej Ruml a Matěj Benko Quintet s písničkami Jaroslava Ježka, Jiřího Voskovce a Jana Wericha ve Smetanově domě. V Music Clubu Kotelna vystoupil „český písničkář“ a výrazný objev loňského roku Thom Artway s kapelou a U Černého orla představila svůj comeback kapela Minus 123 minut.

Otevření lázeňské sezóny bylo uzavřeno nedělní Snídaní v trávě v zámeckém parku a následnou oslavou 25. výročí založení Městských lesů Litomyšl, které proběhlo na Černé hoře.

K tomu všemu se návštěvníci mohli těšit na soutěž o nejkrásnější lázeňský klobouk, kostým a lázeňský pár. I přes značně aprílové počasí přilákalo otevření letošní lázeňské sezóny téměř 28 tisíc lidí.

Gastronomické slavnosti M. D. Rettigové

Pošesté se sešli gourmeti, milovníci dobrého jídla a pití s kuchaři, odborníky na moderní gastronomii a výrobci kvalitních potravin na litomyšlském Smetanově a Toulouvcově náměstí, aby vzdali hold Magdaleně Dobromile Rettigové. Stalo se tak v rámci Gastroslavností, které připadly na období mezi 15. a 21. květnem. Ty letošní nesly téma: „Šmorny a knedlíky“.

Gastroslavnosti opět přilákaly tisíce lidí. Ty si pochutnaly si na dobrém jídle a pití a viděly v akci některé kuchařské hvězdy. Nechyběla například známá autorka kuchařek Dita P. (Dita Pecháčková), herečka a kuchařka Markéta Hruběšová, Lukáš Ende, medailista z kuchařské olympiády IKA 2016 a držitel řádu zlaté medaile M. D. Rettigové, Mistr kuchař Václav Šmerda, prezident Gastronomických slavností M. D. Rettigové, členové národního týmu kuchařů Norbert Hojda a Petr Vlášek, a řada dalších. Moderování sobotního dne se ujal Aleš Cibulka,

který nepřijel do Litomyšle s prázdnou. Návštěvníci totiž mohli zažít živé vysílání pořadu Tobogan (vysílá Český rozhlas), jehož hosty byly herečka Kateřina Macháčková a zpěvačka Eva Pilarová.

Nechyběly ani tradiční soutěže, o které je každý rok ze strany účastníků velký zájem. Svíčkovou OPEN podle hodnocení poroty (ale i návštěvníků) vyhrál Petr Švec. Ve výtvarné soutěži pro děti ze Základní školy Zámecká „Knedlíkovaná v Rettigovce“ se na prvním místě dle hlasování zákazníků Rettigovky umístila patnáctiletá Sabina Hanušová, odborná porota pak rozhodla o ocenění rovněž patnáctileté Michaely Vytlačilové. Prohlídku Letiště Václava Havla vyhrál v soutěži Rettigová znovu ve škole Matěj Pokorný (žák druhého ročníku ZŠ Zámecká). Z navařených kotlíkových gulášů byl podle návštěvníků nejlepší ten od obce Buč, odborná porota pak jako nejlepší vyhodnotila gulášek od týmu Pytláků. V kuchařském klání dvoučlenných týmů odborných škol si nejlépe vedly a šampiony gastroslavností se staly Soňa Dundová a Jana Kirková z Obchodní akademie a Střední odborné školy cestovního ruchu Choceň. Proběhla také soutěž o nejlepší bábovku, do které bylo letos přihlášeno 58 bábovek. Podle 177 hlasujících návštěvníků pocházela nejkrásnější bábovka od Zuzany Vostárkové, porota vyhodnotila jako nejlepší bábovku od Pavly Ryšavé. Úplně ta TOP podle návštěvníků i poroty však byla bábovka od Hany Přichystalové.

Opera pod májovým nebem

Hudební večer plný operních melodií – také tak je možné označit dnes již tradiční akci, kterou je Opera pod májovým nebem. Ta letošní byla již osmou v pořadí. A opět nabídla možnost poznat několik mladých umělců.

Tak například pod taktovkou začínajícího dirigenta Roberta Kružíka se představil orchestr opery Moravského muzea Olomouc. Sopranový obor reprezentovala hostující sólistka Národního divadla Brno Lenka Cafourková Ďuricová. Dále vystoupily mezzosopranistka Václava Krejčí Housková a tenorista Josef Moravec. Posledním vystupujícím byl basista Pavel Švingr, který již za svou krátkou kariéru získal mnoho ocenění včetně první ceny v písňové soutěži Bohuslava Martinů v Praze či druhé ceny v kategorii Junior muži v Mezinárodní pěvecké soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech za rok 2009.

Celý večer se nesl v moci největších operních skladatelů pomyslného hudebního nebe, a sice B. Smetany, A. Dvořáka, G. Pucciniho či G. Verdiho.

Majáles 2017

Na přelomu dubna a května se konal litomyšlský Majáles. Tradiční studentské slavnosti zahájil v úterý 25. dubna průvod studentů v maskách (průvod vedl čínský drak) s následným programem v Klášterních zahradách. Středa 26. dubna byla věnována sportovním aktivitám, večer se pak v Music clubu Kotelna volil Missák. Tím letošním se stal student Vojtěch Toman ze SŠZaT, který si zároveň získal přízeň publika, kterého zvolilo největším sympaťákem.

Ve čtvrtek 27. 4. se v Music clubu Kotelna uskutečnila Rocková noc, na níž vystoupily litomyšlské studentské kapely. Závěr majálesu pak patřil volbě Miss Majáles 2017, která se uskutečnila 2. května ve Smetanově domě. Vítězkou letošního ročníku se stala studentka Natálie Kynclová ze SPgŠ. Ta se stala zároveň majitelkou originální korunky z dílny Jiřího Dudychy.

Litomyšlský majáles je mezi studenty velmi populární akcí. Není jen svátkem studentské radosti, je důkazem toho, že město s geniem loci není jen městem památek a moderní architektury, ale že je také městem studentů, že je i dnes městem vzdělávání.

Postel, hospoda, kostel

Právě takový provokativní název má kniha římskokatolického kněze a lanškrounského děkana Zbigniewa Czendlika, která vyšla již v roce 2016. Zbigniew Czendlik, nebo také „Zibi“ či „farář slavných“, po jejím úspěchu vyrazil na turné se svou stejnojmennou talk show, s níž v květnu 2017 zavítal také do zámeckého pivovaru. Celá talk show byla vlastně vyprávěním příběhů osobního i kněžského života, které Zbigniew Czendlik podal humorem sobě vlastním.

Litomyšlská muzejní noc

Také v letošním roce se Litomyšl zapojila do celorepublikové akce Festival muzejních nocí. Jejím cílem je prezentovat kulturní dědictví atraktivním způsobem. Muzea a galerie proto pořádají noční prohlídky a doprovodné akce, aby tak návštěvníkům nabídly mimořádné a nečekané zážitky.

Slavnostní zahájení Litomyšlské muzejní noci proběhlo 3. června v 16 hodin před budovou Regionálního muzea v Litomyšli. Od této chvíle mohli lidé až do 23 hodin volně navštívit expozice institucí, které se zapojily. V roce 2017 to byly Dům dětí a mládeže Litomyšl, Kavárna Mandala, kostel Nalezení sv. Kříže, Městská galerie Litomyšl, Muzeum domečků, panenek a hraček, Portmoneum – muzeum Josefa Váchala, Rócafé, Rodný byt Bedřicha Smetany a Zámecké návrší Litomyšl. Z bohatého programu lze zmínit například vernisáž výstavy Snídaně v trávě, která proběhla v Mandale, komentovanou prohlídku sochařské části expozice chrámu Nalezení sv. Kříže s PhDr. Ludmilou Marešovou Kesselgruberovou, PhD., či besedu o tom, jaké to je psát a vydávat knihy o Josefu Váchalovi, kterou v Portmoneu vedla Mgr. Hana Klimešová.

„Hodinky“ Petra Jiříčka

Hudební skladatel z Litomyšle na sedm písmem může být Smetana, v poslední době ovšem také Jiříček. Petr Jiříček, učitel hry na klavír a varhany v ZUŠ B. Smetany, ale také regenschori kostela Povýšení sv. Kříže, je autorem rockové mše, muzikálů Živé pašije či Píseň písní, ale také scénické kantáty Hodinky. Ta měla svoji premiéru v Klenutém sále zámeckého návrší již v roce 2016, 2. června letošního roku ji Petr Jiříček představil také v amfiteátru litomyšlského zámku.

Hodinky jsou scénickou kantátou o dvaceti částech, jejíž formální i duchovní inspirací byla pro Petra Jiříčka denní modlitba církve, neboli „hodinky“. V úseku čtyřiaadvaceti hodin, počínaje svítáním prvního a konče svítáním druhého dne, jsou tři dosud neznámí lidé spojeni poutem osudu a jejich rozpravy a úvahy nad božskými věcmi jsou nahlédnutím hluboko do lidského nitra. Spíše než linku pevného děje lze vnímat psychologický vývoj tří osamělých duší toužících po naplnění. Obraz setkání s otcem na začátku a matkou na konci skladby pak celou kantátu rámuje dotekem rodičovské lásky převyšující moc jakéhokoliv zla.

Noc kostelů 2017

Také letos se Litomyšl zapojila do celorepublikové akce Noc kostelů – opět přitom nabídla bohatý a zajímavý program:

- zahájení, které připadlo na 17. hodinu, se uskutečnilo ekumenickou bohoslužbou v Novém kostele Církve bratrské za účasti starosty města Radomila Kašpara
- v 18 hodin se ve hřbitovním kostele sv. Anny konala komentovaná prohlídka spojená s rozeznáním kostela komorním vystoupením v podání houslí a sopránu
- v 19 hodin následovalo v piaristickém kostele povídání o litomyšlské architektuře na vyhlídce mezi věžemi; zároveň byla zpřístupněna Očistcová kaple
- ve 20 hodin se v Husově sboru na Toulouvcově náměstí uskutečnilo vyprávění Renáty Glänznerové o dobových dětských kočárcích spojené s jejich výstavou
- ve 21 hodin byl v kapitulním kostele Povýšení sv. Kříže představen nový znak litomyšlské farnosti
- ve 22 hodin pak Noc kostelů uzavřel v evangelickém kostele v Tomčíkově ulici zpěv písní ze zpěvníku Svítá spojený se čtením ze spisů Martina Luthera

Kromě výše uvedeného byl po celou dobu otevřen rovněž kostel Rozeslání sv. apoštolů na Toulouvcově náměstí.

Malířka Lílída Jandová

Právě tak se jmenovala výstava, kterou na letní měsíce připravila ve spolupráci s White Galery Městská galerie Litomyšl. Prezentovány na ní byly kolekce veřejnosti téměř neznámých děl malířky Ludmily Jandové.

Ludmila Jandová (1938 – 2008) prožila většinu svého života v Osíku u Litomyšle. Okolní krajina, ale i místní lidé se pro ni stali celoživotní inspirací. Výše uvedená výstava prezentovala její rané práce z 60. a 70. let. K vidění však byla také kolekce nově zrestaurovaných a málo známých olejomalb vesnických krajin a portrétů.

Prázdninové Toulouvcovy pátky

Bez nadsázky se dá říct, že už (zejména malí) Litomyšlané neumí prázdniny bez pravidelné páteční pohádky a koncertu na Toulouvcově náměstí ani představit. Konají se od roku 1998 a také letos nabídlý bohatý program. Ten odstartovalo oblíbené Divadélko Mrak Trojlístkem

pohádek, které doplnila kapela Malina Brothers. V dalších týdnech vystoupili například Divadlo Koňmo s Vodnickou pohádkou, romská kapela Bachtale Apsa, divadlo Elf s pohádkou Peklo s Ježibabou, divadlo Studna s Čertovskou pohádkou, kapela Zrní, spolek Pruhované Panenky s pohádkou Kuchyňská skříň, kytarista Jamie Marshall, Divadélko Kuba s Pletenými pohádkami, kapela A. M. Úlet, divadlo Koráb s pohádkou Dlouhý, Široký a Bystrozraký, skupina BraAgas a řada dalších.

Pátky ale nejsou „jen“ o pohádkách, cenách a muzice. Jsou také beneficí. Od roku 2000 na nich totiž lidé přispívají do celostátní sbírky Pomozte dětem. V roce 2017 se během Pátků vybralo úctyhodných 34 071 korun. Ale i kdyby se vybralo mnohem méně – nebo snad nic, Pátky jsou něčím mnohem víc. Jsou místem, kde je možné se na chvíli zastavit a stát se malými a šťastnými. A to je často cennější, než jakýkoliv jiný kulturní zážitek, kterých Litomyšl během roku nabízí stovky.

Mezinárodní houslové kurzy

Také letos hostila Litomyšl mladé houslisty z řady zemí světa v rámci 22. mezinárodních houslových kurzů. Ti zde v první polovině srpna cvičili a zlepšovali své schopnosti pod vedením profesorů Milana Vítka a Michaela Malmgreena. Součástí kurzů bylo i několik koncertů. V Litomyšli se uskutečnily celkem tři. Další pak proběhly v Heřmanově Městci, Letohradě, Poličce, v Brandýse nad Orlicí a v Potštejně.

Life festival podruhé

Podruhé se letos na Primátorské hrázi uskutečnil Life Litomyšl festival, o němž jeho organizátoři tvrdí, že jde o jediný hudební festival v Litomyšli (myšleno hudební festival populární hudby). I přes nepřízeň počasí přilákal i letos stovky lidí, kterým zahrály kapely Pokáč, Ready Kirken či Sto zvířat. Vystoupil také místní hudebník Jakub Vaníček.

Litomyšlské dny barokní tradice

Druhý ročník unikátního duchovně kulturního festivalu Litomyšlské dny barokní tradice se uskutečnil v dnech od 13. do 20. srpna. Jeho pořadatelem byla Římskokatolická farnost – Probošství Litomyšl. Záštitu nad letošním ročníkem převzali Mons. Jan Vokál, biskup královéhradecký, Mons. Pavel Konzbul, titulární biskup litomyšlský, a Radomil Kašpar, starosta města Litomyšle. Festival si klade za cíl připomenout odkaz barokní doby, o které tvrdí, že je nejen minulostí, ale „živým dědictvím“. I letos nabídl bohatý program, z něhož kronikář vybral tyto body:

NEDĚLE 13. SRPNA

10:30 | piaristický kostel Nalezení sv. Kříže

SLAVNOSTNÍ PONTIFIKÁLNÍ ZAHAJOVACÍ MŠE SVATÁ
Martin Mielczewski: Missa super „O gloriosa Domina“

*Účinkující: Komorní smíšený sbor Krkonošské Collegium Musicum (um. vedoucí Vít Mišoň)
a komorní soubor Ritornello (um. vedoucí Michael Pospíšil)*

Celebroval: Mons. Josef Kajnek, pomocný biskup královéhradecký

PONDĚLÍ 14. SRPNA

19:00 | kapitulní kostel Povýšení sv. Kříže

A. V. MICHNA Z OTRADOVIC: OFFICIUM VESPERTINUM

*Účinkující: Komorní pěvecký sbor Collegium Musicum Gradecensis a Schola cantus gregoriani
(um. vedoucí Jan Lorenc), Lukáš Grygerek (varhanní pozitiv), Milan Duspiva (theorba), Diana
Bartáková (violoncello), Petr Jiříček (varhany)*

STŘEDA 16. SRPNA

18:30 | I. patro přístavby piaristické koleje

KNIŽNÍ VAZBA DOBY BAROKA

Interaktivní přednáška o barokních knižních vazbách

Přednášel: MgA. Ivan Kopáček

NEDĚLE 20. SRPNA

10:30 | piaristický kostel Nalezení sv. Kříže

SLAVNOSTNÍ ZÁVĚREČNÁ MŠE SVATÁ V MIMOŘÁDNÉ FORMĚ ŘÍMSKÉHO RITU

G. Frescobaldi: Messa della Madonna

Poprvé po více než půl století v kostele proběhla tzv. předkoncilní liturgie.

*Účinkující: Schola cantus gregoriani (um. vedoucí Jan Lorenc), Jiřina Dvořáková Marešová
(varhany)*

NEDĚLE 20. SRPNA

15:00 | začátek u mariánského sloupu na náměstí

PROCHÁZKA PO LITOMYŠLSKÝCH BAROKNÍCH SOCHÁCH

Provázely: PhDr. Ludmila Marešová Kesselgruberová, Ph.D. a Mgr. Tereza Jiroušková¹⁶

---

¹⁶ Body programu převzaty a upraveny z: www.baroknilitomysl.cz

40 let městské galerie

Dům U Rytířů, postavený v 16. století, sloužil ještě v 70. letech 20. století k bydlení. Při rekonstrukci, kterou v letech 1975 – 1977 vedl Olbram Zoubek, byl mimo jiné objeven renesanční dřevěný kazetový strop.

25. srpna 1977 se pak v domě U Rytířů slavnostně otevřela „Galerie Josefa Matičky“ se stálou expozicí části jeho sbírky moderního umění, která obsahovala například díla Emila Filly, Josefa Čapka či Josefa Lady. Městu je v duchu přání svého zesnulého manžela věnovala Anna Matičková.

Čtyřicet let je dlouhá doba. Doba, během které se mnohé změnilo, rozvinulo a posunulo o velký kus dál. Co je však jisté, je to, že městská galerie se stala neodmyslitelnou součástí kulturního života Litomyšle. A za to patří dík všem, kteří k tomu přispěli.

ArchiMyšl 2017

Šestý ročník ArchiMyšle se uskutečnil od 29. září do 2. října, a to na téma „Význam městského architekta“. Není tedy divu, že se o samotný rozjezd postarala městská architektka Zdeňka Vydrová. Regionální muzeum v Litomyšli totiž připravilo výstavu „Zdeňka Vydrová – architektka“, jejíž vernisáž se uskutečnila právě 29. září. Na výstavě byly ukázány dvě polohy práce Zdeňky Vydrové. Tou první je urbanistická práce v roli městské architektky, tou druhou pak novostavby a významné rekonstrukce, na kterých se městská architektka podílela.

Sobota 30. září pak patřila komentovaným procházkám po Litomyšli, při kterých starosta Radomil Kašpar představil konkrétní zásahy města, které výrazným způsobem přispěly k řešení některých lokalit uvnitř historického centra. Z dalších akcí, které se 30. září uskutečnily, lze jmenovat například „Na pivo s architektky“ – besedu, jejímž hlavním tématem byl „význam městského architekta“. Sobotní den pak zakončil první Městský swingový večer v teniskách, který se uskutečnil v zámecké jízdárně.

Poslední dva dny ArchiMyšle patřily komentovaným prohlídkám. Za zmínku stojí prohlídky krovů a zavěšení zvonů v piaristickém kostele a architektonická prohlídka zámeckého návrší. V pondělí 2. října mohly komentovaných prohlídek využít školy.

Den otevřených dveří památek

Také letos se Litomyšl připojila ke Dni evropského dědictví, které tentokrát připadly na víkend 9. – 10. září. Zdarma nebo za zvýhodněnou cenu bylo možné navštívit věž gymnázia či věže kostelů Povýšení sv. Kříže a Nalezení sv. Kříže. Přístupná byla rovněž expozice Malířka Lílída Jandová v městské galerii, městská obrazárna v druhé poschodí zámku výstava barokního umění Andělé na návrší či Červená věž s Muzeem restaurování a historických technologií.

Pro zájemce byly připraveny komentované prohlídky výše uvedených kostelů, ale i historického centra města. Letos se navíc program Dnů evropského dědictví rozrostl o akci s názvem Litomyšlské dvorky, která proběhla ve dnech 7. – 10. září. Litomyšlské dvorky

a dvorečky v historickém centru zaplnili v těchto dnech nejrůznější muzikanti, divadelníci či výtvarní umělci.

Litomyšlské motocyklové závody 1947 – 1977

Že měla Litomyšl kdysi své vlastní motocyklové závody, vědí už jen pamětníci. Přesně 40 let se totiž už nekonají. Jejich zašlou slávu připomínala výstava, který byla od 17. září až do počátku roku k vidění v muzeu. Kromě desítek fotografií, plakátů a programů bylo k vidění i několik dobových závodních strojů. Kromě toho mohli návštěvníci zhlédnout i krátký film Stanislava Bubeníčka zachycující průběh závodů v roce 1948. Na vernisáži byla rovněž představena publikace o tradici závodů, jejímž autorem byl Zdeněk Vandas. Grafického ztvárnění se ujal Jiří Lammel.

Kos opět za oceánem

Již potřetí se vydal pěvecký sbor Kos litomyšlské pedagogické školy za oceán. Stalo se tak na pozvání organizace Czech Symphony Projekct. Letošním cílem cesty, která se uskutečnila na přelomu listopadu a prosince, byly USA a Kanada. Kos se zde zúčastnil několika celovečerních koncertů, ale také výchovných koncertů pro školy či vystoupení pro krajany. Repertoár tvořily zejména vánoční písně. Těžištěm programu byl výběr z oratoria Mesiáš G. F. Händela, nechyběly však ani části České mše vánoční od Jana Jakuba Ryby, které sbor zazpíval právě krajanům.

Chtíc, aby spal

Právě tak se jmenoval mimořádný koncert teprve jedenáctiletého akordeonisty Tomáše Benedikta Sršně, který se 7. prosince uskutečnil ve Smetanově domě. Tomáš Benedikt se na akordeon učí hrát v místní ZUŠ u paní Jarmily Hájkové. Pro svůj talent si jej už v roce 2015 vybrala rumunská operní pěvkyně Anda Louise Bogza, aby ji doprovázel na jejím vánočním turné. Také v případě letošního litomyšlského koncertu nevystupoval sám. Podpořila jej totiž operní pěvkyně Gabriela Beňačková.

Má vlast slaví

V letošním roce uplynulo přesně 135 let od slavnostního uvedení jednoho z nejvýznamnějších děl největšího litomyšlského rodáka Bedřicha Smetany – Mé vlasti. V rámci tohoto výročí uspořádala Severočeská filharmonie Teplice turné, v rámci kterého nemohla opomenout ani rodiště Bedřicha Smetany. Stalo se tak 14. prosince, kdy Má vlast po vedením dirigenta Petra Chromčáka rozezněla Smetanův dům. A nebyla to jen tak ledajaká interpretace tohoto Smetanova díla. Přítomen byl totiž také Smetanův pravnuček Petr Heydušek.

Hudba pomáhá

A pomáhá už jedenáctým rokem....

Ne, Hudba pomáhá není klasickým hudebním festivalem. Sami jeho organizátoři o sobě na webových stránkách, které se festivalu věnují, říkají: „Jsme parta kamarádů, která každý rok vybere ze svého sousedství jednu rodinu s postiženým dítětem. Milujeme hudbu a jsme muzikanti. Pořádáme proto koncerty, z jejichž výtěžku financujeme rodinám služby a pomůcky, které jim pomohou zvládat dětský handicap. Snažíme se o to, aby postižení byli součástí naší komunity. Jsme přece sousedé, kámoši a ti si pomáhají.“

A pomáhali i v roce 2017. Tentokrát hendikepovaným dvojčatům Janovi a Radovanovi Jiskrovým z Dolního Újezdu. Chlapci trpí dětskou mozkovou obrnou a cílem festivalu bylo zajistit jim finanční prostředky na kompenzační pomůcku MOTomed, která chlapce rozhybe a pomůže k lepší pohyblivosti.

Festival samozřejmě zavítal i do Litomyšle. Stalo se tak 17. prosince koncertem kapely Parkoviště pro velbloudy a jejich hostů, který se uskutečnil v zámecké jízdárně. Celkový výtěžek letošního ročníku (za všechny koncerty) činil 201 357 Kč. Partnery a sponzory festivalu jsou kromě jiných rovněž Město Litomyšl a tiskárna H.R.G.

Andělský advent v Litomyšli

Litomyšl je krásná v každém ročním období. A přece v tom předvánočním ještě zkrásní. Stane se tak nejen díky vánoční výzdobě, která rozsvítí historické jádro města, ale i díky bohatému kulturnímu programu.

Také v letošním roce se konaly Andělské adventní neděle. Ty s sebou přinesly více než sto akcí. První adventní neděle odstartovala na zámeckém návrší 3. prosince již v 10 hodin dopoledne. Připravena byla velká výstava betlémů, komentované vánoční prohlídky, Ježíškova pošta, vánoční zpívánky, dětské výtvarné dílny, výstava Od adventu po Tři krále (v regionálním muzeu), zimní dětská herna i program na venkovním pódiu. První adventní svíci společně zapálili faráři a kazatelé litomyšlských církví ve 13 hodin v chrámu Nalezení sv. Kříže. Dopoledne pak venkovní pódium patřilo od 14 hodin kapele Xilt, kterou v 16 hodin vystřídal oblíbený Jablkoň s první částí svého vánočního koncertu (druhá část proběhla po rozsvícení vánočního stromu). Slavnostní rozsvícení vánočního stromu se uskutečnilo v 17 hodin. Opět mu předcházel videomapping, který tentokrát spojil téma Vánoc s částí dějin našeho města. Bez nadsázky lze říct, že byl krásným a rovněž vtipným vyvrcholením celého dne. Samozřejmě nechybělo ani vystoupení pěveckých sborů Kvítek a Lilium ze ZUŠ Bedřicha Smetany. Slavnostní rozsvícení vánočního stromu moderoval kazatel Církve bratrské v Litomyšli Daniel Kvasnička.

Také program dalších adventních nedělí byl velmi bohatý. Mezi jinými přinesl vždy slavnostní slovo některého z místních duchovních, ale i koncert skupiny Marien či Petry Černocké. Čtvrtá adventní neděle pak byla tak trochu zvláštní – připadla totiž na Štědrý den. Ani tentokrát však nechyběl kulturní program, během kterého si lidé mohli odnést betlémské světlo. Přesně

o půlnoci pak byla v chrámu Nalezení sv. Kříže sloužena půlnoční mše svatá, během které zazněla Česká mše vánoční od Jana Jakuba Ryby v podání Litomyšlského symfonického orchestru a spojených litomyšlských sborů (Vlastimil, Sbor paní a dívek a Mužský pěvecký sbor).

Smetanova Litomyšl

59. ročník Národního festivalu Smetanova Litomyšl proběhl od 16. června do 6. července - a jak je již v posledních letech obvyklé, nabídl bohatý a zajímavý program.

Návštěvníci mohli slyšet hudbu šesti století – od polyfonie Jacoba Handla a Monteverdiho madrigalů, až po hudbu soudobou. A samozřejmě také premiéry, mezi kterými nechyběly pořady, které byly napsány právě pro tento festivalový ročník. S operními tituly se představila všechna tři národní divadla. Moravskoslezské uvedlo Rossiniho operu *Lazebník sevillský* v originálním českém přebásnění Jaromíra Nohavici, pražské se hned dvakrát zhostilo oblíbené *Prodané nevěsty* a Janáčkova opera Národního divadla Brno provedla Ponchielliho *La Gioconda* zkomponovanou podle dramatu Victora Huga.

Mimořádný umělecký zážitek byl však již zahajovací koncert festivalu, na němž Česká filharmonie přednesla pod taktovkou světoznámého dirigenta Semjona Byčkova hudbu Smetanovu, Čajkovského a Brahmsův houslový koncert s mladým českým virtuózem Josefem Špačkem. Houslového koncertu D dur Niccolò Paganiniho se spolu s Filharmonií Brno zhostil legendární Shlomo Mintz, Dvořákův violoncellový koncert provedl s Českou Sinfoniettou německý virtuóz Julian Steckel, k hvězdám 59. Smetanovy Litomyšle určitě patřil i jazzový trumpetista Arturo Sandoval, desetinásobný vítěz cen GRAMMY. Strhující podívanou byl světoznámý stočlenný cikánský orchestr z Budapešti, milovníci velkých hlasů si nenechali ujít galakonzert s hvězdnou sestavou: Valentina Naornita, Rachel Frenkel a Adam Plachetka. Jako tradičně byla velmi bohatě zastoupena tvorba oratorní. Jmenovat lze například Mozartovu *Korunovační mši* či Dvořákovo *Te Deum*, Stamicovo dílo *Missa Solemnis*, Szymanowského *Stabat Mater* či pořad *Pocita slovanské duše*. Příznivci baletu se mohli těšit z Valmonta, milovníci komorních koncertů například na dechová kvinteta *Rejchy*, Haydna či Janáčkův sextet *Mládí*. Smetanova Litomyšl nezapomněla ani na 450. výročí narození velkého hudebního reformátora Claudia Monteverdiho premiérou pořadu *Monteverdiana*. Hned několik večerů propojil jazz a swing – jubilejní dvacátý Koncert na přání, projekt *Hommage à Jazz* a oficiálně první Jam Session. Velkému zájmu se pak těšila Nedbalova opereta *Polská krev*.

Jistě však to, čím Smetanova Litomyšl přitahuje nejvíce, jsou díla nejslavnějšího místního rodáka Bedřicha Smetany. Ta byla zastoupena v sedmi programech. Za všechny lze uvést relativně méně uváděnou operu *Tajemství* či komickou zpěvohru o třech jednáních na libreto Karla Sabiny – *Prodanou nevěstu*.

Pro menší diváky a posluchače byla připravena například premiéra *Rusalky*, upravené Dvořákovy opery *Rusalka*.

Smetanova Litomyšl přivítala také skvělé hudebníky – jak už bylo uvedeno – například všechna tři Národní divadla – pražské, brněnské i moravskoslezské z Ostravy a všechny jejich soubory, složky a umělce. Nechyběla samozřejmě Česká filharmonie, která se od příštího roku stane partnerským orchestrem festivalu. Přijely však také filharmonie z Poznaň, Brna a Pardubic, Česká Sinfonietta, PKF-Prague Philharmonia, Symfonický orchestr Českého rozhlasu či Symfonický orchestr FOK. Z dalších uměleckých uskupení lze jmenovat například Houston

Symphony Chorus, Český filharmonický sbor Brno či domácí KOS Litomyšl. Z konkrétních jmen lze uvést dirigenty jako Guillermo Garcia Calvo, Marek Pijarowski, Ondřej Lenárd, Tomáš Netopil a další. Nechyběli Dagmar Pecková, Vojtěch Dyk, The Puppini Sisters, Radek Baborák, Jana Boušková, Richard Novák, Ivo Kahánek a řada dalších.

S festivalem ožily také Klášterní zahrady. Každý festivalový večer (pokud dovolilo počasí) byly připraveny „Projekce na LEDce“, každý festivalový víkend pak přinesl speciální program. Ten první (16. – 18. června) byl nazván jako Hvězdný. Návštěvníci se mohli zúčastnit Písničkohraní s Magdou Reifovou a Petrem Vackem, mohli navštívit stan s originálními výtvarnými dílnami či zhlédnout Pyšnou princeznu v podání loutkového divadla Studna. Druhý víkend nesl označení Stylový. Přinesl výstavu historických vozidel a projížďky s Veterán klubem Litomyšl, představení a projížďky v nové Škodě Kodiaq či Autopohádky. Třetí víkend dostal označení Smetanový víkend s Českou spořitelnou. Děti mohly v den vysvědčení zhlédnout pohádku Anděl Páně 2, návštěvníky čekalo také vystoupení oblíbené kapely Slza. Festivalové zahrady 2017 pak uzavřelo Velké finále 5. a 6. července, které přineslo koncert Jiřího Pavlici a Hradišťanu s Vlastou Redlem a kapelou Vandrovali Hudci.

Nebyla by to Smetanova Litomyšl bez děkovné bohoslužby celebrowané mons. Tomášem Halíkem, která letos připadla na 2. červenec. Bohoslužba, která se konala v piaristickém kostele, opět přilákala značné množství lidí, kteří si přišli poslechnout jednoho z nejvýznamnějších českých teologů a filosofů naší doby.

A ještě několik čísel na závěr. Smetanova Litomyšl trvala 21 dní a přinesla 36 pořadů a 113 doprovodných pořadů. Vystoupilo na ní cca 3000 účinkujících, které si přišlo poslechnout 35 000 návštěvníků.

Smetanova výtvarná Litomyšl – umění na každém rohu

13. ročník Smetanovy výtvarné Litomyšle odstartoval jako obvykle v zámeckém pivovaru výstavou Generation One. Výstava byla poctou první generaci velkých českých umělců, kteří začali překračovat formu klasické sochy či obrazu. Generaci experimentátorů, hledačů nových cest, první generaci české postmoderny. „Ale také generaci, ze které nás již mnozí opustili a životní a umělecká pouť některých dalších se ať chceme či ne zanedlouho uzavře. Představené umělce však zdaleka nespojuje jen generační příbuznost. Uměleckým údělem se ani jednomu z nich nestala klasická malba, ale věčné hledání v hmotě, prostoru i času. Jejich umělecký výraz od konce 50. let postupně vyzrál, až dosáhl mimořádné přesvědčivosti, autenticity a takové míry originality, že je snad zbytečné opatřovat výstavu klasickými výstavními popiskami.“¹⁷

Na výstavě byla k vidění díla takových umělců, jakými jsou či byli Otto Gutfreund, Karel Malich, Alena Kučerová, Jiří Hilmar, Kurt Gebauer, Eva Kmentová, Jiří Bielekci, Jan Koblasa, Vladimír Janoušek, Věra Janoušková, Karel Nepraš, Stanislav Kolíbal, František Kyncl, Jindřich Zeithamml, Aleš Veselý či Federico Díaz.

---

¹⁷ Smetanova výtvarná Litomyšl [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.vytvarnalitomysl.cz/cs/35-vytvarna-litomysl/13-rocnik-smetanovy-vytvarne-litomysle-2017/783-generation-one>

Také další program Smetanovy výtvarné Litomyšle nabídl velmi zajímavé akce, z nichž kronikář vybral pro zaznamenání níže uvedené.

Poklady Jana Zrzavého

V říjnu uplynulo čtyřicet let od smrti Jana Zrzavého, jednoho z nejvýznamnějších českých malířů minulého století. Při té příležitosti shromáždila Galerie Zdeněk Sklenář v Litomyšli osmnáct jeho ikonických děl, které byly k vidění od 11. června do 9. července.

Mezi oněmi osmnácti díly se objevil mimo jiné slavný obraz Žlutý Kristus - vytvořený mezi lety 1908 a 1918 a inspirovaný stejnojmenným dílem Paula Gauguina a krajinou Bretaně, kde malíř rád pobýval. K vidění bylo i stěžejní dílo Údolí smutku vytvořené v roce 1907. Právě toto dílo považoval sám Zrzavý za svoji úvodní práci.

Zlatý sarkofág Magdaleny Jetelové

„Renesanční osobnost Magdaleny Jetelové lze jen obtížně vymezit jediným kunsthistorickým pojmem. Autorčiny realizace oscilují mezi konceptem, land artem, sochařstvím, malbou, instalací a architekturou. Podstatným rysem těchto realizací je samotný obsah díla, jenž akcentuje pojmy, jako jsou etika a morálka. Řeší jak ekologické, tak kulturní, společenské a politické otázky.“¹⁸ To o Magdalence Jetelové, jejíž umělecké dílo bylo od 17. června do 31. prosince vystaveno v kryptě piaristického kostela, napsal MgA. Vladimír Pešek, Ph.D

Pro výstavu v kryptě piaristického chrámu byl vybrán objekt tvarem a barvou připomínající zlatý sarkofág. Podle Vladimíra Peška se v něm skrývá naše zvědavost a mnoho otázek, „vše pečlivě a neprodyšně uzamčené sadou pečeti v podobě čtyř textů, jakýchsi zvolání, plasticky dekorující vrchní obvodovou hranu zlaté truhly.... Pojmenováním díla the essential is no more visible nám autorka říká, že něco důležitého nevidíme. Snad jsme přestali vidět, možná jsme ani nikdy tuto schopnost neměli. Zdá se, že v tomto případě je řeč spíše o zraku vnitřním, našem citu, k jehož možnosti patří hledět skrze materiály, čas i prostor, což je našemu sítnicovému vnímání zapovězeno. Ve chvíli, kdy budeme schopni pohlédnout vnitřním zrakem, spatříme uvnitř sarkofágu naději, jež z Pandořiny skříňky neunikla.“¹⁹

Ať už přijmeme toto či jakékoliv jiné vysvětlení, jisté je to, že instalace uvedeného uměleckého díla byla dalším z řady úspěšných počínů, které si kladou za cíl propojit památky s moderním uměním. V tomto případě se to podařilo. Výstava přilákala stovky návštěvníků.

---

¹⁸ *Magdalena Jetelová* [online]. [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <http://www.vytvarnalitomysl.cz/cs/35-vytvarna-litomysl/13-rocnik-smetanovy-vytvarne-litomysle-2017/779-magdalena-jetelova-the-essential-is-no-more-visible>.

¹⁹ Tamtéž.

V rozpuku

Od 15. července do 13. srpna byla v zámecké jízdárně k vidění pozoruhodná výstava V rozpuku autorů Aleše Hvízdala a Dmitrije Nikitina, jejímž středobodem byla čtyřmetrová socha koně. Ta vznikla unikátní technologií, a sice za použití průmyslového robota.

Socha byla vytvořena přímo pro Litomyšl. Během měsíce ji viděly přibližně tři tisícovky návštěvníků. A již v jejím průběhu vyvstávaly otázky, zda by socha nemohla v Litomyšli zůstat natrvalo. A okamžitě se také objevily návrhy, kde by socha mohla stát. Jedním z možných míst se jevilo autobusové nádraží, druhým pak kruhový objezd na silnici I/35 u hotelu Dalibor.

Z dalších akcí lze jmenovat například Ilustrace a portréty Stanislava Kolíbala, Vlasty Prachatické a Markéty Prachatické, které připravila Galerie Miroslava Kubíka, výstavu velkoformátových fotografií Ruku v ruce – touha je zázrak Jindřicha Štreita a společnosti Ruka pro život v zámeckém parku a pivovaru (ukazující život lidí s postižením) či výstavu fotografií Z Váchalova rodinného alba, která byla k vidění v Portmoneu.

Mladá Smetanova Litomyšl

44. ročník největšího festivalu Hudební mládeže ČR, který proběhl ve dnech 21. až 24. září, měl téma Pall Mall Art. Podobně jako v přechodných ročnících, i letos nabídl bohatý program.

Ten otevřela pražská inscenace muzikálu Miluju tě, ale, v níž se představily známé osobnosti české kulturní scény (například oblíbený Roman Vojtek). Páteční program pak pokračoval hudebním večerem s kapelou La Familia Salsa Band, jehož součástí byla i praktická výuka tanečních kroků salsy a některých dalších karibských tanců.

Sobota patřila mladým umělcům, kteří ve Smetanově domě a jeho okolí prezentovali svou tvorbu. V odpoledním programu pak ve Smetanově domě v sólovém recitálu vystoupila zpěvačka, houslistka a skladatelka Iva Bittová. Večer následoval festivalový ples, který měl netradiční podobu tančírny nazvané International Dance Club. Účastníci festivalu se během ní proměnili například v sochu Svobody, bavorskou selku, inuitského Eskymáka apod.

Festival uzavřelo nedělní matiné, které se neslo v divadelním duchu. Nezapomnělo se však ani na malé diváky, pro které bylo během festivalu připraveno například divadelní představení Divadla Drak.

Znamé i méně známé osobnosti města

Každá obec, každé město má svoje osobnosti. Znamější i ty méně známé. Na následujících řádcích se pokusím představit několik z nich – zejména těch, o nichž se v roce 2017 mluvilo.

Vladimír Vích

Jen málokterý místní umělec se může pochlubit tím, že zachycuje proměny svého rodného města několik desetiletí. Litomyšlský výtvarník Vladimír Vích ano. Činí tak už přes 60 let a za tu dobu vytvořil stovky děl.

A přitom v době mládí více inklinoval k jazzu. Rád vzpomíná například na to, jak chodil v Praze do kavárny Vltava, kde se konaly soutěže „Hledáme nové talenty“. Vladimír Vích hrál totiž tehdy v jazzové kapele na bicí. „My jsme sháněli zpěváka, tak jsme se tam šli porozhlédnout. Tenkrát nám tam doporučili jednoho kluka. Pověděli nám: „To je nějaký Karel Gott, učí se na elektrikáře, má pěkný hlas, zkuste ho.“²⁰ S Karlem Gottem si také ve zkušebně zahrál několik písní, ale jazz pro Karla Gotta nebyl. A vlastně nakonec ani pro Vladimíra Vícha. Rozhodl se totiž pro grafiku.

Na svých obrazech se mu podařilo zachytit „mizející“ Litomyšl – budovy, ale i části měst, které později ustoupily nové zástavbě. Rád maluje uličky – například umrlčí či Růžovou. A ze všeho nejraději obyčejné domy a náměstí.

Ivo Strnad

Ivo Strnad, rodák z Kornic, získal na březnovém mistrovství světa v atletice tři medaile. Ve veteránské kategorii M65 zlato ve skoku o tyči za výkon 340 centimetrů, bronz za výkon ve skoku do výšky (151 centimetrů) a druhý bronz v běhu na 60 metrů překážek (9, 97 vteřiny). I přes svůj věk stále tvrdě trénuje a říká, že dokud mu to zdraví dovolí, chce soupeře překonávat i nadále.

Atletice se Ivo Strnad věnuje od dvanácti let. Až do 24 let se pak věnoval vrcholovému sportu. Od roku 1978 nastupoval za Litomyšl v nižších atletických soutěžích. S veteránskou atletikou začal ve svých 61 letech. Představitelé Litomyšle jej za reprezentaci města v letošním roce ocenili udělením Plakety Rady města Litomyšle.

Lucie Žáková

Rodačka Lucie Guerra Žáková je uznávanou varhanicí a cembalistkou, která koncertuje po celém světě. V letošním roce navštívila se svým vystoupením japonské město Mutsumoto, s nímž má Litomyšl díky festivalu Smetanova Litomyšl přátelské vztahy.

---

²⁰ -mv-: Vladimír Vích si místo jazzu vybral malování. Ve svém díle zachytil dávno ztracenou tvář města. In: Lilie. Ročník XVII., číslo 2, s. 13.

Lucie Žáková žije momentálně ve Španělsku, ale na Litomyšli nezapomněla. Vystoupila zde 26. října v rámci abonentního cyklu Smetanova domu – tentokrát jako cembalistka, a to se svým souborem Fandango pro dvě cembala, kastaněty a tanec.

Jana Macková

Jana Macková vedla deset let Evropské školící centrum, na jehož vzniku se také výrazně podílela. Ona sama o nich hovoří jako o dobrodružství. „Těch prvních šest let jsem v domě (část zámeckého pivovaru, pozn. aut.) „vládla sama sobě“. Bylo třeba vše stavebně dokončit, založit společnost a nastavit provoz. Ráda vzpomínám na tu dobu, práci s panem architektem Pleskotem, stavbyvedoucími PLS (První litomyšlská stavební, pozn. aut.) a s lidmi z města, kteří bylo pověřeni přestavbou. Poté přišlo založení společnosti, nové zkušenosti, kolegové. První roky existence jsme se také spolu s městem snažili přesvědčit hoteliéry, že nejsme nutně ti, kdo jim seberou práci, ale naopak jim můžeme práci přidat.“²¹ A kam Jana Macková odchází? Na Vysočinu, do mezinárodní organizace Youth for Christ. Jednou z jejích činností v ČR je konferenční centrum Imanuel, ale také projekt Hand of Hope. Náplní projektu je práce s dětmi z dětských domovů.

Z těch, kteří odešli...

Olbram Zoubek

Dne 15. června zasáhla Litomyšl smutná zpráva. Zemřel sochař Olbram Zoubek. Muž, který se významným způsobem zasloužil o restaurování litomyšlského renesančního zámku, a kterému město za jeho zásluhy udělilo v roce 2008 čestné občanství.

Olbram Zoubek se narodil v Praze 21. dubna 1926. Obecnou školu navštěvoval v letech 1932–1937 na Žižkově v Palackého ulici (nyní Vlkova), reálku pak v letech 1937–1945 na Sladkovského náměstí na Žižkově. Od sedmi navštěvoval nepovinné modelování u profesora Miroslava Kužela. V době 2. světové války byl v letech 1944–1945 totálně nasazen v podniku Wegena v Praze na Letné. Ve dnech 5. až 11. května 1945 se aktivně účastnil Pražského povstání.

Hlásil se na AVU v Praze, ale nebyl přijat, proto absolvoval kamenosochařskou praxi u sochaře Otakara Velínského v Praze. V letech 1945–1952, po úspěšném složení zkoušek, studoval na Vysoké škole uměleckoprůmyslové u profesora Josefa Wagnera.

V roce 1951 se začal věnovat restaurátorské praxi. Specializoval se na renesanční sgrafito a kamennou plastiku. V letech 1974 až 1991 restauroval jako režimu nepohodlný umělec, který nemohl sám vystavovat, sgrafita na zámku v Litomyšli. Do týmu si vybral Stanislava

---

²¹ -mv-: Jana Macková opustí Evropské školící centrum a zamíří pomáhat dětem z domovů. In: Lilie. Ročník XXVII., číslo 9, s. 9.

Podhrázského, Václava Boštíka a Zdeňka Palcra. Je také autorem posmrtné masky Jana Palacha a Pomníku obětem komunismu na Petříně.

„Jedinou malou útěchou v tomto smutném okamžiku je fakt, že odkaz Mistra Olbrama Zoubka nám zůstane navždy. Jeho sochy i nadále budou lidi udivovat svým provedením, zkrášlovat prostředí i připomínat naši historii,"²² uvedl k úmrtí Olbrama Zoubka starosta Litomyšle Radomil Kašpar.

V den pohřbu se se sochařem symbolicky rozloučili i obyvatelé města. Kašnu v Klášterních zahradách zasypaly pestrobarevné květiny, a to na počest jeho památce.

Ve sklepení litomyšlského zámku byla po dobu konání Smetanovy Litomyšle mimořádně vystavena bronzová studie sochy pátera Toufara, posledního díla, které Mistr Zoubek vytvořil. V den pohřbu umělce, v pátek 23. června, se expozice jeho soch stala pietním místem, kde návštěvníci mohli uctít památku Olbrama Zoubka například rozsvícením svíčky u Anděla.

František Beneš

Dne 23. října 2017 zemřel ve věku nedožitých 70 let P. František Beneš, jenž dlouhá léta působil na farnosti v Litomyšli, a který se významně podepsal pod duchovní rozvoj v našem městě po sametové revoluci.

František Beneš působil v Litomyšli od roku 1991. Zasloužil o opravu většiny církevních památek v Litomyšli, ale i v okolních obcích, ale nejen to. Byl to právě on, který otevřel dveře místní církve všem, kteří s pokorou přicházeli. Podporoval ekumenickou spolupráci místních křesťanských církví, v řadě ohledu byl jejím hybatelem. Věřící, ale i ti, kteří nepatřili k pravidelným návštěvníkům nedělních bohoslužeb, jej měli rádi pro jeho laskavost, otevřenost a lidskost. Jeho promluvy při bohoslužbách bývaly víc, než prostým kázáním. Byly filosofickými úvahami zralého muže, který v biblických tématech hledal cesty pro dnešní svět, společnost i jednotlivce. Starosta města Radomil Kašpar k jeho úmrtí poznamenal: „Tato smutná zpráva mne velice zasáhla. František Beneš byl laskavým, obětavým a pracovitým mužem a jeho přínos Litomyšli a Litomyšlanům nebyl opomenut. V roce 2016 obdržel Plaketu Rady města Litomyšle za mimořádné zásluhy o rozvoj duchovního i občanského života společnosti a významný podíl na opravách mnoha církevních památek ve městě a regionu. Bude nám všem moc chybět.“

K osobnosti Františka Beneše se na stránkách Lilie vyjádřil také kazatel Církve bratrské v Litomyšli Daniel Kvasnička, který vedle P. Františka patřil k neviditelnějším postavám místní ekumenické spolupráce: „Zvony v Litomyšli v pondělí 23. 10. 2017 odpoledne deset minut plakaly nad skutečností, že si Pán života a smrti zavolal k sobě Františka Beneše, salesiánského

---

²² *V 91 letech zemřel sochař Olbram Zoubek* [online]. [cit. 2018-01-29]. Dostupné z: <https://www.litomysl.cz/?lang=cz&co=aktualita&id=1497598004627>

kněze římskokatolické církve. Vše potřebné o něm řeknou nekrology. Píšu rád, že se po tři poslední roky stal i mým duchovním otcem. Stát vedle něj bylo vyznamenáním.“²³

Zádušní mše svatá byla sloužena v úterý 31. října ve 14:30 v kapitulním kostele Povýšení sv. Kříže za velké účasti duchovních i prostých věřících. Bohoslužbu přenášela také televize Noe. Po jejím skončení bylo tělo Františka Beneše uloženo do hrobu na hřbitově v Litomyšli.

Alena Randáková

Litomyšl se pyšní řadou významných památek. Stále méně lidí však ví, že mnohým z nich hrozil zejména v době komunistického režimu zánik. Naštěstí zde byla Alena Randáková. Ta působila jako vedoucí Domovní správy, poté Organizace bytového hospodářství v Litomyšli, ale především jako konzervátorka státní památkové péče v letech 1969 až 1994. Podílela se na činnosti městské subkomise pro výtvarné umění a architekturu, byla členkou komise pro regeneraci památek města Litomyšle i komise pro památné hroby.²⁴

Během jejího působení došlo k záchraně řady historických objektů. V 70. letech se jí podařilo získat finanční prostředky na opravu krovu piaristického kostela, v roce 1976 se zase zasadila o to, aby bylo na seznam kulturních památek zapsáno dnešní Portmoneum. Z jejího podnětu byl také zrekonstruován dům U Rytířů pro výstavní účely. Alena Randáková, která v roce 2017 oslavila své 95. narozeniny, nás bohužel na konci listopadu stejného roku opustila.

---

²³ Daniel Kvasnička: Litomyšlský duchovní otec nevěřících i věřících. In: Lilie. Ročník XXVII., číslo 11, s. 6.

²⁴ Městská galerie Litomyšl: Životní jubileum paní Aleny Randákové. In: Lilie. Ročník XXVII., číslo 10, s. 10.

Zajímavosti v roce 2017

Nový znak probošství

Římskokatolická farnost – Probošství Litomyšl má od května 2017 svůj znak. Tvoří jej červený štít se stříbrnou litomyšlskou Lilií položený na černém štítě se zlatým heraldickým křížem. Znak je převýšen černým pastýřským kloboukem a šesti střapci. Jeho autorem je místní farník, zároveň student archivnictví a pomocných věd historických, Vítek Večeře.

Symbolika znaku vychází jednak ze znaku města, jehož heraldické znamení se nachází v samém středu znaku probošství, jednak ze znaku zaniklého litomyšlského biskupství, který tvoří heraldický kříž na černém poli. „Znak probošství je tedy přihlášením se k Litomyšli jako městu, které bylo ve středověku významným nejen duchovním střediskem. Připomeňme, že i litomyšlská lilie je ve svém původu znamením s náboženským podtextem, protože se do znaku Litomyšle dostala – v poněkud pozměněné podobě – ze znaku řádu premonstrátů, jejichž klášter zde od 40. let 12. století stával“²⁵, uvedl na stránkách Lilie administrátor farnosti Zdeněk Mach.

Tříkrálová sbírka v číslech

Tříkrálovou sbírku představovat netřeba. Patří ke klasickým akcím na začátku kalendářního roku. Tak tedy jen několik čísel. Po rozpečetění 32 pokladniček litomyšlských koledníků a 52 dalších kasiček v okolních obcích farní charita oznámila celkový výsledek, který činil úctyhodných 453 107 korun. Jen v Litomyšli se přitom vybralo 203 932 Kč, zbylá částka připadá na okolní obce. Největší díl z vybraných peněz letos putoval na financování úlevové služby pro rodiny, které se doma starají o své blízké – Respitní péče Jindra.

80 let od natáčení Filosofské historie

Novelu Aloise Jiráska, jejíž děj se odehrává v Litomyšli na konci první poloviny 19. století, znali kdysi všichni žáci a studenti základních a středních škol. Dnes už tomu tak není. Jiráskovo dílo netáhne tolik, co dříve. Přesto je právě v Litomyšli stále hodně známé.

V roce 2017 uplynulo přesně 80 let okamžiku, kdy se v našem městě natáčela Filosofská historie. Cesta k natáčení však začala už o deset let dříve. Vlivem světové hospodářské krize, která zasáhla na počátku 30. let také Československo, a vlivem dalších okolností se však natáčet začalo až v roce 1937.

Samotné filmování začalo 18. května. Hlavními natáčecími dny pak byly 22. a 24. květen. „Tři květnové týdny tohoto roku, kdy se v Litomyšli filmovaly exteriéry, se staly pro město událostí prvního řádu. Tehdy se nejen studenti litomyšlských škol, ale i občané města zapojili do natáčení a Litomyšl se najednou ocitla v 1. polovině 19. století. Několik dní se po městě procházely dámy v krinolínách, muži nosili nezbytnou hůlku a cylindr, děti honily obruč, obchodníci nabízeli své zboží pod starými nápisy. Cestou filosofů se procházeli studenti a na

²⁵ Mach, Zdeněk: Nový znak probošství zrcadlí duchovní význam Litomyšle. In: Lilie. Ročník XXVII., číslo 6, s. 9.

ně ze zámecké zahrady shlížely dívky s nezbytnými slunečníky. Všichni museli být oblečeni v dobových kostýmech, bez nich nebyl k filmování nikdo připuštěn, a to ani jako divák.“²⁶

Premiéra nového filmu se odehrála v Praze 31. srpna 1937, v Litomyšli pak 22. září (původním termínem bylo 14. září, kvůli úmrtí T. G. Masaryka a státnímu smutku však byla událost přeložena).

Legiovlak v Litomyšli

Legiovlak – projekt Československé obce legionářské – připomněl v Litomyšli 100. výročí bojů československých legií za samostatný stát. Jednalo se o soupravu historických vagónů, která vznikla za podpory Ministerstva obrany ČR, a která má do roku 2020 projet celou Českou republiku a Slovensko. Historické vagóny Legiovlaku jsou zrekonstruovány tak, aby věrně odpovídaly dobovým reáliím a návštěvníkům co nejlépe přiblížily podrobnosti z legionářského života a jejich boje. Soupravy těchto vlaků byly totiž kasárna na kolejích a legionáři se museli postarat o vše sami a ještě v pohybu.

Legiovlak přijel do Litomyšle na konci června. Návštěvníci si pak mohli soupravy prohlédnout od 27. června do 2. července.

Netradiční využití telefonní budky

Po celé století až do nedávna bývaly telefonní budky součástí veřejných prostranství. V éře mobilních telefonů a počítačů však stejně jako telegramy nebo dopisy ztrácejí svůj význam. Nikdo z nich nikomu nevolá. A tak telefonní budky z měst postupně mizely.

Ovšem na Smetanově náměstí dvě z nich zůstaly. Město Litomyšl dlouho hledalo způsob jejich využití, až přišlo na nápad, jak alespoň jedné budce dát nový smysl. A dokonce zachovat i její původní smysl – poskytovat přenos informací. Město totiž nechalo do jedné z budek umístit dotykový panel. Jeho cílem je informovat - informovat Litomyšlany i návštěvníky města. Panel v budce je napojený na městský web. Lidé v něm najdou informace o turistických atrakcích, ubytování, stravování, o prohlídkách města, sportu a volném čase. Panel slouží i jako chytrá plakátovací plocha, střídají se v něm režimu slide-show plakáty.

Mikrojesle Litomyšl

Novou pomoc pro rodiče nejmenších dětí nabízí od podzimu 2017 Mikrojesle Litomyšl, které fungují pod hlavičkou Rodinného centra. Spoluzřizovatelem je však i Město Litomyšl. Mikrojesle jsou koncipovány jako veřejná služba péče pro děti, která nabízí profesionální péči o děti od šesti měsíců do čtyř let. O děti se v nich starají pečovatelky s příslušnou kvalifikací z oblasti pedagogické, zdravotní či sociální – nebi s profesní kvalifikací chůvy.

---

²⁶ Backová, Lenka: 80 let od natáčení Filosofské historie. In: Lillie. Ročník XXVII., číslo 5, s. 9.

Letní škola animace

Anomalie – letní škola animace – oslavila v roce 2017 deset let. Osm let se přitom koná v Litomyšli, obvykle od skončení Smetanovy Litomyšle do začátku září. V letošním ročníku se ve městě postupně vystřídalo více než 40 účastníků. Zaměřen byl na seznámení s virtuální realitou, která je novým fenoménem v oblasti digitálních technologií a sdílení obsahu. Do Litomyšle organizátoři pozvali mj. Marka Oftedala, která řadu let pracoval jako animátor pro studio Pixar a dnes režíruje a animuje krátké filmy pro mobilní virtuální realitu.

Interaktivní procházky městem ve 3D

V průběhu letošního roku přibyla na městském webu další zajímavost – tzv. virtuální prohlídky. Jedná se o vysoce kvalitní fotografie vybraných míst Litomyšle (například Klášterních zahrad, kostela Povýšení sv. Kříže, plovárny, kostela Nalezení sv. Kříže či Smetanova náměstí), které lze libovolně přibližovat, oddalovat a otáčet s nimi všemi směry.

75 let od deportace litomyšlských Židů

A zbyly jen vzpomínky... Právě tak se jmenuje sborník příběhů o osudech litomyšlských Židů, který před několika lety se svými žáky sepsala Dagmar Burdová, učitelka dějepisu a českého jazyka na Základní škole Zámecká. A byla to opět Dagmar Burdová, která ve spolupráci se Smetanovým domem připravila několik vzpomínkových akcí, kterými si Litomyšl 29. listopadu připomněla 75 let okamžiku, kdy litomyšlští Židé museli město opustit (stalo se tak 3. prosince 1942).

Dopoledne proběhla v kině Sokol beseda žáků základních a středních škol s historikem Tomanem Brodem, který během války prošel vyhlazovacím táborem Auschwitz II – Birkenau. Od 16 hodin pak na místě bývalé synagogy proběhla vzpomínková akce pro veřejnost, na které byla přečtena jména litomyšlských obětí holocaustu.

Úspěch litomyšlských archeologů

Letos skončený záchranný výzkum v lokalitě Na Prokopu přinesl litomyšlským archeologům příjemné překvapení, které je navíc významným přínosem v poznání prehistorické minulosti našeho města. V zahloubeném objektu, který byl při výzkumu odkryt, našli archeologové keramický materiál, ale rovněž štípaný nástroj a zrnotěrku na drcení obilí. Po provedení datace přišli archeologové s potvrzením toho, co se již dříve domnívali, důkaz však zatím chyběl – osídlení v Litomyšli existovalo již v době eneolitické.

Den otevřených dveří místního archivu s neobvyklou výstavou

Velkou zálibou ředitele litomyšlského archivu Oldřicha Pakosty jsou brouci. Jeho sbírka obsahuje i ty největší a nejkrásnější exotické zástupce. Jako jediný sběratel se zabývá také hmyzími škůdci, kteří dokážou zničit nejrůznější archiválie – a kteří se živí například pečetním voskem nebo vazbami starých knih.

Oldřich Pakosta vlastní celkem sedmdesát krabic s exotickými brouky – mezi ty nejkrásnější a největší řadí zlatohlávky goliáše, kterých má sedm druhů. Některé z nich byly k vidění 10. června, kdy Státní okresní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli uspořádal Den otevřených dveří.

Venkovní posilovna

Místní sportovci a milovníci venkovního posilování dostali před Vánocemi dárek. Ve sportovním areálu Černá hora v listopadu vyrostla sestava na workout, tedy venkovní cvičení s vlastní vahou těla. Kovová konstrukce je multifunkční a umožňuje desítky cviků na různé partie. Vstup není nijak omezen. Iniciátorem vzniku venkovní posilovny byli studenti Tomáš Rothschein a David Brýdl.

Hrob Františka Ambrože Stříteského

František Ambrož Stříteský byl posledním rektorem piaristické koleje v Litomyšli. V roce 1950 byl odsouzen ve vykonstruovaném politickém procesu a celá 50. léta strávil v komunistických věznicích a lágrech. Propuštěn byl v roce 1960. Na někdejší piaristické koleji má pamětní desku, v centru města je po něm pojmenována ulice, náhrobek na symbolickém hrobě vytvořil sochař Olbram zoubek. Ovšem ostatky Františka Ambrože Stříteského v hrobě nejsou, ty se nacházejí v pytli v kryptě v kostela. Dostaly se sem před dvanácti lety, když je dělníci vykopali při opravách v okolí kostela sv. Anny. Na původním místě je dnes jen symbolický hrob.

V Litomyšli však vznikla iniciativa, která to má změnit. Jejím cílem je důstojné uložení ostatků muže, který se zařadil mezi nejvýznamnější osobnosti města. Jedním z uvažovaných míst je i piaristický kostel. Až do konce roku se však na výše uvedeném nezměnilo nic, a tak ostatky jedné z nejvýznamnějších osobností města 20. století na svůj důstojný odpočinek stále čekají.

Různé události v roce 2017

Diskuze o Evropské unii

Jsou Češi pro, nebo proti EU? Právě o této otázce diskutovali počátkem listopadu v zámeckém pivovaru občané města s pozvanými hosty. Těmi byli redaktorka týdeníku Respekt Kateřina Šafaříková, operní pěvkyně Dagmar Pecková a ředitel Občanského institutu Roman Joch. Moderátorem diskuze byl šéfredaktor slovenského týdeníku Týždeň Štefan Hrib.

Akce se konala v rámci Litomyšlského fóra. Jejimi organizátory byly Generace 89, Zámecké návrší a Nový kostel v Litomyšli. Jeden z organizátorů, Daniel Brýdl, akci okomentoval slovy: „Diskutující se shodli, že přes jednotlivé chyby, které představitelé Evropské unie v minulosti udělali, není pro země střední Evropy jiná alternativa. Česká republika není ani Švýcarsko, ani Velká Británie a nikdy jimi nebude.“²⁷

Nová kapela Amélia

Hudebníka Jakuba Drymla netřeba dlouho představovat. Dvanáct let byl frontmanem poprockové kapely Mother's Angels, která si získala řadu fanoušků nejen v Litomyšli. Po dvanácti letech však kapela zjistila, že se posouvá dál. Sám Jakub Dryml hovořil o tom, že už ho při psaní textů nebavilo zabývat se trýznivostí nepovedených vztahů, že se začal zajímat i o jiná témata. A to byl první krok ke vzniku kapely Amélia, kterou kromě Jakuba Drymla (zpěv, kytara) tvoří Johnny Bartoschek (klávesy), Petr Lenoch (baskytara) a Ota Štěpánek (bicí). Prvním singlem nové kapely se stala píseň Můza. Samotný start Amélie pak nastal 18. června. Ten den v rámci programu Smetanovy Litomyšle na speciálních LED obrazovkách promítla a představila klip k výše uvedené písni.

Vzpomínka na Václava Havla

V pondělí 18. prosince uplynulo šest let od smrti posledního československého a prvního českého prezidenta Václava Havla. Ani tentokrát na něj Litomyšl nezapomněla. V nové městské obřadní síni se od 17 hodin promítal film Nedokončený dialog mezi Václavem Havlem a Oswaldem Payá. Od 16 do 20 hodin byla zdarma přístupná expozice Srdce pro Václava Havla ve sklepení litomyšlského zámku.

---

²⁷ Hájek, Matyáš: Diskuze o Evropské unii. In: Svitavský deník, 11. 11. 2017, s. 3.

Sport v roce 2017

Také rok 2017 přinesl v oblasti sportu řadu zajímavých výsledků. Na níže uvedených řádcích nalezne pozorný čtenář ty, které kronikář považoval za důležité zaznamenat. Uvedené informace nejsou kompletní. Ukazují však na bohatost sportovních aktivit a sportovního vyžití, které naše město nabízí. Snaží se rovněž poukázat na to, že kvalitních sportovních výsledků lze dosahovat i v menších klubech či oddílech.

Basketbalový klub ADFORS Basket Litomyšl v roce 2017

1) Jarní část sezony 2016/2017

Basketbalový klub měl na jaře roku 2017 v soutěžích šest mládežnických družstev. Jedno z nich hrálo celorepublikovou liguovou soutěž, jedno nadregionální divizi a čtyři týmy krajské soutěže. Navíc se dvě minižákovská družstva kvalifikovala na Mistrovství ČR, přičemž tým mladších minižáků U12 vybojoval na šampionátu skvělé stříbrné medaile.

Družstva si v jarní části vedla takto:

Minižactvo U11 – krajský přebor minižactva U11 + MČR minižactva U11 mix

Družstvo bylo tvořeno chlapci a děvčaty ročníků 2006 – 2007. V dlouhodobé krajské soutěži se probojovalo do finálového turnaje nejlepších čtyř týmů, ze kterého si odneslo pěkné bronzové medaile. Z celkových 30 krajských zápasů jich dokázalo vyhrát hned 24. Kromě medailového úspěchu v krajské soutěži se tým kvalifikoval na Mistrovství ČR smíšeného minižactva U11 do Brandýsa nad Labem. Na šampionátu družstvo prohrálo z pěti utkání jedině, bohužel to ale bylo klíčové čtvrtfinále. Nakonec tak obsadilo 5. místo.

Minižactvo U12B – krajský přebor minižactva U12

Družstvo bylo tvořené převážně dívkami ročníků 2005 – 2007. V soutěži se utkávalo především se staršími soupeři, a tak se spíše sbíraly zkušenosti do dalších let. Konečná bilance 2 výher a 22 porážek znamenala 15. místo v soutěži.

Minižactvo U12A – krajský přebor minižactva U12 + MČR minižáků U12

Družstvo bylo tvořené chlapci ročníků 2005 – 2006. V krajské soutěži se mu podařilo obhájit celkové 1. místo, když dokázalo všech 26 utkání vyhrát. Bez porážky prošlo i kvalifikací o postup na národní šampionát, který se konal v Plzni. Na něm pak podávalo velmi dobré výkony. Jedinou porážku na mistrovství a zároveň i v celé sezoně si družstvo připsalo až ve finále, kde podlehl Ostravě. I přes tuto prohru je zisk stříbrných medailí z Mistrovství ČR historickým úspěchem pro litomyšlský basketbal. Družstvo chlapců bylo navíc oceněno jako sportovní kolektiv roku okresu Svitavy v kategorii žactva.

Minižactvo U13 – krajský přebor minižactva U13

Družstvo bylo tvořené chlapci ročníků 2004 – 2006. Skupinu vyhrálo s bilancí 23 výher ku 5 porážkám. Litomyšl tak měla možnost pořádat na domácí palubovce finálový turnaj pro nejlepší 4 týmy z celého kraje. V něm družstvo až ve finále nestačilo na děvčata z Hradce

Králové – mistryně ČR v této věkové kategorii. Nicméně zisk stříbrných medailí je vylepšení loňského 4. místa.

Žáci U15 – divize žáků U15

Družstvo tvořené chlapci ročníků 2001 – 2003 bojovalo v nadregionální divizi a potkávalo se s týmy, které byly tvořeny podobně starými hráči. To bylo znát i na výsledcích, když dlouhou dobu bojovalo o první místo ve skupině. Nakonec díky 16 výhrám z 20 zápasů patřila chlapcům pěkná 2. příčka.

Kadetky U17 – liga kadetek U17

Družstvo tvořené dívkami ročníků 2000 – 2002 hrálo již několikátým rokem celostátní ligovou soutěž. Díky 2. místu v základní skupině čekaly na děvčata souboje ve finálové šestici bojující o účast v extralize. Konečné 4. místo v této skupině a celkovou bilanci 14 výher ku 10 porážkám lze hodnotit pouze pozitivně.

2) Podzimní část sezony 2017/2018

V září 2017 zahájil basketbalový oddíl sezonu, do které zasáhlo celkem 7 soutěžních týmů. Hned dva celky hrály celorepublikovou ligu, jeden nadregionální divizi a čtyři týmy minižactva zápolily v krajských soutěžích, přičemž tři z nich bojovaly také v kvalifikacích o postup na Mistrovství ČR.

Družstva si v podzimní části vedla takto:

Minižactvo U11 – krajský přebor minižactva U11

V družstvu bylo několik hráčů a hráček, kteří již mají herní zkušenosti z minulé sezony. Na nich také většinou ležela hlavní zodpovědnost. Větší část kádru však tvořili chlapci ze starší přípravy, pro které to je první zkušenost se soutěžním basketbalem. Hlavním cílem tohoto družstva tedy bylo získání zkušeností do příští sezony.

Minižactvo U12A – krajský přebor minižactva U12

Tým byl tvořen chlapci z loňského družstva minižactva U11. I letos byli hlavními oporami především hráči startující také ve starší kategorii. Kromě boje v krajské soutěži se družstvo snažilo probojovat na finálový republikový turnaj.

Minižactvo U12B – krajský přebor minižactva U12

Děvčata pokračovala ve stejné kategorii jako vloni, takže hrála proti podobně starým soupeřkám. To přineslo jednak mnohem vyrovnanější zápasy, ale také výhry, kterých bylo více než za celou loňskou sezonu.

Minižactvo U13 – krajský přebor minižactva U13

Momentálně nejúspěšnější družstvo se drželo na předních příčkách krajské soutěže. Bez porážky rovněž vedlo kvalifikační skupinu o postup na Mistrovství ČR.

Žáci U14 – liga mladších žáků U14

Jednalo se o historicky první družstvo chlapců, které za Litomyšl hrálo ligovou celorepublikovou soutěž. Tým byl z větší části složen mladšími hráči z družstva minižáků U13. V podzimní základní části skončili chlapci ve své skupině na pěkném 4. místě s bilancí 5 výher a 7 porážek. V novém roce je tak bude čekat nadstavbová skupina, kde bude hlavním cílem opět maximální výkonnostní posun a sbírání cenných ligových zkušeností.

Kadeti U17 – divize kadetů U17

Chlapci poskočili již do kategorie kadetů, kterou tvoří dva ročníky. Většinu týmu však tvořili „prvorochači“, a tak je v každém zápase čekaly velmi těžké souboje, často proti fyzicky zdatnějším soupeřům. Tým však tvořil velmi dobrou partu a výsledky tedy nebylo možné brát jako jediné hodnotící kritérium.

Kadetky U17 – liga kadetek U17

Děvčata hrála opět ligu kadetek, kterou vloni bez potíží udržela. Tým byl však výrazně omlazen, když přišlo na hostování několik žákyň z nedalekého Ústí nad Orlicí. Během podzimu se však bohužel dlouhodobě zranily dvě hráčky základní sestavy. Možná i díky tomu se v polovině soutěže družstvo nacházelo v druhé půli tabulky. Cíl pro jaro je jediný, a sice vyhnout se sestupovým příčkám.

Další dění v klubu a významné aktivity:

Kromě uvedených soutěžních družstev fungují již několikátým rokem také dvě přípravy. Opomenout nelze také družstvo mužů, které se však schází pouze k tréninkům na rekreační bázi.

Basketbalový klub se rovněž podílí na organizaci dvou velkých akcí. První je dětský karneval, který ve spolupráci s DDM Litomyšl pořádá již několik let. Pátý ročník proběhl v únoru 2017 a poprvé zavítal do krásných prostor zámeckého pivovaru. Druhou akcí je pořádání streetballového turnaje, který se již několikátým rokem odehrává na zimním stadionu. Tento červnový turnaj se těší velké oblibě dětí, a to nejenom z našeho kraje. Pravidelně se ho účastní několik desítek týmů.²⁸

Tělovýchovná jednota Jiskra Litomyšl

Úspěchy a umístění členů atletického oddílu TJ JISKRA v soutěžích v roce 2017

DRUŽSTVA

<u>Muži:</u>	1. místo v II. lize skupina C - vedoucí družstva Pavel Baar
<u>Dorostenci:</u>	2. místo v KP Pardubického a Hradeckého kraje - vedoucí družstva Petr Jonáš
<u>Starší žákyně:</u>	7. místo v KP Pardubického kraje - vedoucí družstva Jiří Kusý

---

²⁸ Text získán a upraven od Martina Šorfa z Basketbalového klubu ADFORS Basket Litomyšl.

<u>Mladší žákyně:</u>	3. místo ve finále KP Pardubického kraje - vedoucí družstva Tomáš Friš
<u>Mladší žáci:</u>	3. místo ve finále KP Pardubického kraje – vedoucí družstva Petr Doseděl
<u>Přípravky chlapci:</u>	3. místo ve finále KP Pardubického kraje – vedoucí družstva Lukáš Kubíček
<u>Přípravka dívky:</u>	5. místo ve finále KP Pardubického kraje – vedoucí družstva Lukáš Kubíček

JEDNOTLIVCI:

Krajští přeborníci v hale:	Tomáš Kozák - koule, Kamil Novotný – koule, Lenka Sršňová – výška
Krajští přeborníci na dráze:	Kamil Novotný – koule, Tomáš Kozák – disk, Miroslav Vilček kladivo, Pavel Baar – oštěp, Jonáš Vávra – 800 m, Justýna Brýdlová – výška, Jakub Němec – 60 m a 150 m
Letní olympiáda dětí:	9. místo Justýna Brýdlová – výška 1,53 m 9. místo Jan Lata – míček, 60.47 m
Mistrovství ČR dorostenců:	5. místo Jan Vostřel - kladivo 50, 22 m 6. místo Miroslav Vilček – kladivo 48, 86 m 6. místo Miroslav Vilček – disk, 43, 68 m 13. místo Miroslav Vilček – koule, 13, 35 m
Mezikraj. utkání ml. žactva:	4. místo (1. ročník) Veronika Kmošková – 150 m, čas 20:68 7. místo Jonáš Vávra, 1000 m, čas 3:03.81
Mezikrajové utkání v hale:	Justýna Brýdlová – výška 1, 53 m, dálka 4, 89 m

Ivo Strnad:	ME v hale v Aarhusu	Dánsko
Veterán v kategorii nad 65 let získal medaile v tyči, výšce a na 60 m překážek.	MS v hale v Daegu ME na dráze v Ptuji MČR v hale MČR na dráze MČR v desetiboji	Jižní Korea, tyč, 1. místo Slovinsko, tyč, český rekord 3, 55 m Jablonec nad Nisou Šumperk Litomyšl, desetiboj, 1. místo

ZÁVODY:

V roce 2017 TJ Jiskra pořádala:

- duben Litomyšlská 12, Běh Černou horou
- květen obvodní a okresní Poháry rozhlasu, školské čtyřboje, I. kolo KP přípravek

- červen III. kolo KP staršího žactva
- červenec soustředění pro přípravky, Jandíkův šestiboj
- srpen Letní mítink – Velká cena Litomyšle, soustředění žákyň
- září IV. kolo KP mladšího žactva, MČR veteránů ve vícebojích

V uvedeném výčtu nejsou jmenovány další akce základních a středních škol, na nichž členové atletického oddílu vypomáhali.

Souhrnná bilance za rok 2017

Muži: Družstvo má za sebou úspěšnou sezónu. V příštím roce by mělo být posíleno o vrhače Tomáše Kozáka, který letos hostoval v I. ligovém družstvu Ústí nad Labem

Jednotlivci: Nejvíce závodů absolvovali Vojtěch a Tomáš Kozákové. Nejlepší výkony: oštěp Vojtěch Kozák 66, 10 m, koule Tomáš Kozák 16, 99 m, tyč Pavel Baar 4, 53 m.

Dorostenci: V republikovém finále, které se uskutečnilo 17. září v Kolíně, obsadili 10. místo. Při účasti tří závodníků nebylo možné počítat s lepším umístěním.

Jednotlivci: Jan Vostřel - kladivo 5kg 53,60 m, kladivo 7, 25kg 44, 36 m, Miroslav Vilček - kladivo 5kg 52, 72, disk 1, 5kg 43, 68 m, koule 5kg 14, 38 m, Pavel Chadima 300 m překážek 44, 82 vteřiny

Starší žákyně: Družstvo bude mít větší ambice až v příštím roce, protože většina závodnic bude v této kategorii pokračovat.

Jednotlivci: Justýna Brýdlová se zúčastnila MČR žactva v Břeclavi a další žákyně reprezentovaly ZŠ Litomyšl, Zámecká 496 v republikovém finále atletického čtyřboje.

Starší žáci: Neměli své družstvo, ale někteří úspěšně hostovali a bodovali za družstvo AC Pardubice, které obsadilo v KP 3. místo.

Mladší žactvo: Úspěšně bojovalo ve skupině B krajského přeboru. Chlapci vyhráli a děvčata skončila na 2. místě. Ve finále KP 17. září ve Svitavách obsadila obě družstva 3. místo a chlapci i děvčata si tak odvezli bronzové medaile. V obou družstvech (především mladších žákyň) závodili chlapci a děvčata z atletické přípravky.

Jednotlivci: Nejúspěšnějšími byli Veronika Kmošková a Jonáš Vávra.

Atletická příprava: Nepočtenější a pravidelně trénující skupina pod vedením Petra Doseděla, Lukáše Kubíčka a Pavla Voříška letos poprvé dosáhla krajského úspěchu. Nejlepší zástupci z řady děvčat a chlapců závodili v C skupině krajského přeboru a z druhého, respektive prvního (chlapci) místa postoupili do krajského finále. Ve Svitavách dne 24. září obsadili chlapci

3. a děvčata 5. místo. Pro všechny je to velké povzbuzení a závazek do příští sezóny, kdy většina mladých atletů a atletek postoupí do vyšší kategorie – mladšího žactva.

Jednotlivci: Jakub Němec dálka 4, 55 m, Michaela Tomšů míček 40, 77 m.²⁹

Fotbalový oddíl TJ Jiskra

V průběhu jarní části sezóny se Jiskra prezentovala zlepšenými výkony. Uspěli například dorostenci hrající ve společném týmu se Slavojem Cerekvice. Ti nakonec v krajském přeboru obsadili pěkné třetí místo. Podle vedení fotbalového oddílu je v týmu velmi slušný potenciál do dalších let.

Mladší a starší žáci hráli ve společných týmech se Sokolem Čistá a podařilo se jim zvítězit v nadstavbových skupinách krajského přeboru, čímž rovněž napsali pozitivní tečku za ročníkem 2016/2017.

Opomenout nelze ani družstva přípravek, která působila v okresních soutěžích, mladší elévové dokonce vyhráli na domácím stadionu v závěrečném Poháru OFS Svitavy. Krásnou atmosféru měl zejména penaltový rozstřel ve finále s Čistou.

Podzimní část sezóny přinesla jedno velké překvapení. Po několikaleté přestávce se totiž fotbalisté litomyšlské Jiskry vrátili do krajského přeboru. V podzimní části nejvyšší fotbalové soutěže Pardubického kraje nakonec obstáli, když na konci roku drželi 10. místo.

Za pozornost však stojí také úspěchy litomyšlské mládežnické kopané. Dorostenecké družstvo (které v krajském přeboru opět startovalo ve spojení se Slavojem Cerekvice) odehrálo velmi povedený podzim, na jehož konci mu patřila průběžná druhá příčka.

Největší radost však fotbalovému oddílu udělalo družstvo starších žáků, které po podzimní části sezóny drží skvělé první místo. Porážku toto družstvo okusilo jen jednou, dařilo se jim dokonce i proti největším rivalům, za které lze považovat Prosetín a Slatiňany. Mladší žáci pak na podzim hráli v krajském přeboru, kde naráželi na fotbalově vyspělejší vrstevníky, než byli dosud zvyklí.

Stáj Manon Litomyšl, JK Hřebčín Suchá

Velmi úspěšnou sezónu má za sebou Jiří Skřivan s Flying Star. V rámci extraligových závodů Českého skokového poháru 2017 obsadil:

- 4. místo Velké ceny Brna
- 2. místo Velké ceny Kolína
- 5. místo Velké ceny Opavy
- 2. místo Velké ceny Ptýrova
- 8. místo Velké ceny Olomouce
- 7. místo Velké ceny Hořovic

---

²⁹ Text získán a upraven od Petra Doseděla z atletického oddílu.

- a celkové 3. místo z finále Českého skokového poháru se střídáním koní; Flying Star byla vyhlášena i nejúspěšnějším koněm finále

Bodoval také Jiří Skřivan mladší s Jolii du Defey, a to ve stylových soutěžích v rámci Českého skokového poháru, ale i v konečném finále Czech junior Cupu 2017, v němž obsadil čtvrtou příčku. Byl rovněž členem bronzového družstva z Mistrovství České republiky a na Mistrovství Východočeské oblasti obsadil se stejným koněm 2. místo.

Na Mistrovství Východočeské oblasti v kategorii žen pak bodovala Štěpánka Zavoralová, která obsadila 3. místo, a 2. místo v soutěži družstev. I v průběhu sezony získala tato jezdyně se svými koňmi řadu předních umístění v rámcových soutěžích.

Z východočeského mistrovství v kategorii družstev si 2. místo odvezla i Nikola Tivodarová, členkou zlatého týmu byla Denisa Menšíková – Eliot, která získala i 2. místo v juniorském finále na Velké ceny Brna 2017.

Stáj bodovala i v dětském sportu (pony), když v rámci stylových soutěží v rámci celé republiky získala řadu vítězství a výborných umístění. Na Mistrovství České republiky 2017 obsadila například Lucie Kodytková 2. místo v Šampionátu nadějí a Kristýna Veverková 2. místo ve Stylovém šampionátu. Na oblastním mistrovství „pony“ Adéla Škeříková v kategorii jednotlivců bronzová.

Motokrosový sport

Osmidílný domácí šampionát Buksa/Ados motokros 2017 vyvrcholil 17. září posledním podnikem na blátivé dráze ve Vranově u Brna. Od rána vytrvale pršelo, a tak místní okruh dokonale prověřil připravenost jednotlivých závodníků. Diváci se měli opravdu na co dívat, neboť ve hře byly boje o celkové pozice v seriálu. Zatímco v nejsilnější kubatuře MX1 měl Martin Michlek (Buksa/Ados KTM RT) titul mistra už v kapse z minulého kola ve Stříbře, druhý Slovák Tomáš Šimko (GT2 Motorsport) měl k dobru na Petra Bartoše (Orion Racing KTM Team) pouze jeden jediný bod! Po startu první jízdy odjel všem Polák Tomasz Wysocki (JD 191 KTM RT) a za vytrvalého deště navyšoval náskok na své soupeře. Bartoš jezdil v úvodu někde kolem desátého místa, ale postupně šel dopředu, až nakonec cílem projel jako čtvrtý! Jeho největší rival Šimko, měl hned dva pády a to rozhodlo, že titul vicemistra ČR putuje do Orionu, a to právě díky Bartošovi (38 let). Druhé jízdy se nakonec kvůli těžkým podmínkám neuskutečnily.

Také ve slabší třídě MX2 byl znám vítěz, a tak Maďar Bence Szvoboda (Buksa/Ados KTM RT) si zde závod už jenom užíval. Zástupce Orionu Jonáš Nedvěd (23) měl jediný úkol, nechat za sebou Slováka Denise Poláše v boji o konečnou 6. příčku. Jonáš Nedvěd svůj úkol nakonec také splnil, když byl v cíli klasifikován jako šestý, Poláš byl tentokrát daleko za ním.

Ve „Veteránech“ udělal letos týmu radost Slovák Ivan Černý, který již dříve na Slovensku získal titul. Do Vranova přijel bojovat o celkový bronz. To se mu po první jízdě také podařilo, když si toto umístění pohlídal 4. místem. V ženské kategorii se letos týmu nevyhnulo zranění – a z

tohoto důvodu Jana Antošová ve Vranově nestartovala. Přesto však letos podávala zajímavé výsledky a byla rovněž jednou na stupních vítězů (Dalečín).³⁰

A ještě dvě poznámky k motokrosovému sportu. Petr Bartoš obsadil v anketě o nejúspěšnějšího sportovce Svitavska za rok 2017 ve své kategorii skvělé první místo. Zajímavostí může být, že v prvním ročníku této ankety, která se konala přesně před deseti lety, se mu podařilo uspět úplně stejně.

Druhá poznámka se váže k výročí, které si Orion racing team v roce 2017 připomněl. Od jeho založení v Litomyšli totiž uplynulo přesně 20 let.

Karate-do Litomyšl, z. s.

V roce 2017 se „A“ tým vedený trenérem Jiřím Smékalem zúčastnil nejvýznamnějších soutěží v ČR i na Slovensku. Na evropském poháru Světové federace karate (WKF) v Bratislavě, který se konal hned z kraje roku, bojovala Anna Kašparová v kategorii kumite juniorek. V této soutěži, která je jednou z nejprestižnějších v Evropě, vybojovala 8. místo.

Stejná závodnice vyhrála také dvě ze tří kol národního poháru. Na Mistrovství ČR pak vybojovala 1. místo v kategorii kumite juniorek, největší úspěch však slavila na Mistrovství Evropy Shotokan WKF, kde obsadila nejdříve 2. místo v kumite „ippon shobu“ (boj bez chráničů na dva body) a poté 2. místo v „shobu sanbon“ (dle olympijských pravidel WKF). Svoje úspěšné tažení završila Anna Kašparová 1. místem v kumite WKF na Světovém poháru Shotokan. Anna Kašparová byla rovněž oceněna v anketě Nejúspěšnější sportovec regionu Svitavska za rok 2017 (v rámci jednotlivců v kategorii dorostu).

Ani ostatní členové se neztratili. Ti nejmladší (kategorie 7 - 10 let) – Kristián Kučera, Kateřina Kučerová, Barbora Ramešová, Simona Brychtová či Veronika Dostálová – ukázali zlepšující se techniku a kondici. Na společných soutěžích Královéhradeckého a Pardubického kraje vybojovali řadu medailových umístění.

Dařil se také nábor „malých bojovníků“, tedy dětí ve věku 6 - 11 let, kteří rozvíjeli své dovednosti pod vedením trenéra Petra Jandy.

V létě rovněž proběhlo tradiční soustředění v Budislavi, a to pod vedením legendy československého karate, mistra Bohumila Koloce, držitele 6. danu a mnohonásobného mistra Československa.

Do oddílu se dále vrátila Květa Ramešová, která se s vervou pustila do trénování, a v kategorii master kata vybojovala několik druhých míst na soutěžích v ČR. Do oddílu navíc přivedla svoji nadanou dceru Barboru a manžela Jana Rameše.

Dalším významným mezníkem v činnosti oddílu byl převod sportovní haly Jiskry do majetku města. Za přispění města se nám podařilo přebudovat bývalou šachovnu na menší tělocvičnu.³¹

---

³⁰ Text získán a upraven od Petra Kováře, Orion Racing.

³¹ Text získán a upraven od Jiřího Smékala.

Medailoví volejbalisté

Sezóna volejbalistů vrcholí vždy na přelomu března a dubna. Ti litomyšlští patří dlouhodobě ke špičce Pardubického kraje a pravidelně se umísťují na stupních vítězů. Podobně tomu bylo i v letošní sezóně:

A – mužstvo mužů – 3. místo v krajském přeboru

Kadetky – 2. místo v krajském přeboru (kadetky se rovněž zúčastnily Českého poháru juniorek)

Starší žáci – 3. místo v krajském přeboru (starší žáci zároveň působili v Českém poháru, kde jim patřilo 25. místo).

Litomyšlský hokej

Hokej má v Litomyšli dlouhou tradici. Také v poslední sezóně se některým kategoriím opravdu dařilo.

Nejúspěšnější kategorií posledních dvou sezon je dorost. Ten v uplynulé sezóně obhájoval titul - a obhajobě byl velmi blízko. Dostal se totiž až do finále, kde však prohrál s celkem ze Světlé nad Sázavou.

Horší byla situace v juniorském týmu, který trápil nedostatek hráčů. Vypomáhat tak museli dorostenci, kteří však ani ve spojení s celkem ze Skutče nedokázali táhnout tým nahoru.

Dalším obhájcem titulu z předešlé sezóny bylo „béčko“ mužů. Tomu se podařilo vyhrát základní část, na titul však nedosáhlo. Obsadilo však pěkné bronzové pozice.

K velkým změnám došlo před sezonou v A – týmu mužů. Některým hráčům nedovolovaly nastupovat pracovní povinnosti, jiní ukončili aktivní hráčskou kariéru. Tým se bohužel neprobojoval ani do nejlepší šestky, když obsadil celkové osmé místo.

Pro novou sezonu připravil klub některé změny. Již v dubnu se odehrála valná hromada, kde bylo zvoleno staronové vedení klubu. Předsedou zůstal Petr Fila, na funkci místopředsedů byli zvoleni Petr Voříšek a Martin Vandas. Ke změnám pak došlo na trenérských pozicích. Novinkou byl především fakt, že litomyšlský hokej vstoupil do nové sezony s profesionálním trenérem, kterým se stal Stanislav Mečiar. Ten už v minulé sezóně trénoval A – tým, v nové sezóně se zaměří pouze na mládež (předškolní děti, přes přípravky, mladší žáky, starší žáky a dorost). Novým trenérem A – týmu se stal Jan Svatoš.

Zámecká sjezdovka

Už před čtyřmi let slíbil Ski klub Litomyšl otevřít sjezdovku v zámecké zahradě. Dlouho však nepřicházely vhodné sněhové podmínky. Nicméně v sobotu 7. ledna ve 13 hodin se v prostorách bývalého zámeckého amfiteátru „První zámecká sjezdovka na světě“ slavnostně otevřela. Pravda, sjezdovka se svou délkou 80 metrů a převýšením 14 metrů nemůže konkurovat žádným jiným sjezdovkám, určitě však přispěla k oživení zámeckého návrší v zimních měsících.

Pětistý tisíc návštěvník Městské bazény Litomyšl

V listopadu 2017 uplynulo již sedm let od otevření krytého bazénu ve městě. Ovšem již v sobotu 22. dubna přivítal Městský bazén v Litomyšli svého půlmiliontého návštěvníka. Stala se jím Eva Duffková z Nyklovic v okrese Žďár nad Sázavou, která z rukou starosty města převzala pamětní list a permanentku na 20 vstupů do bazénu.

Na kole dětem

Právě tak se jmenuje veřejná cyklotour s Josefem Zimovčákem, jejíž 8. ročník zavítal na počátku června letošního roku také do Litomyšle. A nejedná se o jen tak ledajakou cyklotour. Jejím smyslem je totiž pomoci onkologicky nemocným dětem. V Litomyšli se k ní připojila například řada žáků místních základních škol.

Decimuž 2017 – 35. ročník Memoriálu Huberta Stratílk

Konec prázdnin je v Litomyšli už více než 30 let spojený se závodem v triatlonu zvaným Decimuž. Jedná se o atraktivní kombinaci plavání, jízdy na kole a běhu, která přitahuje stále více amatérských závodníků. Letošní ročník se konal za krásného slunného počasí v pátek 25. srpna. Zázemí měl na parkovišti u plovárny, kde se zároveň konala první disciplína – 400 metrů plavání. Pokračoval jízdou na kole, kdy závodníci absolvovali osmnácti kilometrový okruh, který vedl okolím Litomyšle. Následovala běžecká část, během níž museli závodníci zdolat 4,2 km zvlněným terénem po lesních stezkách. Letos se závodu zúčastnilo 131 závodníků včetně řady žen. Vítězem letošního ročníku se s časem 54:25,5 min. stal Pavel Pešek (SBR TRI Team).

Počasí v roce 2017

Leden

Nový rok nás přivítal velmi chladným počasím. Celý den panoval silný mráz, rtuť teploměru klesala až k minus 12 stupňům Celsia. Také další dny byly mrazivé, přidalo se však i sněžení, které v Litomyšli a okolí komplikovalo dopravu (došlo i k několika dopravním nehodám). Do poloviny ledna napadlo přibližně 15 cm sněhu. Nejsilnější mráz byl v sobotu 7. ledna, kdy rtuť teploměru klesla na 23,5 stupňů. V druhé polovině měsíce se částečně oteplilo. Přes noc teploty sice klesaly místy až k -15 °C, přes den se však postupně pohybovaly kolem nuly. Stále občas sněžilo, řada dnů (zejména kolem 20. ledna) přinesla krásné zimní počasí plné slunce.

Únor

Únor se vyznačoval teplotami daleko přívětivějšími. V noci bylo od 0 do minus 4 stupňů, výjimečně (například 13. a 14. února) klesla teplota ještě k -6 až k -7° C. Přes den se teploty pohybovaly zprvu jen lehce nad nulou, ovšem pozvolna se zvyšovaly. Sníh postupně přecházel v déšť se sněhem nebo déšť. Ve středu 22. února vystoupala rtuť teploměru až na 11 stupňů, navíc pršelo a silně rozfoukalo. Vítr se neutišil ani v následujících dnech – v pátek 24. února zasáhla celou republiku vichřice. Závěr měsíce se nesl v oblačném a deštivém počasí. Ráno teploty klesaly k +4 stupňům, přes den se pak pohybovaly mezi sedmi a devíti stupni.

Březen

Také začátek března byl velmi větrný. Vítr zároveň doprovázely poměrně vysoké teploty. Už v sobotu 4. března jsme naměřili přes 15 stupňů. Následně se postupně ochlazovalo, teploty v noci se pohybovaly mezi 4 stupni až nulou, přes den pak kolem 7 stupňů. Až do poloviny měsíce převládalo polojasné až oblačné počasí s občasným deštěm či přeháňkami. Polovina března byla polojasná, teploty v noci klesaly k nule, výjimečně i mírně pod nulu (max. do minus tří), přes den se pak pohybovaly kolem deseti stupňů. 18. března opět foukal velmi silný vítr. Závěr měsíce patřil polojasnému až oblačnému počasí s teplotami v noci mezi 7 až 3 stupni, přes den pak mezi 10 a 12, v samotném závěru měsíce pak dokonce 13 a 17 stupni.

Duben

Samotný začátek dubna byl jasný a teplý. V sobotu 1. dubna jsme naměřili 21 stupňů, v neděli ještě o stupeň více. V následujících dnech však teploty spadly dolů a přidal se déšť. Ve čtvrtek 6. dubna bylo jen kolem 8 – 9 stupňů, v Litomyšli se objevil dokonce sníh s malými krupkami. Brzy se však znovu oteplilo. 9. dubna zasáhla Litomyšl silná bouřka, v pondělí 10. dubna jsme pak při jasném počasí naměřili 22 stupňů. Velikonoce však byly studené a deštivé. Na pomlázku pršelo, ráno byl minus 1 stupeň, přes den jen mezi 5 a 7 stupni.

Velmi chladný charakter počasí pak vydržel až do konce měsíce. Teprve v posledních dvou dnech se teploty přes den dostaly nad deset stupňů.

Květen

Květen byl již teplotně komfortnější. V noci klesaly teploty většinou k 8 až 7 stupňům, jen výjimečně ke dvěma až jednomu stupni. Přes den se při jasném či polojasném počasí teploty šplhaly až přes 20°C. 12. a 14. května zasáhly Litomyšl silné bouřky, které byly 12. května doprovázeny průtrží mračen. Nejteplejší byl pak závěr května. Ráno teploty klesaly k 11 až 10 stupňům, přes den pak šplhaly až k 28 stupňům. Také 30. května zasáhla Litomyšl velmi silná bouřka s průtrží mračen.

Červen

Rovněž červen začal jasným až polojasným počasím. Teploty přes den se stále pohybovaly kolem 28 stupňů. V druhé polovině měsíce se obloha zatáhla a přidaly se bouřky. Ta nejsilnější zasáhla naše město 28. června v pozdním odpoledni. Průtah Litomyšlí (silnice I/35) se proměnil v řeku, hasiči zasahovali na Smetanově náměstí, kde došlo k zatopení několika sklepů. V důsledku prudkého deště došlo rovněž k poničení komunikace na Jiráskově ulici ve směru od pošty k muzeu a dále pak silnice na ulici V. K. Jeřábka (od Státního okresního archivu Svitavy se sídlem v Litomyšli na Českou Třebovou). Samotný závěr měsíce byl však chladnější, s teplotami od 20 do 23 stupňů. K tomu převládala oblačná obloha s občasnými přeháňkami.

Červenec

Prázdniny začaly oblačným a deštivým počasím, teploty přes den se pohybovaly jen kolem 20 stupňů. Brzy se však vyjasnilo i oteplilo. Na svátek svatých Cyrila a Metoděje jsme naměřili přes 30°C. Vysoké teploty přinesly i další dny, přidaly se však také bouřky, z nichž některé byly intenzivní. Polovina měsíce přinesla ochlazení. Ráno teploty klesaly ke 13 stupňům, přes den se pohybovaly kolem dvaceti či mírně nad dvacet stupňů. V týdnu od 17. do 23. července se opět oteplovalo. Nejtepleji bylo v pátek 21. července, kdy se teplota přiblížila k tropické třicítce. Následovaly chladnější dny s teplotami v noci mezi 15 – 13 stupni, přes den pak jen mírně přes 20 stupňů. Samotný závěr měsíce však opět patřil jasnému a tropickému počasí s teplotami kolem 32 stupňů.

Srpen

První polovina srpna byla horká, často s tropickými teplotami. Nejtepleji bylo hned prvního srpna, kdy jsme naměřili 35 stupňů (ráno pak 21 stupňů). Zároveň však tento den bylo (zejména po ránu) velmi větrno. Polovina srpna nás stále provázela letním počasím. Bylo většinou jasno až polojasno, teploty se pohybovaly v noci kolem 15 stupňů, přes den pak

nejčastěji mezi 27 a 30 stupni. Od druhé poloviny měsíce se začalo postupně ochlazovat. Teploty se pohybovaly ráno mezi 12 a 7 stupni, přes den pak většinou kolem 25. K tomu se přidal občasné dešť či bouřky. V samotném závěru srpna se však vyčáslalo a teplota opět šplhala k 27 až 30 stupňům. Tropické třicítky jsme si však užili až poslední srpnový den.

Září

Teplé počasí vystřídal na začátku dešť a teploty kolem patnácti stupňů. Děti vstávaly první školní den do oblačného počasí, teplota ráno jen těsně překročila 7 stupňů, odpoledne se pak pohybovala kolem 18. V dalších dnech se za polojasného počasí opět postupně oteplovalo. V neděli 10. září bylo ráno kolem 13 stupňů, přes den pak do dvaceti. Ráz počasí s teplotami mezi 15 – 19 stupni vydržel až do konce měsíce. Přibýlo však oblačných dnů s deštěm. Nejchladnějším dnem měsíce byla sobota 23. září, kdy teplota nepřesáhla 11 stupňů. Jistě tomu napomohl i celodenní dešť.

Říjen

Celá první polovina října byla převážně polojasná až oblačná jen s občasným (převážně slabým) deštěm. Teploty v noci se pohybovaly mezi 10 až 7 stupni (první dny byly ještě chladnější – 1. října jen kolem 7 stupňů, druhý den ještě o tři stupně méně), přes den pak mezi 18 až 20 stupni. V druhé polovině měsíce se přidala oblačnost a také častější dešť. Také teploty šly výrazně dolů. Nejčastěji se pohybovaly okolo 10 stupňů, pouze 25. a 26. října dosáhly k 15 stupňům. 29. října zasáhla celou republiku silná vichřice, která napáchala výrazné škody. Ty se nevyhnuly ani Litomyšli, přesněji Nedošínskému háji, kde popadaly stromy. Občané byli vyzváni, aby v následujících dnech do uvedené lokality nevstupovali. Zbytek města však přečkal nepřízeň počasí bez větších problémů. Výjimkou byla spadlá vrba u hotelu Dalibor. Ta však nenapáchala větší škody. Teploty však v těchto dnech spadly ještě více dolů. 30. října bylo jen kolem +4°C.

Listopad

Na začátku listopadu se opět oteplilo. Nejčastěji se teplota pohybovala mezi 8 až 10 stupni (2. listopadu dokonce až 15 stupňů, 4. listopadu ráno jsme však naměřili pouhé 3 stupně) s oblačným počasím a občasným deštěm. V neděli 12. listopadu teploměr poprvé spadl k nule a objevil se sníh s deštěm. 15. listopadu jsme ráno naměřili minus 1,5 stupně, přes den pak jen lehce nad nulou. Také kolem 20. listopadu o sobě dávala zima už znát, objevil se sníh a teploty přes den byly stále kolem nuly. V následujících dnech se však oteplilo a teploty opět dosahovaly až pěti stupňů. 25. listopadu opět silně foukalo a teploty se pohybovaly jen kolem šesti stupňů.

Prosinec

Také v prosinci zasáhl Českou republiku velmi silný vítr, a to 10., 11. a 13. prosince. Jediných zimních dnů jsme se však dočkali v předvánočním týdnu. Právě tehdy teploty ráno klesaly až k minus čtyřem stupňům, přes den se pak držely kolem nuly. K tomu se přidalo sněžení. Do Vánoc však sníh nevydržel. Oteplilo se, na Štědrý den bylo devět stupňů. Podobný ráz počasí (s občasným ranním mrazíkem) vydržel až do konce roku. Silvestr se pak nesl v jarních teplotách. Naměřili jsme téměř jedenáct stupňů.

Statistický přehled roku 2017

Počet obyvatel k 1. lednu 2017: 10 097

Z toho:

- muži: 4841
- ženy: 5256

Průměrný věk činil celkově 42,9, u mužů 41,6, u žen pak 44,1 let.

Narození s trvalým pobytem v Litomyšli: Za rok 2017 se narodilo 116 dětí.

Manželství uzavřené v matričním správním obvodu: 161

- z toho z Litomyšle: 38
- z toho církevních: 18
- z toho v obcích matričního obvodu: 15

Úmrtí ve správním obvodu: 343

- z toho z Litomyšle: 77
- z toho v obcích matričního obvodu: 34

Rozvody (evidované v Litomyšli): 77

Obyvatelstvo k 31. 12. 2017:

- počet občanů ČR: 9818
- počet cizinců: 502

Za rok 2017:

- odhlášeno občanů ČR: 180
- úmrtí občanů ČR: 99 (včetně těch, kteří zemřeli jinde, než ve správním obvodu Litomyšle)

Prvním občánkem Litomyšle roku 2017 se stala Magdaléna Špačková, která se narodila 3. ledna 2017.

Závěr kroniky

Zdá se, že jsme na konci. Ale je to jen zdání. Příběh, o kterém kronikář na výše popsaných stranách vyprávěl, nekončí – pouze se přehoupl do nového dějství... Dějství s letopočtem končícím osmičkou – tak často v našich dějinách osudovou. Jaké zásadní (a třeba i osudové) okamžiky přinese, zatím nevíme. Zbývá si však přát, aby se jednalo o okamžiky, které přinesou více toho pozitivního, krásného a optimistického. Aby to byly okamžiky, o nichž si generace, které přijdou po nás, budou číst s radostí a hrdostí – nikoliv lítostí či dokonce smutkem.

Zápis do kroniky provedl Stanislav Švejcar v březnu 2018.

Rada města Litomyšl zápis schválila dne 16. 4. 2018 usnesením č. 326/18.

Podpisy:

Kronikář: Stanislav Švejcar .....

Za Radu města Litomyšl: Radomil Kašpar, starosta .....

FOTOGRAFICKÁ PŘÍLOHA

Foto: Michele Vojáček, Městský úřad Litomyšl

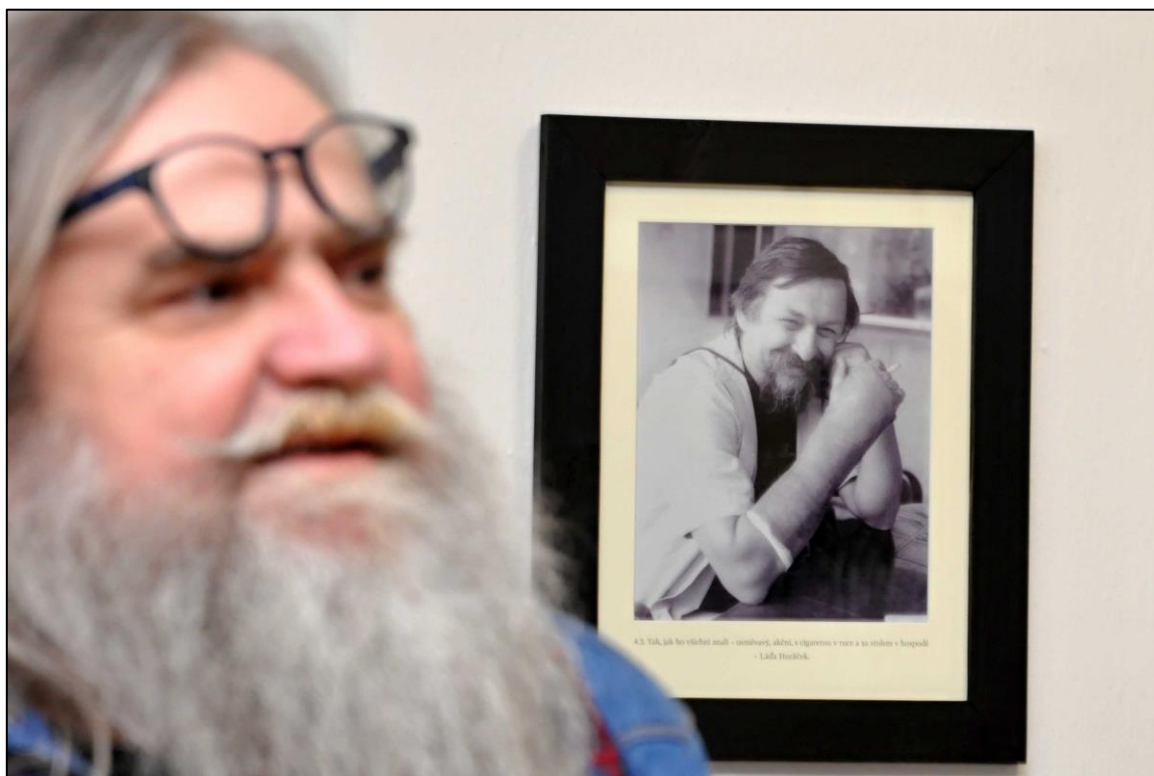
Oprava věžních hodin – březen 2017

Instalace úsekového měření – březen 2017

Otevření Portmonea (nový majitel) – březen 2017

Svěcení zvonů – duben 2017 (tit. biskup litomyšlský Pavel Konzbul)

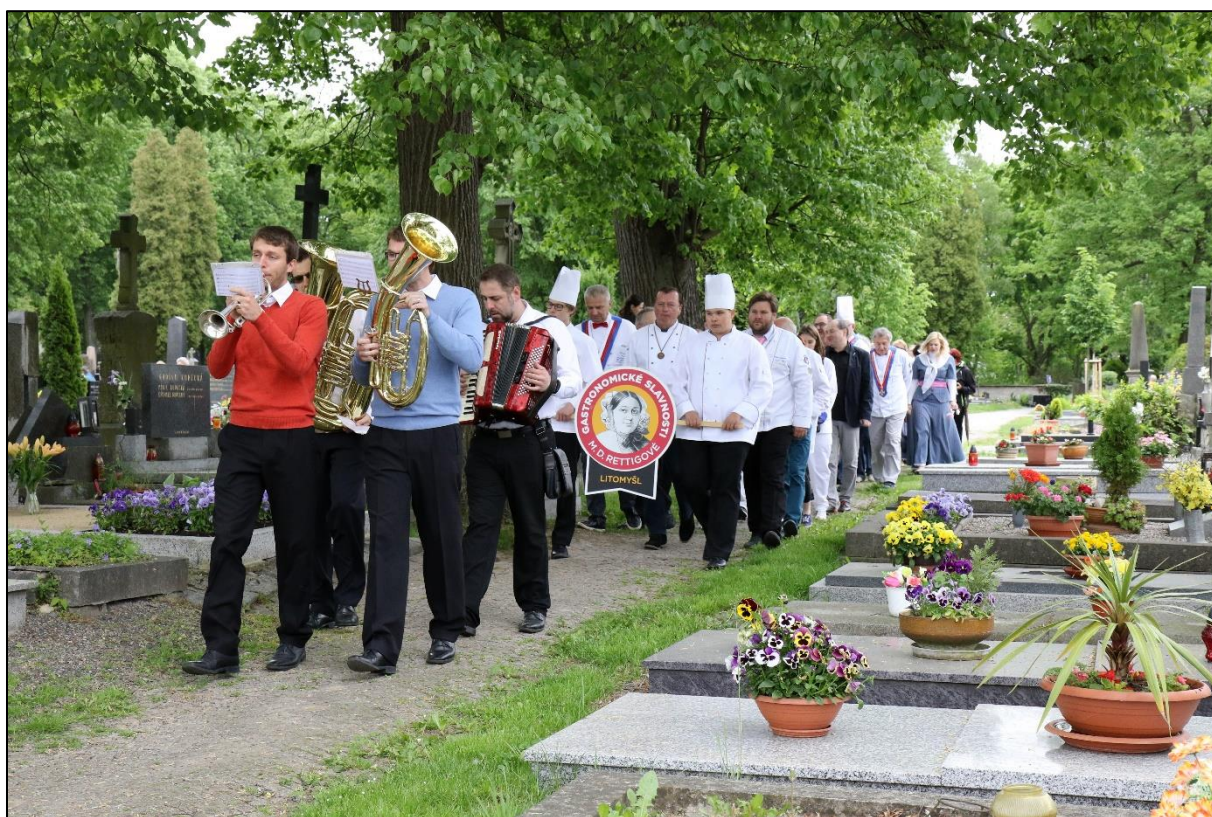

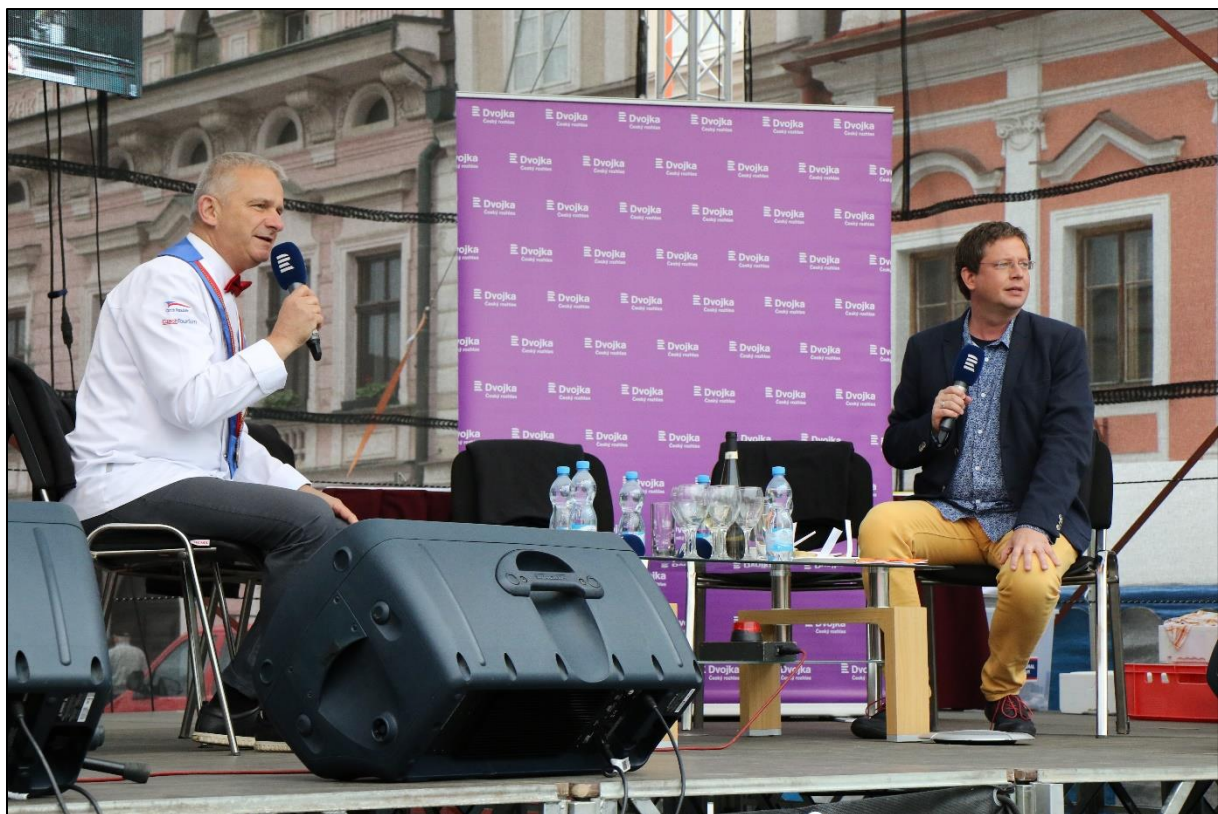

Noc kostelů – červen 2017

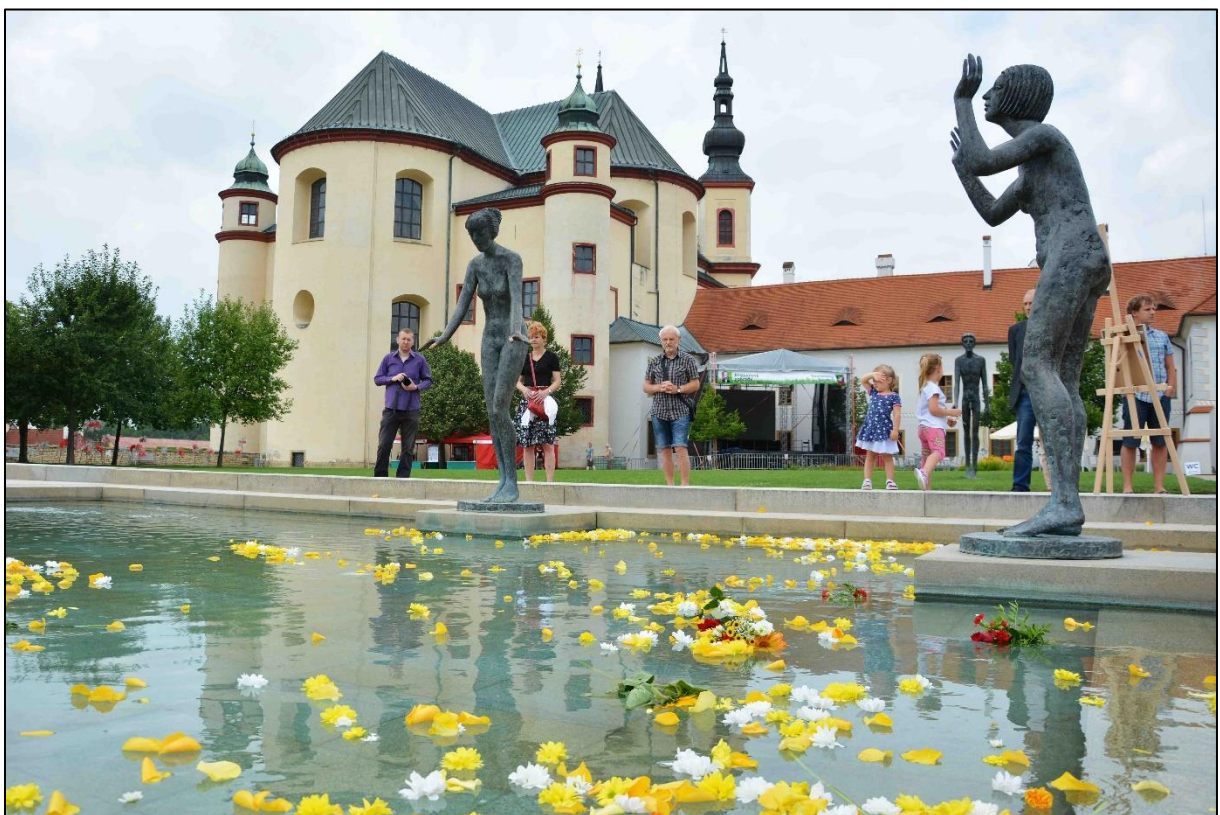
Legiovlak v Litomyšli – červen 2017

Rozloučení s Olbramem Zoubkem – červen 2017

Litomyšlské dny barokní tradice – srpen 2017

Předání plaket Rady města Litomyšle – září 2017

